

**UCHWAŁA NR VI/70/2015
RADY MIEJSKIEJ W BIELSKU-BIAŁEJ**

z dnia 24 marca 2015 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bielsku- Białej w 2014 roku**

Na podstawie art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163),

**Rada Miejska
postanawia**

§ 1. Przyjąć do wiadomości sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w 2014 r., stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Jarosław Klimaszewski

Załącznik
do Uchwały nr VI/70/2015
Rady Miejskiej w Bielsku-Białej
z dnia 24 marca 2015 r.

Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w 2014 roku

Spis treści

---

1. Wprowadzenie	7
1.1. Istotne przedsięwzięcia realizowane w 2014 roku	9
1.2. Realizacja budżetu MOPS	11
1.2.1. Budżet MOPS w 2014 roku	11
1.2.2. Realizacja budżetu – wydatki w 2014 roku	11
1.2.3. Realizacja dochodów w 2014 roku	14
2. Pomoc środowiskowa i organizowanie społeczności lokalnej.....	16
2.1. Pomoc finansowa	16
2.1.1. Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym	16
2.1.2. Świadczenia rodzinne i opiekuńcze	18
2.1.3. Dodatki mieszkaniowe	18
2.1.4. Dodatki energetyczne	18
2.1.5. Stypendia szkolne	18
2.2. Pomoc środowiskowa	19
2.2.1. Zadania pracowników socjalnych	20
2.2.2. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020	22
2.2.3. Program osłonowy „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020	23
2.2.4. Organizowanie społeczności lokalnej	24
2.3. Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz usługi specjalistyczne	25
2.3.1. Usługi opiekuńcze	25
2.3.2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze	25
3. Pomoc specjalistyczna	28
3.1. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki	28
3.1.1. Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz realizacja pomocy na rzecz rodzin zastępczych.....	28
3.1.2. Organizowanie opieki nad dzieckiem pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych	28
3.1.3. Rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych	28
3.1.4. Pomoc w integracji ze środowiskiem oraz przyznanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki	28

3.1.5. Zespół Poradnictwa Specjalistycznego	28
3.2. Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w ramach pomocy specjalistycznej	29
3.2.1. Domy pomocy społecznej.....	29
3.2.2. Ośrodki wsparcia	36
3.3. Pomoc na rzecz osób bezdomnych	37
4. Programy oraz Projekty.....	39
4.1. Programy profilaktyczne	39
4.1.1. Gminny Program Przeciwdziałania Bezdomności	39
4.1.2. Program Pracy z Osobami i Rodzinami z Problemem Alkoholowym	44
4.1.3. Procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie „Niebieska Karta”	45
4.2. Programy i projekty aktywizacyjne	47
4.2.1. Gminny Program Prac Społecznie Użytecznych	47
4.2.2. Projekt p.n.: „Bielsko-Biała łączy ludzi”	50
4.2.3. Projekt p.n.: „Kierunek Zmiana! Program aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Osiedla Socjalnego – przy ul. Sobieskiego w Bielsku-Białej”	52
4.3. Programy integracyjne	53
4.3.1. Program Aktywności Lokalnej dla Osiedla Wapienica	53
4.3.2. Program Aktywności Lokalnej dla Osiedla Śródmieście Bielsko	55
4.3.3. Program Aktywności Lokalnej dla Osiedla Grunwaldzkiego	58
4.3.4. Program p.n.: „Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych”	61
4.3.5. Program p.n.: „Klub Integracji Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej”	63
4.4. Programy opiekuńcze	67
4.4.1. Program p.n.: „Giełda Wolontariatu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej”... ..	67
4.4.2. Program osłonowy „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020	68
4.5. Pozostałe Projekty	68
4.5.1. Projekt innowacyjny p.n.: „Budowanie kultury współdziałania instytucji z obszaru zatrudnienia i integracji społecznej poprzez wspólne tworzenie map problemów i zasobów środowiska lokalnego na przykładzie miasta Bielska-Białej”	68
4.5.2. Projekt p.n.: „Centrum Asystentury Społecznej (CAS) – Model wsparcia OPS/PCPR w aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych”	71
4.5.3. Projekt p.n.: „Młodzi Kreatywni Aktywni”	71

4.6. Inne Programy	72
5. Świadczenia rodzinne i opiekuńcze. Fundusz alimentacyjny	74
5.1. Świadczenia rodzinne i opiekuńcze.....	74
5.2. Fundusz alimentacyjny	78
6. Dodatki mieszkaniowe	81
7. Dodatki energetyczne.....	83
8. Stypendia szkolne.....	85
9. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.....	87
10. Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	91
11. Windykacja należności	94
12. Doskonalenie zawodowe pracowników MOPS.....	97
12.1. Struktura zatrudnienia i podnoszenie kwalifikacji	97
13. Ważniejsze przedsięwzięcia i działania zapewniające ciągłość funkcjonowania Ośrodka.....	100
13.1. Zapewnienie zgodności z wymogami prawa	100
13.1.1. Działania Zespołu Prawnego, audyty i kontrole zewnętrzne	100
13.1.2. Ochrona danych osobowych	101
13.1.3. Stanowisko ds. BHP i PPOŻ	101
13.2. Zadania mające na celu poprawę organizacji pracy	101
13.3. Roboty remontowe	103
13.4. Zamówienia publiczne.....	103
14. Potrzeby miasta Bielska-Białej na zadania w zakresie pomocy społecznej realizowane przez MOPS	106
15. Zakończenie	110

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each with a darker blue center and a lighter blue outer ring. These circles are arranged in a descending diagonal line from the top right towards the bottom right. Two thin, light blue lines intersect at the top left and extend diagonally across the page, one passing through the top-left edge of the largest circle and the other passing through the top-left edge of the middle circle.

Informacje wstępne

1. WPROWADZENIE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej działa na mocy *Uchwały Nr XIII/52/90 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 25.10.1990r.*, w oparciu o art. 7 ust. 1 pkt 6, art. 9 ust. 1 *Ustawy z dnia 08.03.1990r. o samorządzie terytorialnym* (Dz.U. Nr 16, poz. 95 z późn. zm.).

W roku 2014 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej realizował zadania wynikające m.in. z następujących ustaw:

- Ustawy o pomocy społecznej;
- Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawy o świadczeniach rodzinnych;
- Ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- Ustawy o zatrudnieniu socjalnym;
- Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- Ustawy o dodatkach mieszkaniowych;
- Ustawy o prawie energetycznym;
- Ustawy o ochronie zdrowia psychicznego;
- Ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- Ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych;
- Ustawy o dostępie do informacji publicznej;
- Ustawy o finansach publicznych;
- Ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne;
- Ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego;
- Ustawy o ochronie danych osobowych;
- Ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;
- Ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej;
- Ustawy o pracownikach samorządowych;
- Ustawy o rachunkowości;
- Ustawy prawo zamówień publicznych;
- Ustawy Kodeks cywilny;
- Ustawy Kodeks postępowania administracyjnego;
- Ustawy Kodeks pracy;

W 2014 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej na realizację zadań wydatkował ogółem kwotę **74.185.903,48zł** (w 2012r. – 68.683.857,26 zł., 2013r. – 71.378.297,04 zł). W okresie sprawozdawczym w tut. Ośrodku przyjęto **38.637** wniosków, przeprowadzono **12.162** wywiady środowiskowe oraz wydano **44.699** decyzji. Szczegółowo dane przedstawia Tabela 1. Ze wsparcia udzielanego na podstawie *Ustawy o pomocy społecznej* w 2014 roku skorzystały **3.473** środowiska, a łączna ilość osób w rodzinach, do których trafiła pomoc to **7.861**.

Tabela 1: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej – ujęcie ilościowe w latach 2012-2014

l.p.	Wyszczególnienie	2012	2013	2014
1.	Korespondencja przychodząca do MOPS	27.801	30.808	31.871
2.	Przyjęte wnioski	33.753	35.073	38.637
3.	Przeprowadzone wywiady środowiskowe	12.004	13.072	12.162
4.	Wydane decyzje	41.193	45.425	44.699
5.	Złożone odwołania od decyzji	488	573	385
6.	Wydane orzeczenia	4.046	4.342	4.460
7.	Wydane postanowienia	538	201	115
8.	Wydane zaświadczenia o korzystaniu z pomocy	781	689	529
9.	Zawarte kontrakty socjalne	651	984	1.019

Jednym z nadrzędnych zadań pomocy społecznej jest doprowadzenie osób i rodzin do ich życiowego usamodzielnienia. Osiągnięcie tego celu wymaga współpracy i zaangażowania w cały proces zarówno samych zainteresowanych jak też instytucji i przedstawicieli władz lokalnych, dzięki czemu podejmowane działania mają charakter kompleksowy, spójny – możliwie najbardziej optymalny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, mając na uwadze właśnie takie wytyczne, organizował działania z zakresu szeroko rozumianej pomocy społecznej przy wykorzystaniu zasobów własnych, ale również na zasadzie partnerstwa z różnorodnymi organizacjami i instytucjami. Podejmował działania profilaktyczne, aktywizacyjne, opiekuńcze i integracyjne na rzecz osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, ponadto pozyskiwał środki z różnorodnych programów rządowych i funduszy strukturalnych, by w sposób najbardziej całościowy i profesjonalny wspierać osoby i rodziny w przezwyciężaniu ich życiowych trudności i w ich usamodzielnianiu.

1.1 Istotne przedsięwzięcia realizowane w 2014 r.

- Rozpoczęcie realizacji projektu pn.: *Kierunek – Zmiana! Program aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Osiedla Socjalnego – przy ul. Sobieskiego w Bielsku-Białej*;
- Rozpoczęcie realizacji projektu pn.: *Młodzi Kreatywni Aktywni* w partnerstwie z Bielskim Stowarzyszeniem Artystycznym *Teatr Grodzki*;
- Dalsza realizacja projektu p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi* oraz Programów Aktywności Lokalnej (w tym *Uliczna Parada Teatralna*) i kontynuacja programu p.n.: *Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych* – w ramach Projektu;
- Dalsza realizacja projektu partnerskiego p.n.: *Budowanie kultury współdziałania instytucji z obszaru zatrudnienia i integracji społecznej poprzez wspólne tworzenie map problemów i zasobów środowiska lokalnego na przykładzie miasta Bielska-Białej*;
- Dalsza realizacja projektu partnerskiego p.n.: *Centrum Asystentury Społecznej (CAS) – Model wsparcia zadań OPS/PCPR w aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych*;
- Kontynuacja udziału w pilotażowym programie *Aktywny samorząd* wspierającym osoby niepełnosprawne w eliminowaniu lub zmniejszeniu barier ograniczających ich uczestnictwo w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji;
- Realizacja nowego zadania polegającego na wydawaniu przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych i placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych;
- Realizacja nowego zadania polegającego na wypłacie zasiłków dla opiekunów osób niepełnosprawnych, w związku z wejściem w życie *Ustawy z dnia 04.04.2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów*;
- Realizacja nowego zadania polegającego na wypłacie dodatków energetycznych;
- Rozwój mieszkań chronionych dla bezdomnych matek z dziećmi;
- Organizacja kolejnego pikniku dla rodzin zastępczych;
- Kontynuacja udziału w pilotażowym procesie wdrażania narzędzia umożliwiającego analizę zasobów pomocy społecznej w gminie, powiecie i województwie. Przygotowanie *Oceny zasobów pomocy społecznej dla gminy i powiatu* realizowane jest w związku z nowelizacją *Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.*– dokonywane było za pośrednictwem zmodyfikowanej internetowej Statystycznej Aplikacji Centralnej;
- Aktywny udział w pracach nad przygotowaniem *Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Bielska-Białej na lata 2014-2020*;
- Zdobywanie II miejsca w konkursie *Samorządowy Lider Zarządzania 2014 – Razem dla rozwoju* organizowanym przez Związek Miast Polskich, Związek Powiatów Polskich oraz Związek Gmin Wiejskich RP w kategorii „Współpraca międzysamorządowa i międzysektorowa” za projekt p.n.: *Budowanie kultury współdziałania instytucji z obszaru zatrudnienia i integracji społecznej poprzez wspólne tworzenie map problemów i zasobów środowiska lokalnego na przykładzie miasta Bielska-Białej*. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał również dyplom za promowanie w swojej pracy metod partycypacji

publicznej i budowę kultury współdziałania, a realizowany projekt został wpisany do rejestru dobrych praktyk Związku Miast Polskich;

- Wydanie *Podręcznika wdrażania modelu współpracy instytucji z obszaru pomocy i integracji społecznej oraz rynku pracy. Problemy i zasoby społeczne – Diagnoza – Mapa interaktywna – Strategie działania* w ramach projektu p.n.: *Budowanie kultury współdziałania instytucji z obszaru zatrudnienia i integracji społecznej poprzez wspólne tworzenie map problemów i zasobów środowiska lokalnego na przykładzie miasta Bielska-Białej*;
- Adaptacja budynku przy Placu Opatrzności Bożej 18 na potrzeby funkcjonowania Działu Pieczy Zastępczej, Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego oraz Działu Rehabilitacji Społecznej.

1.2 Realizacja budżetu MOPS

1.2.1 Budżet MOPS w latach 2013-2014

Wyszczególnienie		Wykorzystane środki /w zł./	
		2013	2014
I	Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej – gmina	28 328 645,67	28 726 832,57
II	Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej – powiat	343 926,07	453 777,92
III	Dotacje celowe na zadania własne – gmina	7 252 619,89	6 968 097,59
IV	Dotacje celowe na zadania własne – powiat	68 856,96	126 174,00
V	Zadania własne – gmina	24 966 641,99	25 881 118,43
VI	Zadania własne – powiat	5 927 722,58	6 528 007,53
VII	Porozumienia pomiędzy powiatami	535 708,74	548 647,36
VIII	Projekt unijny „Bielsko-Biała łączy ludzi”	1 021 904,94	1 317 069,35
IX	Projekt unijny „Budowanie kultury współdziałania instytucji z obszaru zatrudnienia i integracji społecznej poprzez wspólne tworzenie map problemów i zasobów środowiska lokalnego na przykładzie miasta Bielska-Białej”	98 898,80	136 796,62
X	Projekt unijny „Kierunek – Zmiana! Program aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Osiedla Socjalnego – przy ul. Sobieskiego w Bielsku-Białej”	0,00	68 046,96
XI	Projekt unijny „Młodzi Kreatywni Aktywni”	0,00	26 472,00
XII	Projekt unijny „Centrum Asystentury Społecznej (CAS)-Model Wsparcia Zadań OPS/PCPR w Aktywizacji Społecznej i Zawodowej	25 679,89	0,00
XIII	Fundusz celowy PFRON	2 403 328,72	2 874 847,89
XIV	Aktywny Samorząd	404 362,79	530 015,26
RAZEM:		71 378 297,04	74 185 903,48

1.2.2 Realizacja budżetu – wydatki w 2014 roku

Wyszczególnienie		Środki przyznane na rok 2014 /w zł./	Środki wydatkowane w 2014 roku /w zł./
Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej – gmina			
Ogółem		28 929 849,87	28 726 832,57
w tym:			
I	Pozostała działalność – koszty związane z wydawaniem decyzji administracyjnych	20 206,00	19 105,58
	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	27 942 354,00	27 750 861,37

Wyszczególnienie		Środki przyznane na rok 2014 /w zł./	Środki wydatkowane w 2014 roku /w zł./
	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	82 414,00	81 332,06
	Ośrodki pomocy społecznej – realizacja zadania dot. wynagrodzenia za sprawowanie opieki przyznanej przez sąd	73 228,00	72 161,46
	Specjalistyczne usługi opiekuńcze podopiecznych	141 356,00	138 588,21
	Dodatki energetyczne	104 839,87	99 537,89
	Pomoc finansowa SPP	565 452,00	565 246,00
Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej - powiat			
	Ogółem	456 204,00	453 777,92
II	w tym:		
	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	12 000,00	11 240,00
	Zespół ds. orzekania o stopniu niepełnosprawności	412 762,00	411 358,92
	Rodziny zastępcze	31 442,00	31 179,00
Dotacje celowe na zadania własne – gmina			
	Ogółem	7 226 858,00	6 968 097,59
	w tym:		
	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	145 000,00	138 072,08
III	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia społeczne – zasiłki okresowe	968 178,00	968 178,00
	Zasiłki stałe	1 746 188,00	1 746 188,00
	Ośrodki pomocy społecznej	1 660 875,00	1 660 875,00
	Pozostała działalność – dożywianie dzieci	1 828 581,00	1 828 581,00
	Pomoc materialna dla uczniów	715 800,00	463 967,51
	Wspieranie rodziny	162 236,00	162 236,00
Dotacje celowe na zadania własne – powiat			
IV	Ogółem	128 113,00	126 174,00
	w tym:		
	Rodziny zastępcze	128 113,00	126 174,00
Zadania własne – gmina			
	Ogółem	26 668 075,96	25 881 118,43
	w tym:		
	Zwalczanie narkomanii	74 157,00	74 121,07
	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	256 160,00	247 708,93
	Ośrodki wsparcia – Dom dla Bezdomnych, Noclegownia	1 060 284,00	1 045 692,87
V	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	844 000,00	777 682,94
	Świadczenia rodzinne – rodzina plus	1 194 000,00	1 160 604,50
	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpiecz. społeczne – świadczenia społeczne	3 238 686,00	2 977 770,05
	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	200,00	0,00
	Dodatki mieszkaniowe	6 211 396,00	6 109 647,51
	Zasiłki stałe	17 000,00	10 444,40

Wyszczególnienie		Środki przyznane na rok 2014 /w zł./	Środki wydatkowane w 2014 roku /w zł./
	Ośrodki pomocy społecznej	11 018 445,24	10 858 545,24
	Jednostki specjalist. poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej – mieszkania chronione	128 070,00	124 645,04
	Usługi opiekuńcze	487 188,00	487 181,08
	Pozostała działalność – mieszkania przejściowe	24 835,95	24 074,54
	Pozostała działalność – prace społecznie użyteczne	1 632 636,03	1 598 727,01
	Pozostała działalność – Klub Integracji Społecznej	125 727,52	99 967,84
	Pozostała działalność – realizacja Pomocy finansowej SPP	2 050,00	518,90
	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	3 600,00	614,30
	Wspieranie rodziny	170 690,22	167 131,27
	Pomoc materialna dla uczniów	178 950,00	116 040,94
	Zadania własne – powiat		
	Ogółem	6 753 058,24	6 528 007,53
	w tym:		
	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	192 000,00	172 038,17
	Domy pomocy społecznej	2 893 000,00	2 872 027,32
	Rodziny zastępcze	3 334 217,24	3 176 801,79
VI	Ośrodki pomocy społecznej – dot. PFRON	71 877,00	71 860,00
	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych – dot. Warsztatów Terapii Zajęciowej	100 969,00	100 969,00
	Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności	145 195,00	118 533,89
	Zakłady Opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno - opiekuńcze	15 800,00	15 777,36
	Porozumienia pomiędzy powiatami		
	Ogółem	550 018,00	548 647,36
	w tym:		
VII	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych – dot. Warsztatów Terapii Zajęciowej	23 016,00	23 016,00
	Porozumienia pomiędzy powiatami – rodziny zastępcze	527 002,00	525 631,36
	Projekt unijny „Bielsko-Biała łączy ludzi”		
VIII	Ogółem	1 340 346,00	1 317 069,35
	Projekt unijny „Budowanie kultury współdziałania instytucji z obszaru zatrudnienia i integracji społecznej poprzez wspólne tworzenie map problemów i zasobów środowiska lokalnego na przykładzie miasta Bielska-Białej”		
IX	Ogółem	138 099,50	136 796,62
	Projekt unijny „Kierunek – Zmiana! Program aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Osiedla Socjalnego – przy ul. Sobieskiego w Bielsku-Białej”		
X	Ogółem	195 897,64	68 046,96

Wyszczególnienie		Środki przyznane na rok 2014 /w zł./	Środki wydatkowane w 2014 roku /w zł./
XI	Projekt unijny „Młodzi Kreatywni Aktywni”		
	Ogółem	26 912,49	26 472,00
XII	Fundusz celowy – PFRON		
	Ogółem	2 875 073,00	2 874 847,89
	w tym:		
	Turnusy rehabilitacyjne	232 593,00	232 593,00
	Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) „Port” i „Teatr Grodzki”	1 132 965,00	1 132 964,84
	Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	625 349,00	625 328,88
	Sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	795 608,00	795 607,36
	Sport, kultura, rekreacja i turystyka	88 558,00	88 353,81
XIII	Fundusz celowy – AKTYWNY SAMORZĄD		
	Ogółem	537 362,26	530 015,26
	RAZEM	3 412 435,26	3 404 863,15

1.2.3 Realizacja dochodów w 2014 roku

l.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie / w zł./
1.	Odpłatność rodziców za pobyt dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	39 983,50
2.	Odpłatność za pobyt w Domach Pomocy Społecznej	240 882,61
3.	Odpłatność za pobyt w Noclegowni	25 561,83
4.	Odpłatność za pobyt w Domu dla Bezdomnych	72 464,42
5.	Odpłatność rodziców za pobyt dziecka w rodzinach zastępczych	39 658,69
6.	Wpływy z tytułu zwrotów świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zaliczki alimentacyjnej	639 509,17
7.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranych zasiłków /celowe, okresowe/	26 613,43
8.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranych zasiłków stałych	5 673,10
9.	Odpłatność za usługi opiekuńcze	235 251,67
10.	Odpłatność za pobyt w mieszkaniach chronionych	11 497,30
11.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranych dodatków mieszkaniowych	353,52
12.	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych	28 163,97
13.	Pozostałe dochody/ sprzedaż makulatury, zwroty kosztów upomnienia, grzywny i inne kary pieniężne, zwroty opłat sądowych, zwroty za media uregulowane przez Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym oraz Śląską Fundację Błękitny Krzyż	25 570,80
14.	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	614,30
15.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranej pomocy materialnej dla uczniów	60,00
16.	Wpływy z tytułu wydawania kart parkingowych osobom niepełnosprawnym	911,35
17.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranej pomocy finansowej dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	518,90
18.	Wpływy do rozliczenia	- 1 642,69
19.	RAZEM	1 391 645,87

The page features a decorative graphic consisting of three overlapping circles in shades of blue, arranged in a descending diagonal line from the top right towards the bottom right. Two thin, light blue lines intersect at the top left and extend diagonally across the page, framing the circles and the text.

Pomoc środowiskowa i organizowanie społeczności lokalnej

2. POMOC ŚRODOWISKOWA I ORGANIZOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Działania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej mają na celu udzielenie wsparcia osobom i rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby i możliwości. Zgodnie z *Ustawą o Pomocy Społecznej*, w oparciu o którą funkcjonuje bielski Ośrodek, możliwe do wykorzystania są dwie formy udzielania pomocy.

Pierwsza, to świadczenia pieniężne, mające charakter np. zasiłku stałego, okresowego, czy też celowego. Świadczenia te realizowane są na podstawie decyzji administracyjnej wydawanej w oparciu o rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby/rodziny. Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 542zł., osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 456zł.

Druga forma, to świadczenia niepieniężne, mające charakter m.in. pracy socjalnej, pomocy rzeczowej, specjalistycznego poradnictwa, interwencji kryzysowej, usług opiekuńczych, umieszczenia w domu pomocy społecznej, szkoleń, poradnictwa rodzinnego i terapii rodzinnej. Ponadto, w ramach tej formy pomocy udzielane jest również potrzebującym osobom i rodzinom schronienie, zapewniane są posiłki i niezbędne ubranie. Grupa świadczeń niepieniężnych, to także pomoc dla osób usamodzielnianych w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, to również pomoc w uzyskaniu zatrudnienia i wsparcie w formie rzeczowej na zagospodarowanie.

2.1. Pomoc finansowa

2.1.1. Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym

Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym realizowana przez MOPS w Bielsku-Białej, jest jednym z elementów pomocy udzielanej klientom w przezwyciężaniu ich trudnej sytuacji życiowej oraz wspieraniu ich w procesie usamodzielniania i reintegracji ze środowiskiem. W 2014 roku wypłacono zasiłki w łącznej wysokości 7.660.487zł.

Tabela 2: Rodzaj, ilość i wysokość wypłaconych świadczeń w latach 2012-2014

l.p.	Rodzaj świadczenia	Ilość świadczeń			Kwota świadczeń /w zł./		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014
1.	Świadczenia na zasiłki stałe środki wojewody i własne	4.114	4.535	4.753	1.294.502	1.630.020	1.750.959
2.	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	3.621	3.848	3.981	109.197	129.886	138.072,08
3.	Świadczenia na zasiłki celowe /odzież, opał, leki, bilety MZK, pogrzeby, zdarzenia losowe .../	3.147	3.687	4.351	1.071.971	1.248.812	1.384.985
4.	Świadczenia na zasiłki okresowe	3.672	5.416	4.973	566.427	1.088.535	983.993
5.	Świadczenia na program p.n.: „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	193.421	223.823	179.538	3.272.118	3.693.968	3.402.478

Tabela 3: Zadania własne gminy, realizowane w oparciu o *Ustawę o pomocy społecznej* w latach 2012-2014

l.p.	Zadania własne gminy	Ilość osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Kwota świadczeń /w zł./			Ilość osób w rodzinach		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
1.	Schronienie /Dom dla Bezdomnych i Noclegownia/	262	254	251	955.721	980.371	1.045.693	262	254	251
2.	Posiłek ogółem	1.763	2.105	1.729	1.307.013	1.551.795	1.199.988	3.211	3.703	3.383
2.1	W tym: dzieci	1.763	2.105	1.729	1.307.013	1.551.795	1.199.988	3.211	3.703	3.383
3.	Usługi opiekuńcze	356	388	383	1.337.587	1.488.951	1.408.683	411	467	431
4.	Zasiłki celowe na pokrycie wydatków z tyt. zdarzenia losowego*	8	8	7	24.695	16.441	28.179	20	18	18
5.	Sprawienie pogrzebu*	26	33	17	69.807	88.390	42.951	26	33	32
6.	Zasiłki celowe /opał, odzież, żywność, leki bilety MZK, bilety kredytowe.../*	1.852	2.091	1.937	2.942.129	3.286.146	3.516.345	4.450	5.051	4.542
7.	Zasiłki okresowe*	1.023	1.282	1.134	566.427	1 088.535	983.993	2.480	3.199	2.750
8.	Zasiłki stałe (dla osób całkowicie niezdolnych do pracy, które nie nabyły uprawnień do renty z ZUS)	448	499	499	1.294.502	1.630.020	1.750.959	593	673	703

* zasiłki przyznane decyzją administracyjną – wypłata następuje po uprawomocnieniu decyzji

Tabela 4: Zadania obligatoryjne i fakultatywne zlecone gminie w latach 2012-2014

l.p.	Zadania zlecone gminie	Ilość osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Kwota świadczeń /w zł./			Ilość osób w rodzinach		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
1. Zadania obligatoryjne*										
1.1	Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	11	13	18	31.539	50.698	71.095,03	-	-	-
1.2	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	400	429	417	109.197	129.886	138.072	593	579	588
1.3	Zasiłek celowy w formie biletu kredytowanego	27	1	-	444	40	-	27	1	-
2. Zadania fakultatywne										
2.1	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	87	91	108	141.384	141.391	138.588	137	148	180

2.1.2. Świadczenia rodzinne i opiekuńcze

Opisano w rozdziale nr 5;

2.1.3. Dodatki mieszkaniowe

Opisano w rozdziale nr 6;

2.1.4. Dodatki energetyczne

Opisano w rozdziale nr 7;

2.1.5. Stypendia szkolne

Opisano w rozdziale nr 8;

2.2. Pomoc środowiskowa

Pierwszoplanową i najistotniejszą formą pomocy realizowaną przez pracowników socjalnych Działu Pomocy Środowiskowej jest stosowanie odpowiednich metod działania, mających na celu rozwiązanie problemów zgłaszanych przez klienta – aktywnego partnera. Pracownik socjalny podejmuje współpracę z rodziną, diagnozuje jej sytuację, określa plan pomocy, który umożliwiłby jej usamodzielnienie, a tym samym pomógł rozwiązać główne problemy powodujące alienację społeczną.

Tabela 5: Struktura świadczeniobiorców, którzy uzyskali pomoc w oparciu o *Ustawę o pomocy społecznej* latach 2012-2014

l.p.	Struktura świadczeniobiorców	Ilość rodzin*		
		2012	2013	2014
1.	Ubóstwo	918	1.038	990
2.	Sieroctwo	15	11	9
3.	Bezdomność	303	272	301
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	233	313	304
5.	Bezrobocie	1.135	1.270	1.082
6.	Niepełnosprawność	1.254	1.353	1.344
7.	Długotrwała choroba	1.591	1.740	1.774
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – ogółem	632	682	647
8.1	Rodziny niepełne	498	519	468
8.2	Rodziny wielodzietne	215	225	196
9.	Przemoc w rodzinie	95	95	83
10.	Alkoholizm	436	456	453
11.	Narkomania	25	17	20
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	97	103	80
13.	Kłeska żywiołowa	0	0	0

* liczby nie sumują się – jedna rodzina może być wykazana w kilku dysfunkcjach

Tabela 6: Ilość osób, rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną MOPS w oparciu o *Ustawę o pomocy społecznej* latach 2012-2014

l.p.	Wyszczególnienie	Ilość osób, którym przyznano świadczenia			Ilość rodzin			Ilość osób w rodzinach		
		Lata								
		2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
1.	Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	3.856	4.349	4.139	2.514	2.766	2.668	5.834	6.456	6.061
2.	Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	87	91	108	86	91	104	146	148	180
3.	Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	3.813	4.310	4.091	2.476	2.730	2.629	5.776	6.397	5.992
4.	Pomoc udzielona wyłącznie w postaci pracy socjalnej	-	-	-	906	866	805	1.879	1.923	1.800
5.	Ilość rodzin objętych pomocą społeczną (łącznie wiersz 1+4)	-	-	-	3.420	3.632	3.473	7.713	8.379	7.861

2.2.1. Zadania pracowników socjalnych

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych miały charakter bardzo zróżnicowany, dostosowane były bowiem do indywidualnej sytuacji osób i rodzin, zgłaszających się w celu uzyskania różnorodnych form pomocy. Do tych działań konieczne jest skuteczne wykorzystanie narzędzia zwanego pracą socjalną, która w założeniu jest niematerialnym wsparciem przy kształtowaniu nowych postaw, czyli zmianie sposobu myślenia. Rolą pracownika socjalnego jest przekonanie dorosłego człowieka jak zacząć postępować inaczej niż do tej pory? Jak sprawić, by zrezygnował z niszczących jego życie nawyków? Jak uświadomić mu, że zmiana w jego życiu jest konieczna, bo to on odpowiada za jakość swojego życia? W jaki sposób wzbudzić w nim determinację do zmiany i spowodować żeby była trwała? Zdolność człowieka do przemiany warunkuje motywacja, której podłożem jest trafne zdiagnozowanie środowiska oraz stałe towarzyszenie pracownika socjalnego w procesie zmian. Dlatego pracownicy socjalni położyli ogromny nacisk na bezpośredni kontakt ze środowiskami, które wymagały stałego wsparcia (7.558 wizyt), bowiem zmiany nie są jednorazowym aktem, lecz długim i skomplikowanym procesem.

Dla podniesienia skuteczności działań w pracy z osobami i rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej, pracownicy socjalni wykorzystywali kontrakt socjalny. W kontrakcie tym opracowywano ocenę sytuacji osoby/rodziny oraz formułowano cele, które miała osiągnąć osoba/rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji, w jakiej się znalazła. Narzędzie to, określało również uprawnienia i zobowiązania stron (pracownika socjalnego oraz osoby lub rodziny ubiegającej się pomoc), w ramach wspólnie podejmowanych działań.

W 2014r. w Dziale Pomocy Środowiskowej zawarto łącznie 935 kontraktów socjalnych. Jasne określenie celu i sprecyzowanie działań daje możliwość uwidocznienia zmian w sytuacji życiowej strony od momentu zawarcia kontraktu socjalnego do czasu osiągnięcia zamierzonego celu. Kontrakty socjalne dotyczyły znacznej grupy klientów, którzy od wielu lat korzystają ze świadczeń tutaj. Ośrodka i nie chcą samodzielnie egzystować lub nie wierzą, że mogą podjąć działania zmierzające do poprawy swojej sytuacji życiowej. Największa liczba kontraktów socjalnych zawarta została z osobami z problemem alkoholowym oraz długotrwale bezrobotnymi. Rolą pracownika socjalnego było takie zmotywowanie osoby/rodziny, aby aktywnie planowała kolejne działania zmierzające do osiągnięcia celu, a nie tylko wykazała wolę współpracy. Kontrakt

socjalny był narzędziem, które pozwoliło jasno określić procedury postępowania w sprawach świadczeń z pomocy społecznej (tj. przyznania, ograniczania lub odmowy świadczeń).

W ramach szeroko rozumianej pracy socjalnej pracownicy socjalni motywowali klientów do podjęcia działań w kierunku rozwiązania swoich problemów. W wyniku tych działań w 2014r. usamodzielniało się 116 osób/rodzin, które osiągnęły trwałą poprawę jakości swojego życia.

W 2014r. pracownicy socjalni w ramach przyjęć stron w siedzibie Ośrodka przyjęli 28.713 osób, co świadczy o ilości problemów, z którymi obecnie nie radzą sobie mieszkańcy miasta. Udzielanie poradnictwa i pomocy finansowej osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej, wskazywanie możliwości rozwiązania zgłaszanych problemów nałożyły na pracowników socjalnych obowiązek podejmowania wzmożonych działań.

Działania realizowane na rzecz osób chorych i niepełnosprawnych

- Współpraca z Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej i Administracją Domów Mieszkalnych oraz Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w zakresie porządkowania lokali zajmowanych przez osoby starsze, niepełnosprawne;
- Współpraca ze środowiskiem lokalnym, organizacjami społecznymi oraz pozarządowymi w zakresie realizowania pomocy osobom niepełnosprawnym i mieszkającym samotnie, których członkowie rodziny pozostawili bez wsparcia;
- Powiadamianie Sądu Rodzinnego o zagrożeniu życia i zdrowia osób, niewyrażających zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej lub niewyrażaniu zgody na leczenie szpitalne, których stan zdrowia uniemożliwiał samodzielne funkcjonowanie w środowisku;
- Rozpoznawanie możliwości aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych i kierowanie do zakładów pracy chronionej, które dysponują wolnymi etatami pracy;
- Pozyskiwanie sprzętu rehabilitacyjnego, do czasu uzyskania środków na jego zakup z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- Przeprowadzanie postępowań administracyjnych i kompletowanie dokumentów osób wnioskujących o skierowanie do Domu Dziennego Pobytu dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych ul. Sternicza 8a, Domu Dziennego Pobytu dla Osób dotkniętych chorobą Alzheimerera przy ul. Piastowskiej 86 oraz Środowiskowego Domu Samopomocy „Podkowa” ul. Kołłątaja 8;
- Informowanie o możliwości uczestnictwa w zajęciach odbywających się w Klubach Samopomocy: „Klub Seniora” ul. Komorowicka 336D, „Milusińscy” ul. Milusińskich 6 oraz Klubie dla Osób Starszych ul. Piastowska 86;
- Podejmowanie na wnioski Policji, pracowników służby zdrowia, środowiska lokalnego natychmiastowych interwencji pozostających w kompetencji pracownika socjalnego w zakresie zabezpieczenia podstawowych potrzeb osób chorych i niepełnosprawnych;
- Przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych u osób samotnych i pozostających w rodzinie, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagały wsparcia w formie usług opiekuńczych.
- Rozeznawanie sytuacji osób i rodzin, na których ciąży obowiązek alimentacyjny względem osób korzystających ze wsparcia;
- Udzielanie wsparcia finansowego na zakup: żywności, leków, opału oraz innych zgłaszanych potrzeb, m.in. biletów socjalnych umożliwiających bezpłatny dojazd na rehabilitację i leczenie;
- Wspieranie środowisk osób chorych i niepełnosprawnych;
- Przeprowadzanie postępowań administracyjnych i kompletowanie dokumentów u pacjentów przyjętych do szpitali w trybie nagłym, a nieubezpieczonych w zakresie potwierdzenia prawa do korzystania ze świadczeń zdrowotnych, finansowanych ze środków publicznych, osobom nieposiadającym wskazanych uprawnień.

Działania realizowane na rzecz rodzin wielodzietnych, niepełnych, rodzin przejawiających bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

- Zorganizowanie kolonii letnich nad morzem dla dzieci i młodzieży z rodzin najuboższych. Kierowanie dzieci i finansowanie wypoczynku letniego w oparciu o przeprowadzony rodzinny wywiad środowiskowy;
- Informowanie rodziców i opiekunów prawnych dzieci o możliwości skorzystania z kolonii i półkolonii organizowanych przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego i Kuratorium Oświaty w Katowicach;
- Przeprowadzanie postępowań administracyjnych na wniosek rodziców i opiekunów prawnych dzieci oraz z urzędu w celu opłacenia gorącego posiłku dzieciom uczęszczającym do szkół, przedszkoli i żłobka;
- Rozeznawanie przez pracowników socjalnych sytuacji rodzinno-bytowej dzieci znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji a objętych gorącym posiłkiem na wniosek dyrektorów placówek oświatowych w celu zdiagnozowania problemów i ustalenia ich przyczyn;
- Podejmowanie działań w zakresie dokonywania analizy sytuacji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- Wnioskowanie o przydzielenie asystenta rodziny działającego na rzecz dziecka i rodziny, opracowywanie wraz z asystentem wspólnego planu pracy z rodziną;
- Wsparcie finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, m.in. w zakresie: żywności, opału, leków, wydatków mieszkaniowych, odzieży, obuwia oraz biletów socjalnych;
- Współpraca z kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi, nauczycielami, wychowawcami świetlic środowiskowych;
- Kierowanie wniosków do sądu o wgląd w sytuację rodziny i wydanie zarządzeń wobec małoletnich dzieci;
- Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy i procedury *Niebieska Karta*;
- Zobowiązanie członków rodzin, w których stwierdzono istnienie problemu alkoholowego, do podjęcia współpracy w zakresie jego rozwiązania oraz kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Kierowanie członków rodzin dotkniętych problemem bezrobocia do prac społecznie użytecznych;
- Motywowanie do przyjęcia aktywnej postawy w kierunku znalezienia zatrudnienia (przedstawianie ofert pracy, pozyskiwanie informacji o wolnych etatach z OHP oraz zakładów pracy znajdujących się na terenie miasta);
- Typowanie i dokonywanie wstępnej rekrutacji osób do udziału w projekcie systemowym p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi*;
- Współpraca z Radami Osiedli i zespołami charytatywnymi;
- Współpraca z dzielnicowymi Komisariatów Komendy Miejskiej Policji.

2.2.2. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020

W grudniu 2014r. rozpoczęła się realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (POPŻ) realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Program ma na celu trwałe, intensywne i systematyczne wsparcie osób i rodzin znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji. Polega na dostarczaniu pomocy żywnościowej w formie paczek i posiłków. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa ma charakter uzupełniający w odniesieniu do form pomocy finansowej realizowanych w ramach wieloletniego programu wsparcia finansowego gmin w zakresie dożywiania *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* na lata 2014-2020. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kwalifikuje osoby/rodziny do pomocy żywnościowej wydając w tym celu skierowania umożliwiające odbiór żywności, której dystrybutorami są organizacje partnerskie programu o zasięgu ogólnopolskim lub ponadregionalnym tj. Polski Komitet Pomocy Społecznej, Caritas Polska, Polski Czerwony Krzyż, Federacja Polskich Banków Żywności. Zgodnie z założeniami PO PŻ pomocą żywnościową obejmowane są

osoby/rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, dopuszczającej korzystanie z pomocy społecznej z powodów wskazanych w art.7 *Ustawy o pomocy społecznej*, których dochód nie przekracza określonego poziomu, ustalonego procentowo w stosunku do dochodu uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej. Poziom kryteriów dochodowych dotyczących podprogramu 2014 i 2015 określił minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego i wynosi on 150% kryterium dochodowego tj. 813zł dla osoby samotnie gospodarującej i 684zł dla osoby w rodzinie. Ogółem wydano 369 skierowań.

2.2.3. Program osłonowy „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020

Jedną z form pomocy, realizowaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest finansowanie świadczeń w zakresie dożywiania w formie posiłku oraz zasiłku celowego na zakup żywności. Świadczenia te, zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XXXIX/923/2014 z dnia 25.02.2014r. w sprawie przyjęcia programu osłonowego w zakresie dożywiania *Pomoc gminy w zakresie dożywiania* na lata 2014-2020 przyznawane są:

- dzieciom do 7 roku życia;
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej;
- osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, zgodnie z art. 7 *Ustawy z 12.03.2004r. o pomocy społecznej* (Dz. U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.).

Program *Pomoc gminy w zakresie dożywiania* jest programem wieloletnim, realizowanym w latach 2014-2020. Ma on na celu wsparcie gmin w realizacji zadania obowiązkowego, jakim jest pomoc w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym. Na realizację tego Programu gmina może otrzymać dotację, jeżeli udział jej środków własnych wynosi nie mniej niż 40% przewidzianych kosztów realizacji. Harmonogram zadań wykonywanych w ramach Programu wchodzi w życie corocznie, na mocy Uchwały Rady Ministrów. W 2014r. na realizację pomocy w formie dożywiania MOPS wydatkował ogółem kwotę 3.402.478zł.

Ośrodek wykonuje to zadanie w sposób ciągły, co jest ważne zwłaszcza dla dzieci realizujących obowiązek szkolny, ponieważ mogą one korzystać z tej formy pomocy przez cały rok szkolny, który nie pokrywa się z rokiem budżetowym.

Tabela 7: Kwota wydatkowana na realizację pomocy w formie dożywiania w latach 2012-2014

Lata	Rodzaj środków /w zł/	Wyszczególnienie		
		Dożywianie dzieci	Zasiłki celowe na żywność	Wartość łącznie /w zł/
2012	Środki Wojewody	526.510	830.751	1.357.261
	Środki z budżetu Miasta	780.765	1.134.092	1.914.857
	Razem	1.307.275	1.964.843	3.272.118
2013	Środki Wojewody	665.065	786.474	1.451.539
	Środki z budżetu Miasta	886.730	1.355.699	2.242.429
	Razem	1.551.795	2.142.173	3.693.968
2014	Środki Wojewody	496.105	1.332.476	1.828.581
	Środki z budżetu Miasta	703.883	870.014	1573.897
	Razem	1.199.988	2.202.490	3.402.478

Z programu wieloletniego *Pomoc gminy w zakresie dożywiania* mogą korzystać osoby i rodziny, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego w *Ustawie o pomocy społecznej*. I tak, u osoby samotnie gospodarującej jest to kwota 813,00zł, a np. w rodzinie 4-osobowej – 2.736,00zł (100% kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 542,00zł, dla osoby w rodzinie – 456,00zł). Natomiast pomoc w formie gorącego posiłku jest świadczeniem rzeczowym przysługuje bez względu na dochód osobom, które własnym staraniem nie są w stanie go samodzielnie przygotować.

W okresie sprawozdawczym pomocą wynikającą z rządowego programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* objęto:

- 1.550 dzieci do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej – na podstawie decyzji administracyjnej;
- 179 dzieci bez decyzji administracyjnej – na podstawie informacji dyrektora szkoły;
- 3.914 osób, którym przyznano zasiłek celowy na żywność.

Wnioski o dożywianie dzieci składane są w tut. Ośrodku przez rodziców oraz pedagogów. W 2014r. z tej formy pomocy skorzystało 1.729 dzieci.

2.2.4. Organizowanie społeczności lokalnej

Opisano w rozdziale nr 4 Projekty oraz Programy, 4.3.1 Program Aktywności Lokalnej dla Osiedla Wapienica, 4.3.2 Program Aktywności Lokalnej dla Osiedla Śródmieście Bielsko oraz 4.3.3 Program Aktywności Lokalnej dla Osiedla Grunwaldzkiego.

2.3. Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz usługi specjalistyczne

---

2.3.1. Usługi opiekuńcze

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy (zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 11 *Ustawy o pomocy społecznej*) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W 2014 roku usługi opiekuńcze przyznawane były osobom, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy powodował trwale lub okresowe utrudnienie, ograniczenie lub uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. W przypadku ludzi samotnych, którzy z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagali pomocy innych osób, a byli jej pozbawieni, przyznanie usług opiekuńczych miało charakter obligatoryjny. Celem pomocy było zabezpieczenie codziennych potrzeb usługobiorcy, związanych z prawidłowym funkcjonowaniem w ich miejscu zamieszkania. Przyznane świadczenie uzależnione było od indywidualnych potrzeb danej osoby i mogło obejmować swoim zakresem: opiekę higieniczną, pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych oraz wsparcie w załatwianiu spraw osobistych. Zakres przyznanej pomocy był na bieżąco monitorowany w celu dostosowania do zmieniających się potrzeb usługobiorców.

Usługi opiekuńcze przyznawane były również osobom, wymagającym pomocy innych osób, którym rodzina a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogli takiej pomocy zapewnić. W tym przypadku kierowano się przede wszystkim zasadą subsydiarności, zgodnie z którą udzielana pomoc była wsparciem, a nie wyręczaniem w opiece nad potrzebującym członkiem rodziny. Działanie to miało na celu zmobilizowanie rodziny, inicjowanie nowych przedsięwzięć na rzecz osoby potrzebującej pomocy, wzmocnienie więzi emocjonalnej, zintegrowanie rodziny.

W 2014 roku pomocą w formie usług opiekuńczych objęto także rodziny z dziećmi przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Udzielane wsparcie miało na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Pomoc w formie usług opiekuńczych była realizowana przez opiekunki zatrudnione w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej oraz przez podmiot zewnętrzny (Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”), z którym zawarto umowę dotyczącą realizacji zadania w 2014 roku na kwotę 487.187,10zł. Działanie to umożliwiło zapewnienie ciągłości opieki tzn. realizację usług w godzinach wieczornych, nocnych oraz w soboty, niedziele i święta, koniecznych do zachowania, poprawy stanu zdrowia lub zapobiegających jego pogorszeniu.

Łączenie form pomocy zapewniło osobom starszym i niepełnosprawnym możliwość zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych w ich własnym środowisku, bez konieczności ubiegania się o miejsce w domach pomocy społecznej.

2.3.2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej (zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3 *Ustawy o pomocy społecznej*) należy: organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Dział Usług Opiekuńczych organizował powyższe świadczenie zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22.09.2005r.*, w którym określono rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób świadczących te usługi oraz warunki i tryb ustalania i pobierania opłat. Na podstawie

przetargu nieograniczonego wyłoniono firmę, spełniającą wszystkie warunki do świadczenia tego rodzaju pomocy.

Przyznane świadczenie miało na celu nabycie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza kształtowanie umiejętności zaspokajania potrzeb życiowych, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, wspieranie, motywowanie i asystowanie w codziennych czynnościach. W 2014 roku specjalistyczne usługi przyznano także dzieciom z syndromem autyzmu lub upośledzeniem umysłowym. Głównym celem przyznanej pomocy tej grupie usługobiorców było rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych przy zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania. Przyznana dotacja w kwocie 141.397,00zł. pozwoliła w pełni zabezpieczyć potrzeby usługobiorców.

Tabela 8: Ilość osób objętych pomocą w formie usług w latach 2012-2014

Rok	Ilość osób objętych pomocą usługową (w tym nowe środowiska)	Ilość nowych środowisk	Usługi realizowane przez opiekunki MOPS i podmiot zewnętrzny	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi
2012	443	139	356 w tym: S – 307 R – 49	87 w tym: S – 54 R – 33 /w tym: 4 dzieci/
2013	479	158	388 w tym: S – 322 R – 66	91 w tym: S – 52 R – 39 /w tym: 4 dzieci/
2014	491	146	383 w tym: S – 337 R – 46	108 w tym: S – 60 R – 48 /w tym: 4 dzieci/

* S – osoby samotnie gospodarujące

* R – osoby w rodzinie

Tabela 9: Koszty i wpływy z usług opiekuńczych w latach 2012-2014

Rok	Zadania własne			Zadania zlecone		
	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń /w zł./	Wpływy z usług opiekuńczych /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń /w zł./	Wpływy ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi /w zł./
2012	93.800	1.337.587,00	263.533,74	6.833	141.384,43	12.412,36
2013	96.168	1.488.951,00	251.143,96	6.833	141.391,00	7.807,50
2014	96.063	1.408.683,00	233.716,03	6.700	138.588,21	9.586,34

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each with a gradient from light to dark blue. Two thin blue lines intersect at the top center, forming a large 'V' shape that frames the circles. The text 'Pomoc specjalistyczna' is centered in the lower half of the page.

Pomoc specjalistyczna

3. POMOC SPECJALISTYCZNA

3.1. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki

---

3.1.1. Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz realizacja pomocy na rzecz rodzin zastępczych

Opisano w odrębnym sprawozdaniu w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*;

3.1.2. Organizowanie opieki nad dzieckiem pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Opisano w odrębnym sprawozdaniu w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*;

3.1.3. Rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych

Opisano w odrębnym sprawozdaniu w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*;

3.1.4. Pomoc w integracji ze środowiskiem oraz przyznanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki

Opisano w odrębnym sprawozdaniu w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*;

3.1.5. Zespół Poradnictwa Specjalistycznego

Zadania realizowane przez Zespół opisano w odrębnym sprawozdaniu w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*.

3.2. Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w ramach pomocy specjalistycznej

---

3.2.1. Domy pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadanie własne gminy w zakresie kierowania do domów pomocy społecznej (DPS) mieszkańców Bielska-Białej, którzy wymagali całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogli samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych (art. 54 *Ustawy o pomocy społecznej*). Równocześnie realizował zadanie własne powiatu w zakresie umieszczania skierowanych do domów pomocy społecznej mieszkańców Bielska-Białej oraz osób skierowanych przez inne gminy.

W MOPS wszystkie wnioski o skierowanie do DPS i umieszczenie w DPS realizuje Zespół ds. Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków Wsparcia. Pracownicy socjalni udzielają osobom i rodzinom ubiegającym się o świadczenie w formie umieszczenia w domu pomocy społecznej, informacji i porad (w 2014r. przeprowadzili 578 wywiadów).

W okresie sprawozdawczym zarejestrowane zostały łącznie 1.102 wnioski dotyczące DPS, z czego:

- 1) 166 stanowiły wnioski osób starszych i/lub niepełnosprawnych o umieszczenie w DPS, przy czym:
  - a) 17 wniosków wpłynęło z innych gmin;
  - b) w 40 przypadkach umorzono postępowanie z powodu rezygnacji;
  - c) 21 wniosków na dzień 31.12.2014r. było w toku;
  - d) 4 osoby zmarły przed wydaniem decyzji administracyjnej;
  - e) 1 osobie zawieszono postępowanie w sprawie skierowania do dps;
  - f) 61 wniosków zakończono wydaniem decyzji o skierowaniu do odpowiedniego typu DPS;
  - g) 22 wnioski zakończyły się wydaniem decyzji odmawiającej skierowania do DPS;
- 2) 664 wnioski dotyczyły aktualizacji wywiadów środowiskowych na okoliczność ustalenia odpłatności za pobyt w DPS;
- 3) 225 wniosków dotyczyło wywiadów alimentacyjnych u osób zobowiązanych do współfinansowania kosztów pobytu członka rodziny w DPS;
- 4) 6 wywiadów zostało przeprowadzonych dla potrzeb innych gmin;
- 5) 41 to inne sprawy (wnioski o przyspieszenie przyjęcia do DPS, wnioski o przeniesienie do innego DPS).

Wzorem lat poprzednich, wnioski osób ubiegających się o tę formę pomocy rozpatrywała powołana do tego Komisja Kwalifikująca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. W 2014r. odbyły się 43 posiedzenia Komisji, podczas których rozpatrzono 175 wniosków (w tym o skierowanie i umieszczenie w DPS, o częściowe lub całkowite zwolnienie z opłaty mieszkańców DPS oraz członków rodzin zobowiązanych do współfinansowania ich pobytu, o przeniesienia do innego DPS, przyspieszenia umieszczenia w DPS, odwołań do Samorządowego Kolegium Odwoławczego).

Na terenie Bielska-Białej funkcjonowały 4 domy pomocy społecznej (prowadzone przez Miasto Bielsko-Biała) z 222 miejscami. Wszystkie spełniały standardy i posiadały zezwolenia Wojewody Śląskiego. Zaznaczyć należy, iż w naszych Domach przebywają osoby na tzw. „nowych zasadach” (tj. osoby umieszczone w domach pomocy społecznej na podstawie decyzji kierujących wydanych po 1 stycznia 2004r. za których opłatę wnoszą: sami umieszczeni, członkowie ich rodzin lub osoby niespokrewnione oraz gminy które skierowały swoich mieszkańców do dps) i „starych zasadach” (tj. osoby przebywające w domach pomocy społecznej na podstawie decyzji kierujących wydanych przed 1 stycznia 2004r. Finansowanie pobytu tych osób pochodzi z ich własnych środków, natomiast pozostałe koszty pokrywane są z wygasających dotacji celowych, niewystarczających jednak do pokrycia pełnych kosztów pobytu tych osób).

Tabela 10: Domy Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej

l.p.	Adres	Ilość miejsc	Typ Domu
1.	ul. Pocztowa 14a	92	dla osób w podeszłym wieku (K/M)*
2.	ul. Żywiecka 15	57	(42 miejsc) dla osób w podeszłym wieku (15 miejsc) dla osób niepełnosprawnych fizycznie (K/M)
3.	ul. Olimpijska 11	48	dla osób przewlekle somatycznie chorych (K/M)
4.	Al. A. Krajowej 181	25	dla osób przewlekle somatycznie chorych (K/M)

* (K) - kobiety

* (M) – mężczyźni

Tabela 11: Osoby skierowane i umieszczone w DPS według typów placówek w latach 2012-2014

l.p.	Typy placówek	Ilość mieszkańców Bielska-Białej skierowanych do DPS						Ilość osób* umieszczonych w DPS					
		prowadzonych przez miasto B-B			prowadzonych przez inne powiaty			prowadzonych przez miasto B-B			prowadzonych przez inne powiaty		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
1.	Dla osób w podeszłym wieku	25	26	18	5	2	1	27 (3)	25 (3)	25 (9)	3	3	1
2.	Dla osób przewlekle somatycznie chorych	34	22	25	6	4	1	29 (4)	18 (1)	28 (2)	8	3	2
3.	Dla osób przewlekle psychicznie chorych	0	0	0	16	9	6	0	0	0	13	10	5
4.	Dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	0	0	0	2	3	1	0	0	0	2	4	1
5.	Dla osób niepełnosprawnych fizycznie	5	1	4	0	2	0	3	1	6 (3)	0	2	0
6.	Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	2	0
7.	Pobyty okresowe – turnusy dla chorych na SM	0	0	0	2	5	4	0	0	0	2	4	3
8.	Rodzinny Dom Pomocy	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1
9.	Ogółem:	64	49	47	33	26	14	59 (7)	44 (4)	59 (14)	29	28	13

*dotyczy zarówno mieszkańców Bielska-Białej, jak również innych gmin;

wartości w nawiasach (...) dotyczą mieszkańców spoza gminy Bielsko-Biała

Tabela 12: Ilość mieszkańców Bielska-Białej przebywających w latach 2012-2014 w DPS prowadzonych przez Miasto Bielsko-Biala oraz inne powiaty, ilość mieszkańców innych gmin przebywających w latach 2012-2014 w DPS prowadzonych przez Miasto Bielsko-Biala oraz średni miesięczny koszt utrzymania

l.p.	Wyszczególnienie	Ilość mieszkańców Bielska-Białej przebywających w DPS, skierowanych na tzw. „nowych zasadach”			Ilość mieszkańców innych Gmin przebywających w DPS, skierowanych na tzw. „nowych zasadach”			Średni miesięczny koszt utrzymania 1 mieszkańca w DPS /w zł./		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
1.	DPS „Dom Nauczyciela” ul. Pocztowa 14 A	63	65	68	12	10	15	2.706,29	2.736,50	2.763,00
2.	DPS dla Osób Starszych ul. Żywiecka 15	34	35	37	9	9	13	2.808,00	2.910,00	2.914,00
3.	DPS „Hospicjum” Al. Armii Krajowej 181	32	29	27	0	0	0	4.439,98	4.267,20	4.135,28
4.	DPS dla Przewlekłe Chorych ul. Olimpijska 11	53	50	61	11	8	9	3.609,00	3.617,00	3.647,50
5.	DPS położone na terenie innych powiatów	120	131	124	-	-	-	-	-	-
6.	Razem	302	310	317*	32	27	37	-	-	-

* w liczbie 302 mieszczą się 2 osoby policzone podwójnie, które były przenoszone w obrębie w/w Domów

Tabela 13: Mieszkańcy Bielska-Białej przebywający w DPS na terenie poszczególnych powiatów w latach 2012-2014

l.p.	Powiat	Ilość mieszkańców B-B przebywających w DPS na tzw. „nowych zasadach”			Średni miesięczny koszt pobytu w DPS /w zł./			Wysokość opłat ponoszonych przez Gminę /w zł./		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
1.	bialski	1	1	1	2901,46	2897,04	2897,04	27.294,60	27.137,86	27.133,44
2.	bielski	33	30	28	2740,33	2821,75	2901,00	506.771,51	588.492,75	547.997,60
3.	buski	1	1	0	2410,32	3125,67	0,00	303,76	14.144,86	0,00
4.	cieszyński	18	16	16	2915,25	3132,86	3233,92	449.722,30	451.970,71	475.471,51
5.	częstochoowski	1	1	1	2464,21	2625,18	2656,82	21.557,42	22.930,58	23.170,82
6.	gliwicki	1	1	1	2727,58	3004,36	3147,24	26.449,90	29.196,84	31.036,32
7.	jarosławski	4	4	3	2812,39	2862,96	2981,21	72.157,05	89.517,66	83.281,80
8.	krakowski	15	16	14	2762,40	2924,53	3004,37	313.208,38	347.625,44	394.713,10
9.	krasnostawski	1	1	1	2663,43	2735,00	2800,00	22.247,39	22.812,79	23.599,36
10.	limanowski	1	2	2	2767,07	2774,73	3032,50	12.165,85	30.842,46	44.330,77
11.	lubaczowski	2	2	2	2442,44	2577,60	2676,98	6598,21	41.966,47	41.620,94
12.	lubliniecki	2	2	2	2471,78	2651,16	2668,57	50.395,04	53.445,96	54.870,44
13.	miechowski	0	1	1	0,00	2520,00	2570,00	0,00	13.130,17	7.575,75

l.p.	Powiat	Ilość mieszkańców B-B przebywających w DPS na tzw. „nowych zasadach”			Średni miesięczny koszt pobytu w DPS /w zł./			Wysokość opłat ponoszonych przez Gminę /w zł./		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
14.	mielecki	0	2	2	0,00	2640,30	2789,89	0,00	28.632,61	37.440,61
15.	mikołowski	1	1	1	2973,00	2973,00	3175,00	0,00	31.502,67	31.646,08
16.	myślenicki	8	7	7	2465,15	2506,93	2796,39	127.617,56	149.363,48	168.979,58
17.	nyski	1	1	1	1982,57	2142,31	2273,53	13.257,10	14.643,08	15.852,03
18.	opolski	1	1	0	2700,00	2700,00	0,00	19.732,68	18.059,68	0,00
19.	oświęcimski	5	7	6	2558,48	2702,33	2767,30	96.300,89	124.021,51	125.123,03
20.	proszowicki	1	3	3	2321,04	2448,27	2674,93	4215,02	47.493,99	85.089,80
21.	pszczyński	1	4	4	2521,10	2783,80	2828,77	20.013,50	64.018,35	45.988,91
22.	radomszczański	0	1	1	0,00	2881,05	2881,05	0,00	2515,18	11.007,60
23.	sandomierski	0	1	1	0,00	2840,00	2990,00	0,00	14.426,86	25.445,76
24.	suski	4	4	4	3086,00	3051,00	3130,00	104.521,13	107.237,43	109.539,72
25.	wadowicki	14	16	16	2590,00	2656,66	2898,67	310.320,22	347.759,28	399.222,15
26.	zamojski	1	1	1	2769,00	2727,00	2748,00	28.546,20	28.388,20	28.360,20
27.	Gmina Ustroń	1	1	0	2700,00	2911,86	0,00	0,00	21.418,61	0,00
28.	Rodzinny Dom Pomocy	1	1	2	2100,00	2100,00	2100,00	0,00	32.970,00	33.530,00
29.	mławski	2*	4*	3*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Razem:	121	133	124	-	-	-	2.233.395,71	2.765.665,48	2.872.027,32

* oznacza osoby przebywające w regionalnym domu pomocy społecznej, tj. Krajowym Ośrodku Mieszkalno-Rehabilitacyjnym dla Osób Chorych na SM w Dąbku (KOMR). Pobyt w tym Ośrodku ma charakter okresowy i finansowany jest tylko z dochodu osoby umieszczonej oraz z dochodów własnych samorządu województwa mazowieckiego.

Do Domów na terenie innych powiatów kierowane są osoby przewlekle psychicznie chore i niepełnosprawne intelektualnie z uwagi na brak tego typu placówek oraz w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chore, tylko jeśli brakuje wolnych miejsc w naszych Domach i rodzina obok mieszkańca w całości ponosi koszty pobytu.

Na 124 mieszkańców Bielska-Białej przebywających w 2014r. w Domach położonych w w/w powiatach 65 przebywało w DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych, 19 w dps dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, 2 w dps dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie oraz 2 osoby niepełnosprawne intelektualnie przebywały w Rodzinnym Domu Pomocy. W domach dla osób w podeszłym wieku przebywało 11 mieszkańców Bielska-Białej, 17 w dps dla przewlekle somatycznie chorych i 5 w dps dla niepełnosprawnych fizycznie. Trzy osoby chore na stwardnienie rozsiane skorzystały z pobytu okresowego w KOMR.

Tabela 14: Ruch mieszkańców w DPS na terenie Bielska-Białej w latach 2012-2014

Wyszczególnienie		Nazwa i adres DPS				Ogółem
		DPS „Dom Nauczyciela” ul. Pocztowa 14a	DPS dla Osób Starszych ul. Żywiecka 15	DPS „Hospicjum” Al. Armii Krajowej 181	DPS dla Przewlekłe chorych ul. Olimpijska 11	
Liczba miejsc		92	57	25	48	222
Stan na dzień 31 grudnia	2012	90 [30], (10)	56 [23], (6)	26 [2]	48 [3], (7)	220 [66], (23)
	2013	92 [27], (9)	57 [20], (7)	25 [2]	49 [3], (7)	223 [52], (23)
	2014	92 [24], (13)	55 [15], (7)	26 [2]	48 [3], (6)	221 [44], (31)
Zmarło lub zrezygnowało	2012	19 [5], (2)	12 [2], (3)	9 [1]	19 (4)	59 [8], (9)
	2013	13 [3], (1)	10 [3], (2)	6	12 (1)	41 [6], (4)
	2014	18 [3], (2)	15 [5], (1)	3	25 (3)	61 [8], (6)
Przyjęto	2012	18 (2)	12 (1)	10	20 (4)	60 (7)
	2013	15	11 (3)	5	13 (1)	44 (4)
	2014	18 (6)	13 (6)	4	24 (2)	59 (14)
Liczba oczekujących wg stanu na dzień 31 grudnia	2012	1	4 o.n.f.*	0	4	9
	2013	2 (1)	1 o.n.f.*	3	6 (2)	12 (3)
	2014	1	1 o.n.f.*	0	1	3

wartości w nawiasach [...] dotyczą mieszkańców umieszczonych na tzw. „starych zasadach”

wartości w nawiasach (...) dotyczą mieszkańców spoza Gminy Bielsko-Biała

*o.n.f – osoby niepełnosprawne fizycznie

Tabela 15: Ruch mieszkańców w DPS na terenie innych powiatów w latach 2012-2014

Wyszczególnienie		DPS - całodobowy pobyt	Okresowy pobyt w KOMR dla Osób Chorych na SM	Ogółem
Liczba miejsc		-	-	-
Stan na dzień 31 grudnia:	2012	103	-	103
	2013	111	-	111
	2014	112	-	112
Zmarło lub zrezygnowało	2012	15	-	15
	2013	17	-	17
	2014	9	-	9
Przyjęto	2012	28	2	30
	2013	24	4	28
	2014	10	3	13
Liczba oczekujących wg stanu na dzień 31 grudnia	2012	13	0	13
	2013	3	1	4
	2014	4	7	11

dane dotyczą osób umieszczonych na nowych zasadach

W całym 2014r. w czterech Domach prowadzonych przez miasto Bielsko-Biała oraz w 41 Domach położonych na terenie 27 powiatów przebywało 367 mieszkańców Bielska-Białej. Z tego 124 w innych powiatach a 243 w naszych Domach. Na „nowych zasadach” przebywali wszyscy umieszczeni w innych powiatach oraz 191 spośród 243 mieszkańców Bielska-Białej przebywających w naszych domach. Pozostałych 52 przebywało na „starych zasadach”. Z innych gmin w naszych Domach przebywało 37 osób, wszystkie na „nowych zasadach”.

Tabela 16: Przedziały wiekowe mieszkańców Bielska-Białej przebywających w 2014 roku w poszczególnych Domach Pomocy Społecznej

L.p.	Przedziały wiekowe	Inne powiaty	DPS „Dom Nauczyciela” ul. Pocztowa 14a	DPS dla Osób Starszych ul. Żywiecka 15	DPS „Hospicjum” Al. Armii Krajowej 181	DPS dla Przewlekłe chorych ul. Olimpijska 11	Ogółem
1.	do 18 lat	1	0	0	0	0	1
2.	od 19 do 40 lat	17	1	0	0	1	19
3.	od 41 do 60 lat	42	2	3	5	7	59
4.	od 61 do 74 lat	37	14	20	7	23	101
5.	od 75 do 90 lat	21	60	25	15	23	144
6.	powyżej 90 lat	6	17	8	2	10	43
7.	Ogółem	124	94	56	29	64	367

Tabela 17: Średni czas oczekiwania na umieszczenie w DPS w latach 2012-2014 (w miesiącach)

l.p.	Wyszczególnienie	2012	2013	2014
1.	DPS „Dom Nauczyciela” ul. Pocztowa 14a w Bielsku-Białej przeznaczony dla osób w podeszłym wieku	0 – 4	0 – 2	0
2.	DPS dla Osób Starszych ul. Żywiecka 15 w Bielsku-Białej	• przeznaczony dla osób w podeszłym wieku	0 – 1	0
		• przeznaczony dla osób niepełnosprawnych fizycznie	0 – 4	6
3.	DPS dla Przewlekłe Chorych ul. Olimpijska 11 w Bielsku-Białej przeznaczony dla osób przewlekłe somatycznie chorych	0 – 4	0 – 6	0 – 6
4.	DPS „Hospicjum” Al. A. Krajowej 181 w Bielsku-Białej przeznaczony dla osób przewlekłe somatycznie chorych	0 – 4	0 – 5	0 – 4
5.	Domy dla osób przewlekłe somatycznie chorych i dla osób w podeszłym wieku (poza miastem Bielsko-Biała)	2 tyg. – 10	2 tyg. – 6	3 – 5
6.	Domy dla osób przewlekłe psychicznie chorych (poza miastem Bielsko-Biała)	1 – 36	1 – 60	1 – 2
7.	Domy dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (poza miastem Bielsko-Biała)	10 – 36	1 – 6	1 – 3

Z analizy danych pochodzących z 2014 roku wynika, że okres oczekiwania na miejsce w DPS na terenie Bielska-Białej wynosił od 0 do maksymalnie 6 miesięcy. Do „Domu Nauczyciela” przy ul. Pocztowej 14a i DPS dla Osób Starszych przy ul. Żywieckiej 15 wszystkie przyjęcia odbywały się na wolne miejsca. Natomiast do DPS dla Przewlekłe Chorych przy ul. Olimpijskiej na 24 umieszczonych tylko 5 oczekiwało

w kolejce (taki stan miał miejsce na początku i pod koniec roku) a 19 przyjęto na wolne miejsce. Do DPS „Hospicjum” było najmniej przyjęć i z 4 osób tylko 1 umieszczono na wolne miejsce.

W Domach na terenie innych powiatów w 2014 roku umieszczono tylko 13 mieszkańców Bielska-Białej, z tego 3 skorzystało z pobytu okresowego w specjalistycznym Ośrodku dla chorych na stwardnienie rozsiane. Czas oczekiwania na przyjęcie do tego Ośrodka wyniósł odpowiednio 24, 15 i 9 miesięcy. Z pozostałych 10 osób, 8 skierowanych było poza kolejnością, a czas ich oczekiwania wyniósł od 0 do 3 miesięcy. Dwie pozostałe osoby oczekiwały 3 i 5 miesięcy.

Do DPS całodobowego pobytu prowadzonych przez inne powiaty oczekuje tylko 4 mieszkańców Bielska-Białej i są to dps przeznaczone dla osób przewlekle psychicznie chorych.

Tabela 18: Dane dotyczące mieszkańców Bielska-Białej skierowanych do DPS odpowiedniego typu i umieszczonych w DPS w latach 2012-2014

l.p.	Wyszczególnienie	2012	2013	2014
1.	Ilość skierowanych i umieszczonych w danym roku	81	68	58
2.	Ilość osób bezdomnych	8	9	2
3.	Ilość osób przyjętych do DPS po pobycie w placówkach okresowego pobytu (oddziały szpitalne, inne DPS, Domy dla Bezdomnych, Noclegownie)	29	22	21
4.	Ilość osób przyjętych do DPS ze środowiska zamieszkania	52	46	37
5.	Ilość osób objętych przed przyjęciem do DPS pomocą w formie usług opiekuńczych	26	26	26

Tabela 19: Środki finansowe wydatkowane przez miasto Bielsko-Biała z tytułu pobytu mieszkańców gminy w DPS na terenie innych powiatów w latach 2010-2014

l.p.	Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
1.	Liczba osób umieszczonych w DPS	100	101	120	131	124
2.	Liczba osób, za które miasto Bielsko-Biała wniosło opłatę	96	99	115	127	121
2.	Wydatkowane środki /w zł./	1.421.554,46	1.835.529,00	2.233.395,71	2.765.665,48	2.872.027,32
3.	Średni koszt pobytu 1 osoby /w zł./	14.807,86	18.540,69	19.420,83	21.776,89	23.735,76

* Różnica między poz. 1 i poz. 2 wynika z tego, że w liczbie umieszczonych uwzględnia się mieszkańców Bielska-Białej przebywających w regionalnym domu pomocy społecznej, tj. Krajowym Ośrodku Mieszkalno-Rehabilitacyjnym dla Osób Chorych na SM w Dąbku (KOMR), w którym pobyt ma charakter okresowy i finansowany jest tylko z dochodu osoby umieszczonej oraz z dochodów własnych samorządu województwa mazowieckiego, a także osoby umieszczone w DPS pod koniec roku za które odpłatność realizowana jest w następnym roku kalendarzowym oraz osoby ponoszące odpłatność z własnych dochodów.

W ciągu całego 2014r. według „nowych zasad” odpłatności w DPS położonych na terenie innych powiatów przebywało 121 mieszkańców Bielska-Białej. Ilość ta z roku na rok wzrasta. Wyjątek stanowił rok 2014, w którym liczba przebywających zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 6, a bilans przyjęć do zgonów wyniósł 10 do 9. Stąd też wzrost wydatków był znacznie niższy aniżeli w latach poprzednich i spowodowany był głównie wzrostem średnich miesięcznych kosztów utrzymania w tych Domach. Dla porównania różnica w wydatkach między rokiem 2011 a 2012 wyniosła 397.866,71zł, między 2012 a 2013 – 532.269,77zł, a 2013 a 2014 tylko 106.361,84zł. Trzeba również zaznaczyć, że wydłuża się czas przebywania osób zaburzonych psychicznie w placówkach, co powoduje systematyczne zwiększenie wydatków na to zadanie.

Tabela 20: Ilość rodzin oraz dochody z opłat ponoszonych przez rodzinę w latach 2010-2014

l.p.	Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
1.	Dochody z opłat ponoszonych przez rodzinę /w zł./	221.618,41	197.023,16	186.489,11	249.828,22	220.008,91
2.	Ilość osób/rodzin	39	45	51	48	52

Przedstawione powyżej zestawienie dochodów z tytułu wpływu odpłatności od osób, z którymi MOPS zawarł umowy na współfinansowanie kosztów pobytu członka rodziny w DPS obrazuje systematyczny wzrost liczby osób i rodzin partycypujących w tych opłatach.

3.2.1. Ośrodki wsparcia

Decyzje z zakresu kierowania osób do ośrodka wsparcia o charakterze lokalnym, tj. do Środowiskowego Domu Samopomocy „Podkowa” prowadzonego przez powiat grodzki oraz decyzje dotyczące ustalenia odpłatności za pobyt w w/wym. ŚDS przygotowuje Zespół ds. Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków Wsparcia. Od dnia 01.04.2010r., z uwagi na zmianę przepisów *Ustawy o pomocy społecznej*, wydawanie decyzji w sprawie skierowania oraz ustalenia odpłatności za pobyt w „Centrum” Środowiskowym Domu Samopomocy (na pobycie dziennym) leży w kompetencji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku-Białej, tj. podmiotu prowadzącego ten ośrodek wsparcia. W związku z tym, tut. Ośrodek przesyła dokumenty (wywiad środowiskowy wraz z załącznikami) dotyczące mieszkańców Bielska-Białej do w/wym. PCPR. Ponadto Zespół przygotowuje również decyzje na schronienie w Domu dla Bezdomnych, Noclegowni, Mieszkaniach Chronionych oraz Mieszkań Przejściowych.

Tabela 21: Środowiskowe Domy Samopomocy (ŚDS) w Bielsku-Białej w latach 2012-2014

l.p.	Wyszczególnienie	Podmiot prowadzący	Ilość miejsc	Ilość mieszkańców Bielska-Białej korzystających w 2014r.*		
				2012	2013	2014
1.	Środowiskowy Dom Samopomocy „Podkowa”, ul. Kołłątaja 8 w Bielsku-Białej	Miasto Bielsko-Biała	35	40	43	41
2.	„Centrum” Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. Sobieskiego 158 w Bielsku-Białej	Powiat bielski ziemski	90	46	45	45

W okresie sprawozdawczym z usług Środowiskowego Domu Samopomocy „Podkowa” w Bielsku-Białej skorzystało 41 mieszkańców Bielska-Białej. Wszyscy użytkownicy posiadali orzeczoną niepełnosprawność przez organy do tego uprawnione.

3.3. Pomoc na rzecz osób bezdomnych

Opisano w rozdziale nr 4. Programy oraz Projekty, 4.1.1. Gminny Program Przeciwdziałania Bezdomności;

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each with a darker blue center and a lighter blue outer ring. These circles are arranged in a diagonal line from the top right towards the bottom right. Two thin blue lines intersect at the top left and extend diagonally across the page, framing the circles and the main text.

Programy oraz Projekty

4. PROGRAMY ORAZ PROJEKTY

4.1. Programy profilaktyczne

4.1.1. Gminny Program Przeciwdziałania Bezdomności

W świetle przepisów *Ustawy o pomocy społecznej*, bezdomność jest jedną z piętnastu kategorii sytuacji trudnych, upoważniających do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej (art. 7 pkt. 3). Za osobę bezdomną uważa się osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym, w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkiwania (art. 6 pkt. 8). Obowiązek udzielania pomocy w formie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym spoczywa po stronie gminy i należy do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym.

Działania skoncentrowane na rozwiązywaniu problemu bezdomności w skali naszego miasta, całościowo ujęto w Gminnym Programie Przeciwdziałania Bezdomności, który w dniu 03.04.2001r. został przyjęty w drodze Uchwały Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/548/2001, ze zmianami na mocy uchwał: Nr LI/1666/2005 z dnia 06.12.2005r., Nr XXXIII/813/2013 z dnia 27.08.2013r., jako prawo miejscowe.

W myśl założeń tego Programu działania w obszarze bezdomności w naszej gminie opierają się na trzech podstawowych filarach:

- profilaktyce tj. zapobieganiu bezdomności;
- pomocy osobom bezdomnym – w ramach osłony socjalnej;
- pomocy w wychodzeniu z bezdomności i usamodzielnianiu się oraz integracji ze społeczeństwem.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, realizując w 2014r. ustawowy obowiązek udzielania pomocy osobom bezdomnym oraz zadania programowe wynikające z przyjętej Uchwały związanej z przeciwdziałaniem bezdomności:

- efektywnie korzystał z istniejących miejsc wsparcia osób bezdomnych tj.: placówek dla bezdomnych, mieszkań przejściowych, mieszkań chronionych, kuchni społecznej, punktu pomocy medycznej, łaźni, itp.;
- stosował różne instrumenty aktywizacji: zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej, społecznej oraz narzędzia oddziaływania na osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością – głównie kontrakty socjalne oraz indywidualne programy wychodzenia z bezdomności, które umożliwiały aktywne włączenie się tych osób w proces pokonywania barier bezdomności i stanu bierności;
- współdziałał z różnymi podmiotami (instytucjami, urzędami, służbami, organizacjami itd.) na rzecz wielowymiarowego wsparcia środowiska osób bezdomnych.

Podejmowanie wszelkich działań, mających na celu ograniczenie negatywnych skutków bezdomności wymaga określenia liczby osób bezdomnych przebywających na terenie gminy. W nocy z 27 na 28 lutego 2014r. na terenie województwa śląskiego zostało przeprowadzone badanie liczby osób bezdomnych. W momencie realizacji badania na terenie Bielska-Białej zdiagnozowano 233 osoby bezdomne (w 2013r. – 247 osób bezdomnych), w tym aż 72,1% stanowili mężczyźni (168 osób), 19,3% kobiety (45 osób) oraz 8,6% dzieci (20 osób), które przebywały w placówkach z jednym z rodziców. Wyniki z badania liczby bezdomnych wykazały, że 233 osoby bezdomne, w tym: 156 mężczyzn, 44 kobiety, 20 dzieci przebywało w placówkach instytucjonalnych. Poza placówkami, w różnych miejscach niemieszkalnych znajdowało się 13 osób.

Z danych statystycznych opracowanych przez tut. Ośrodek do sprawozdania MPiPS-03, za rok 2014 (z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach) wynika, iż na przestrzeni

roku sprawozdawczego z powodu bezdomności udzielono wsparcia 301 osobom i rodzinom, co stanowi 8,7% ogółu świadczeniobiorców pomocy społecznej.

Formy wsparcia osób i rodzin dotkniętych bezdomnością: pomoc w formie schronienia

Obowiązek zapewnienia schronienia osobom bezdomnym realizowany był przez MOPS w ramach działalności dwóch placówek dla bezdomnych tj. Domu dla Bezdomnych przy ul. Stefanki 7 i Noclegowni przy ul. Krakowskiej 2a oraz na bazie mieszkań przejściowych przy ul. Wapienickiej 34. Zgodnie z Regulaminem, w Noclegowni udziela się schronienia w formie tymczasowego miejsca noclegowego bezdomnym mężczyznom, zdolnym do samoobsługi. W Noclegowni dostępnych jest 50 stałych miejsc noclegowych.

W Domu dla Bezdomnych prowadzone są we wszystkie dni w roku miejsca całonocne, okresowego pobytu. Dom przeznaczony jest dla bezdomnych: matek z dziećmi, kobiet oraz mężczyzn z ograniczoną zdolnością do samoobsługi. Dom dysponuje maksymalnie 95 miejscami, przy czym 8 miejsc przeznaczono dla kobiet, którym ograniczono pomoc w formie schronienia do niezbędnego minimum tj. do pobytu na zasadach obowiązujących w Noclegowni. We wrześniu 2014r. liczbę miejsc noclegowych dla kobiet zwiększono o 6.

Tabela 22: Ilość osób bezdomnych korzystających ze schronienia w Domu dla Bezdomnych i Noclegowni przy ul. Stefanki 7 oraz w Noclegowni przy ul. Krakowskiej 2A w Bielsku-Białej w latach 2012-2014

I.p.	Wyszczególnienie	2012	2013	2014
1.	Schronienie całonocne w Domu dla Bezdomnych ogółem	131	133	128
	w tym:			
	- rodzin	17	16	12
	- osób samotnych	80	85	93
	w tym:			
- kobiet	20	26	49	
- mężczyzn	60	59	79	
2.	Nocleg w Noclegowni dla mężczyzn ogółem	278	281	266
	w tym:			
	- na podstawie decyzji adm.	125	117	114
- doraźnie	153	164	152	
3.	Nocleg w Noclegowni dla kobiet	14	13	21

Ogółem, w 2014 roku ze schronienia w placówkach dla bezdomnych funkcjonujących w strukturze MOPS skorzystało 228 osób i rodzin (liczba osób i osób w rodzinach, które otrzymały decyzją świadczenie w formie schronienia: 251).

Według kryterium ostatniego miejsca zameldowania na pobyt stały 98% bezdomnych korzystających ze schronienia w placówkach wywodziło się z terenu Bielska-Białej, natomiast 5 osób z innych gmin, co stanowi 2% ogółu bezdomnych, którym udzielono schronienia na podstawie decyzji administracyjnej. Osobom bezdomnym spoza naszej gminy zapewniono stosowną pomoc pod warunkiem zwrotu wydatków z tytułu przyznanych świadczeń w miejscu ich pobytu przez gminy właściwe. O refundację wydatków poniesionych z tytułu udzielonej pomocy w postaci schronienia występowało w przypadku 3 osób bezdomnych pochodzących z innych miejscowości. W przypadku 2 osób refundacja nie była konieczna, gdyż ponosiły one opłatę w 100%.

Tabela 23: Ilość bezdomnych mężczyzn, którym udzielono schronienia wyłącznie w Noclegowni w latach 2012-2014 na podstawie decyzji administracyjnej (z podziałem na wiek)

l.p.	Wiek	Ilość		
		2012	2013	2014
1.	od 18 do 35 r.ż.	26	9	8
2.	od 36 do 45 r.ż.	23	16	18
3.	od 46 do 65 r.ż.	65	73	71
4.	66 i więcej lat	6	10	12
5.	Razem:	120	108	109

Tabela 24: Ilość osób bezdomnych, którym udzielono schronienia w Domu dla Bezdomnych i Noclegowni dla Kobiet w latach 2012-2014 na podstawie decyzji administracyjnej (z podziałem na wiek i płeć)

l.p.	Wiek	Ilość kobiet			Ilość mężczyzn		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014
1.	od 0 do 18 r.ż.	12	15	10	19	17	12
2.	od 19 do 35 r.ż.	13	13	4	1	3	2
3.	od 36 do 45 r.ż.	13	13	18	10	8	3
4.	od 46 do 65 r.ż.	17	23	24	37	36	47
5.	66 i więcej lat	4	5	7	16	13	15
6.	Razem:	59	69	63	83	77	79

Tabela 25: Udzielone świadczenia w formie schronienia w latach 2012-2014 oraz koszty tych świadczeń

l.p.	Wyszczególnienie	2012	2013	2014
1.	Łączna ilość świadczeń udzielonych w placówkach dla bezdomnych	57.356	58.912	56.264
2.	Koszty świadczeń /w zł./	955.721	980.372	1.045.693

Spośród 114 bezdomnych, korzystających ze schronienia w Noclegowni na przestrzeni 2014 roku, 6 osób realizowało Indywidualny Program Wychodzenia z Bezdomności. Dzięki wsparciu w ramach Programu, 1 bezdomny uzyskał możliwość samodzielnego zamieszkania w lokalu przejściowym przy ul. Wapienickiej 34.

Spośród mieszkańców Noclegowni 14 bezdomnych mężczyzn uczestniczyło w aktywnych programach rynku pracy: 9 osób zaktywizowano poprzez prace społecznie użyteczne w ramach umowy zlecenia w systemie miesięcznym, 8 osób wykonywało prace społecznie użyteczne w wymiarze 10 godzin tygodniowo (3 osoby były aktywizowane w ramach obu programów).

W roku sprawozdawczym Noclegownię dla mężczyzn opuściło 48 osób, w tym: 5 osobom zapewniono schronienie w Domu dla Bezdomnych przy ul. Stefanki 7, 1 osoba uzyskała miejsce w Ośrodku Readaptacyjnym Śląskiej Fundacji Błękitny Krzyż, 10 osób wynajęło mieszkania własnym staraniem, 3 osoby uzyskały prawo pobytu w Mieszkaniach Przejściowych, 3 osoby zostały pozbawione wolności. W 2014r. Noclegownię opuściły 23 osoby bez podania przyczyny, a 3 osoby zmarły. Wśród osób, które przebywały w Noclegowni na podstawie decyzji administracyjnej o udzieleniu schronienia w trakcie okresu sprawozdawczego, 22 osoby rozpoczęły pobyt w placówce po raz pierwszy.

Spośród 142 mieszkańców Domu dla Bezdomnych i Noclegowni dla kobiet 9 osób realizowało Indywidualny Program Wychodzenia z Bezdomności, a trwały efekt w wychodzeniu z bezdomności osiągnęła 1 osoba, która wynajęła lokal mieszkalny z mieszkaniowego zasobu gminy Bielsko-Biała.

Na przestrzeni 2014r. pobyt w Domu dla Bezdomnych i w Noclegowni dla Kobiet zakończyło 41 osób – 7 osób z 2 rodzin i 2 osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwa domowe (kobieta i mężczyzna) wynajęły mieszkanie z mieszkaniowego zasobu gminy, 1 rodzina (2 osobowa) i 2 mężczyzn wynajęły mieszkania na wolnym rynku, 2 mężczyzn otrzymało miejsce w domu pomocy społecznej, (DPS dla

Przewlekłe Chorych, ul. Olimpijska 11 w Bielsku-Białej, Dom Opieki „Samarytanin” ul. Bednarska 10 w Bielsku-Białej), 1 kobietę umieszczono w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznym w Rajczy ul. Ujsolska 35, 1 mężczyźni zapewniono pobyt w Mieszkanu Przejściowym przy ul. Wapienickiej 34, schronienie w Noclegowni przy ul. Krakowskiej 2a uzyskało 2 mężczyzn i 2 kobiety, 1 kobieta zamieszkała u konkubenta, 1 osoba bezdomna trafiła do zakładu karnego. Losy 10 mężczyzn i 5 kobiet, które opuściły Dom dla Bezdomnych i Noclegownię nie są znane (opuszczenie placówki nastąpiło bez kontaktu z pracownikami). Ponadto, 3 mieszkańców placówki zmarło (3 mężczyzn). W ciągu roku sprawozdawczego w Domu dla Bezdomnych i w Noclegowni dla Kobiet umieszczono na podstawie decyzji administracyjnej pierwszorazowo 41 osób.

W 2014r. zawarto 99 kontraktów socjalnych z osobami korzystającymi ze schronienia w placówkach dla bezdomnych. Kontrakty okazały się skuteczne w przypadku 29 osób. W grupie osób objętych kontraktami 21 osób nie zrealizowało uzgodnień zawartych w tych umowach. W przypadku 49 osób ustalenia wynikające z kontraktu socjalnego są kontynuowane w 2015r.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej realizował także pomoc w formie schronienia w oparciu o Program Mieszkań Przejściowych, funkcjonujący na mocy Porozumienia, jakie zostało zawarte dn. 27.02.2001r. w sprawie zasad kwaterowania, eksploatacji i kosztów utrzymania lokali przejściowych przy ul. Wapienickiej 34 w Bielsku-Białej, pomiędzy Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej, a tut. Ośrodkiem. Schronienie w mieszkaniu przejściowym jest kolejnym etapem w procesie wychodzenia z bezdomności, poprzedzającym możliwość otrzymania lokalu docelowego z zasobów gminy. Do pomocy w formie schronienia w mieszkaniu przejściowym uprawnione są osoby i rodziny bezdomne, które wcześniej przebywały w placówkach dla bezdomnych, ośrodkach interwencji kryzysowej, domach pomocy społecznej, usamodzielniający się wychowankowie opuszczający: placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze, a także osoby i rodziny zagrożone bezdomnością – zgłoszone przez Komisję Mieszkalnictwa Rady Miejskiej w Bielsku-Białej, pod warunkiem, że spełniały kryteria ustalone w regulaminie przyznawania pomocy w tej formie.

Na przestrzeni 2014r. mieszkania przejściowe opuściło w sumie 9 osób; 1 rodzina 3 osobowa otrzymała lokal z mieszkaniowego zasobu gminy Bielsko-Biała, 4 dorosłe osoby będące w strukturze rodzin (2 kobiety i 2 mężczyzn) opuściły je m.in. z powodu wyjazdu za granicę, związania się z partnerem, 1 mężczyzna zrezygnował z kontynuacji pobytu w mieszkaniu przejściowym bez podania informacji o aktualnym miejscu zamieszkania i 1 mężczyźni odmówiono kontynuacji pobytu w mieszkaniu przejściowym z uwagi na brak współdziałania w rozwiązywaniu swoich problemów.

Tabela 26: Osoby i rodziny korzystające ze schronienia w mieszkaniach przejściowych w latach 2012-2014

I.p.	Wyszczególnienie	2012	2013	2014
1.	Ilość osób/ rodzin korzystających ze schronienia ogółem	56	54	52
1.1.	W tym: ilość rodzin	15	11	12
1.2.	W tym: osób prowadzących jednoosobowe gospodarstwa domowe	14	15	19

W mieszkaniach przejściowych umieszczono w ciągu roku sprawozdawczego 1 rodzinę – matkę z trojgiem dzieci, która wcześniej przebywała w POIK-u oraz 4 mężczyzn w tym 1 po wcześniejszym pobycie w Domu dla Bezdomnych, a 3 mężczyzn po pobycie w Noclegowni.

W zakresie zapewnienia pomocy w formie schronienia MOPS współdziałał także ze Śląską Fundacją – Błękitny Krzyż z siedzibą w Bielsku-Białej przy ul. Mostowej 1. Na zlecenie Gminy Bielsko-Biała, w okresie od 03.02.2013r. do 30.11.2014r. Fundacja Błękitny Krzyż realizowała zadanie pod nazwą: „Prowadzenie działań readaptacyjnych skierowanych do mieszkańców Bielska-Białej dotkniętych wykluczeniem społecznym” w Ośrodku Readaptacyjnym przy ul. Bystrzańskiej 55. W ramach tego przedsięwzięcia prowadzone były działania readaptacyjne dla nie więcej niż 8 osób (w tym bezdomnych) skierowanych przez

MOPS w Bielsku-Białej poprzez zapewnienie miejsc noclegowych, zapewnienie trzech posiłków dziennie (w tym jeden posiłek gorący), prowadzenie ergoterapii, udzielanie wsparcia psychologicznego, prowadzenie poradnictwa psychologicznego, zawodowego, prawnego, socjalnego. W 2014 roku w zajęciach organizowanych w Ośrodku Readaptacyjnym uczestniczyło 15 mieszkańców naszego miasta z grupy osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zapewnienie gorącego posiłku

Posiłki wydawane były przez Koło Bielskie Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta, które w okresie od 03.02.2014r. do 29.12.2014r. realizowało zadanie własne gminy Bielsko-Biała z zakresu pomocy społecznej pod nazwą „Udzielanie wsparcia i pomocy osobom bezrobotnym, bezdomnym, żyjącym w ubóstwie oraz innym osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym poprzez prowadzenie kuchni społecznej, łaźni publicznej i schroniska dziennego pobytu”. Posiłki były przygotowywane i wydawane w Kuchni Społecznej przy ul. Legionów 16 od poniedziałku do piątku w godzinach od 10.30 do 14.30. a w soboty od 9.30-11.00. Na niedziele wydawano suchy prowiant dla osób uprawnionych do tej formy pomocy według wykazu sporządzanego przez MOPS. Z suchego prowiantu korzystało co miesiąc średnio 50 osób bezdomnych.

Bezdomni otrzymywali również nieodpłatnie pieczywo w Banku Chleba przy ul. Krasieńskiego 10. Bank Chleba prowadzony jest przez Środowiskowe Centrum Pomocy przy współpracy piekarzy bielskich i „Caritas” Diecezji Bielsko-Żywieckiej.

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia przygotowano i wręczono paczki świąteczne z artykułami żywnościowymi dla 179 osób bezdomnych.

Zabezpieczenie pomocy medycznej i sanitarnej

Osoby bezdomne, korzystające ze schronienia w Noclegowni, miały zapewnioną doraźną pomoc medyczną w Punkcie Medycznym prowadzonym na zlecenie gminy Bielsko-Biała przez „Caritas” Diecezji Bielsko-Żywieckiej w ramach zadania z zakresu ochrony i promocji zdrowia pn.: „Zwiększenie dostępności do domowej opieki pielęgniarstwa i rehabilitacji osobom obłożnie i przewlekle chorym oraz prowadzenie punktu medycznego dla osób przebywających w noclegowni w Bielsku-Białej”, które realizowane było w okresie od 03.02.2014r. do 22.12.2014r. Bezdomni otrzymywali tam nieodpłatnie: leki przeciwbólowe i przeciwgorączkowe dostępne bez recepty oraz środki opatrunkowe, przeciw wszawicy, a także korzystali z pomiaru ciśnienia tętniczego, porad pielęgniarek dotyczących zdrowia oraz leczenia. W 2014r. w Punkcie Medycznym udzielono 520 porad pielęgniarskich w trakcie 89 dyżurów.

W przypadku osób bezdomnych nieobjętych ubezpieczeniem zdrowotnym, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej podejmował działania, mające na celu uzyskanie dostępu do opieki zdrowotnej poprzez:

- opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne bezdomnym realizującym Indywidualny Program Wychodzenia z Bezdomności (art. 49 ust.1, pkt 8) – 2 osobom,
- potwierdzenie prawa do korzystania ze środków opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – 27 osobom, na podstawie *Ustawy z dnia 27.08.2004r.* (t.j. Dz.U.2008 nr 164, poz. 1027) *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.*

Osoby potrzebujące, w tym osoby bezdomne, często skrajnie zaniedbane pod względem higieniczno-sanitarnym, korzystały z usług kąpielowych w Łażni Publicznej im. Św. Brata Alberta przy ul. Legionów 17 w Bielsku-Białej, prowadzonej przez Koło Bielskie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, w ramach realizacji wyżej wspomnianego zadania zleconego przez gminę.

Przyznawanie świadczeń

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, udzielał wsparcia finansowego osobom bezdomnym w formie zasiłków stałych, okresowych i celowych, w szczególności na zakup żywności, leków, obuwia, odzieży, pokrycie kosztów wykonania zdjęć do dokumentów potwierdzających tożsamość, częściowe pokrycie kosztów remontu lokali mieszkalnych, oraz w formie usług opiekuńczych.

Działania informacyjne, patrolowanie skupisk bezdomnych w miejscach publicznych i niemieszkalnych

Tutejszy Ośrodek organizował także pomoc osobom bezdomnym, przebywającym w miejscach publicznych i niemieszkalnych, takich jak dworce komunikacji autobusowej i kolejowej, altany, piwnice, wiaty, pustostany, klatki schodowe itp. W okresie jesienno-zimowym miejsca pobytu bezdomnych patrolowane były w godzinach wieczornych i nocnych przez pracowników socjalnych Zespołu ds. Bezdomności MOPS oraz funkcjonariuszy Policji bądź Straży Miejskiej. Łącznie w 2014 roku miało miejsce 15 patroli, w trakcie których 1 osoba została przewieziona do Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, 5 osób udało się przekonać do skorzystania z pomocy w formie schronienia i gorącego posiłku. Podczas patroli rozdawano osobom bezdomnym ulotki z informacją o dostępnych formach pomocy. Na terenie miasta rozwieszono zostały także stosowne plakaty informujące o alarmowych numerach telefonów, gdzie można dzwonić w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia bezdomnych.

Informacja w sprawie wykonywania wyroków eksmisyjnych do placówek zapewniających miejsca noclegowe

W świetle znowelizowanych przepisów eksmisyjnych komornik wykonujący eksmisję osoby, która w sądowym wyroku eksmisyjnym nie otrzymała prawa do lokalu socjalnego lub zamiennego ma obowiązek przeprowadzenia jej do pomieszczenia tymczasowego, a w razie jego braku do noclegowni, schroniska lub innej placówki zapewniającej miejsca noclegowe. Zgodnie z zapisami art. 4 ust. 2a *Ustawy o ochronie praw lokatorów* taką nieruchomość ma wskazać gmina, chyba że pomieszczenie odpowiadające wymogom tymczasowego pomieszczenia wskaże wcześniej wierzyciel, dłużnik, albo osoba trzecia. Art. 1046 § 4 kodeksu postępowania cywilnego przewiduje, że komornik może wstrzymać eksmisję z uwagi na brak pomieszczenia tymczasowego dla lokatora przez okres 6 miesięcy. Po tym czasie ma obowiązek kontynuować swoje czynności, przenosząc dłużnika do noclegowni, schroniska lub innej placówki noclegowej i jednocześnie powiadomić gminę o potrzebie zapewnienia dłużnikowi pomieszczenia tymczasowego. Wobec faktu, że zasób pomieszczeń tymczasowych jest bardzo ograniczony eksmisje są wykonywane do wspomnianych placówek.

Na przestrzeni 2014 roku wpłynęły do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej 93 sprawy z zakresu postępowań egzekucyjnych prowadzonych przez komorników sądowych, które toczyły się względem osób, wobec których zapadł wyrok orzekający eksmisję z dotychczas zajmowanego mieszkania, bez prawa do lokalu socjalnego czy zamiennego. W 55 sprawach egzekucyjnych o opróżnienie lokalu wyznaczono termin eksmisji do placówki zapewniającej miejsca noclegowe przypadający w 2014r. Do Domu dla Bezdomnych i Noclegowni wyeksmitowano 12 osób, natomiast 2 osobom zapewniono czasowe schronienie w Podbeskidzkim Ośrodku Interwencji Kryzysowej.

4.1.2. Program Pracy z Osobami i Rodzinami z Problemem Alkoholowym

W 2014r. pomocą rodzinom z problemem alkoholowym zajmował się Dział Pomocy Środowiskowej MOPS, a Zespół Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (ZPU) pracował z rodzinami z problemem przemocy w rodzinie, gdzie problem alkoholowy często współtowarzyszył występowaniu problemu przemocy.

Realizacja Programu Intensywnego Motywowania do Terapii (PIMT) dla osób z problemem alkoholowym prowadzonego metodą grupową

W roku sprawozdawczym odbyło się 10 cykli zajęciowych (po 16 godzin warsztatowych w każdym cyklu), 2 cykle po 12 godzin oraz 11 godzin i 45 minut dyżuru przeznaczonych na konsultacje indywidualne – liczba osób skierowanych do udziału w spotkaniach – 68. Program Intensywnego Motywowania do Terapii pozwolił na sprawną pracę z najtrudniejszymi klientami, tj. osobami zaprzeczającymi istnieniu problemu alkoholowego. Ważnym zadaniem Programu była krótkoterminowa, wstępna praca nad diagnozą, identyfikacja klienta z problemem oraz motywowanie do leczenia przez udział w terapii odwykowej.

Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wykorzystał w 2014r. środki przyznane z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na:

- finansowanie zajęć prowadzonych w ramach pracy metodą grupową z osobami z problemem alkoholowym;
- finansowanie zajęć terapeutycznych dla osób doznających przemocy w rodzinie;
- finansowanie Pikniku dla rodzin zastępczych;
- szkolenie dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego z zakresu prawnych i praktycznych aspektów funkcjonowania Zespołów Interdyscyplinarnych i grup roboczych wg znowelizowanej *Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*, a także w oparciu o *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13.09.2011r. w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta*. Szkolenie odbyło się w dniach 17-18 listopada 2014r.
- sfinansowanie szkolenia dla członków grup roboczych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ujęciu interdyscyplinarnym. W szkoleniu wzięło udział 45 uczestników – przedstawiciele instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie miasta Bielska-Białej. Ponadto, w dniach 3-4 kwietnia 2014r. odbyło się szkolenie dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i koordynatorów grup roboczych z zakresu praktycznych aspektów funkcjonowania Zespołów Interdyscyplinarnych i grup roboczych wg znowelizowanej *Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*.
- konsultowanie działań profilaktycznych, spotkania superwizyjne, rozwiązywanie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W 2014 roku odbyło się 12 konsultacji, w których uczestniczyło 61 pracowników socjalnych MOPS.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej realizował również zadania w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020. W obszarze profilaktyki narkomanii MOPS opracował projekt profilaktyczny *Nie biorę – na co mi to*. Realizatorami przedsięwzięcia był MOPS: Dział ds. Programów, Projektów Unijnych, Badań i Strategii przy współpracy Zespołu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

4.1.3. Procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie „Niebieska Karta”

Pracownicy socjalni do spraw przemocy przeprowadzają wywiady środowiskowe, sporządzają *Niebieskie Karty*, monitorują sytuację rodziny w związku z występującą przemocą. Przeprowadzają interwencje środowiskowe w sytuacjach przemocy domowej, zaniedbań wobec dzieci oraz zaniedbań wobec osób starszych. Prowadzą również indywidualne konsultacje z ofiarami i sprawcami przemocy. Udzielają pomocy w formie wsparcia psychologicznego, informacji prawnej lub kierują do specjalistycznych placówek zajmujących się pomocą. W ramach współpracy z instytucjami wspierającymi osoby lub rodziny w ich trudnej sytuacji życiowej, pracownicy socjalni koordynują pracę Grup Roboczych w celu podjęcia spójnego działania na rzecz osób/ rodzin z doświadczeniem przemocy.

Praca socjalna na rzecz osób i rodzin uwikłanych w przemoc

W roku 2014 pracownicy socjalni ZPU objęli wsparciem ogółem 742 środowiska, w których stwierdzono występowanie przemocy domowej. Pracownicy socjalni ZPU, zajmujący się przemocą: przeprowadzili 183 wywiady środowiskowe; odbyli 1.289 wizyt w środowiskach, w których występuje problem przemocy, a także objęli pomocą 1.325 osób w ramach poradnictwa specjalistycznego (socjalnego).

Procedura „Niebieska Karta”

Ustawowym zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów należących do sfery pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, prokuratury oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez: diagnozowanie problemu, podejmowanie działań w środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, a także inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bielsku-Białej wchodzi 18 członków, będących przedstawicielami bielskich placówek pomocy społecznej (Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Podbeskidzkiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Środowiskowego Centrum Pomocy i Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych), a także Komendy Miejskiej Policji, Sądu Rejonowego, Prokuratur Rejonowych, bielskiej oświaty, ochrony zdrowia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i organizacji pozarządowych: Śląskiej Fundacji Błękitny Krzyż, Bielskiego Stowarzyszenia Artystycznego Teatr Grodzki i Kurii Diecezji Bielsko-Żywieckiej. W 2012r. odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, w 2013r. – 4 posiedzenia podobnie jak w roku 2014 – 4 posiedzenia.

W okresie sprawozdawczym do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły 654 *Niebieskie Karty A* (w tym sporządzonych przez MOPS – 99) w związku z podejrzeniem występowania przemocy domowej. Natomiast przedstawiciele instytucji działających na rzecz rodzin z problemem przemocy pracowali w formule grup roboczych – odbyło się 2.127 posiedzeń.

Tabela 27: Działania pracowników socjalnych ZPU w latach 2012-2014

l.p.	Wyszczególnienie	2012	2013	2014
1.	Ilość środowisk	391	429	403
1.1.	W tym: liczba wizyt w środowisku	794	1.337	1.289
1.2.	W tym: liczba konsultacji	591	1.080	1.325
1.3.	W tym: liczba <i>Niebieskich Kart A</i>	515	619	654
1.4.	W tym: liczba posiedzeń (spotkań) grup roboczych	1.540	2.174	2.127

Powyższe zestawienie wskazuje na wzrost liczby sporządzonych formularzy *Niebieska Karta-A* w rodzinach z podejrzeniem występowania przemocy. Zauważalny jest także wzrost przeprowadzonych konsultacji przez pracowników ZPU z osobami dotkniętymi problemem przemocy w rodzinie. Wskazana liczba 403 – to środowiska, w których zostały sporządzone *Niebieskie Karty* w 2014 roku. Faktycznie pracą socjalną w ramach procedury *Niebieskiej Karty* pracownicy socjalni ZPU objęli 742 rodziny (są to środowiska nowe i kontynuacja z poprzednich lat).

Pozostałe działania realizowane przez pracowników ZPU

Pracownicy socjalni ZPU udzielali konsultacji pracownikom socjalnym Działu Pomocy Środowiskowej, a także przedstawicielom instytucji tj: oświaty, ochrony zdrowia, Policji w zakresie posługiwania się *Niebieską Kartą* w diagnozowaniu problemu przemocy. Ponadto, przygotowywali i aktualizowali materiały informacyjne, ofertę lokalnych instytucji pomocowych oraz wzory pism sądowych. Pracownicy ZPU koordynowali pracę wszystkich grup roboczych.

W 2014r. Zespół Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadził rekrutację osób do *Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie*. Do udziału w programie przystąpiło 8 mężczyzn, ukończyło 6 (w 2012r. program ukończyło 5 mężczyzn, natomiast w 2013r. 8 mężczyzn). Program realizowany był w tut. Ośrodku w okresie od 05.09.2014r. do 19.12.2014r. W ramach programu odbyły się 32 godziny konsultacji indywidualnych i zrealizowano 60 godzin zajęć grupowych.

4.2. Programy i projekty aktywizacyjne

4.2.1. Gminny Program Prac Społecznie Użytecznych

Gminny Program Prac Społecznie Użytecznych realizowano w oparciu o *Uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XXI/570/2008 z dn. 22.02.2008r. w sprawie ustalenia Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych* adresowanego do bezrobotnych klientów MOPS w Bielsku-Białej oraz w oparciu o *Ustawę z dnia 20.04.2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2013r., poz. 674 z późn. zm.) i *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22.07.2011r. w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych*.

Program polega na zatrudnianiu osób bezrobotnych zgłoszonych do udziału w nim przez pracowników socjalnych MOPS i wykonywaniu przez nie różnorodnych prac porządkowych na rzecz gminy.

Zakres prac do wykonywania w danym roku wskazuje Wydział Gospodarki Miejskiej Urzędu Miejskiego, natomiast organizacją i obsługą administracyjno-księgową zadania, monitorowaniem prawidłowego wykonania prac, a także udostępnieniem niezbędnych narzędzi, sprzętu, odzieży ochronnej i roboczej osobom je wykonującym zajmują się pracownicy Działu Administracyjnego i Obsługi Programu Prac Społecznie Użytecznych (DA-PSU). Do podstawowych celów Gminnego Programu należą:

- Udzielenie pomocy z zakresu aktywizacji zawodowej poprzez stworzenie możliwości zatrudnienia w ramach umowy zlecenie, robót publicznych, prac w wymiarze do 10 godzin w tygodniu;
- Tworzenie warunków powrotu do pełnienia roli społecznej pracownika;
- Zapewnienie osobie zatrudnionej oraz rodzinie możliwości pozyskania własnych środków finansowych, wzrostu poczucia bezpieczeństwa socjalnego i zaspokojenia potrzeb własnym staraniem;
- Ocena funkcjonowania zawodowego osób zatrudnianych w ramach realizacji warunków umowy oraz planowanie długoterminowej pracy socjalnej w zakresie stwierdzonych deficytów w tym obszarze funkcjonowania;
- Przygotowanie osób zatrudnianych do wymagań stawianych przez pracodawców na rynku pracy.

Formy realizacji Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych w 2014 roku

1. Prace społecznie użyteczne w wymiarze do 10 godzin/tyg. – realizowane były w okresie od 01.04.2014r. do 29.11.2014r. przez osoby bezrobotne korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na podstawie skierowania wydanego przez Powiatowy Urząd Pracy. Polegały na patrolowym sprzątnięciu ulic, chodników i innych pracach porządkowych na terenie miasta oraz na pomocy w pracach porządkowo-

gospodarskich w miejskich placówkach pomocy społecznej. Do w/w prac skierowanych zostało 137 osób, tj. 29 osób w gminnych placówkach pomocy społecznej oraz 108 osób do sprzątanania miasta. Kwota świadczenia wypłacanego osobie za przepracowanie jednej godziny wynosiła 8,00 zł, od VI 8,10 zł;

2. Prace społecznie użyteczne w ramach umowy zlecenia w systemie miesięcznym – zawarto 585 umów, które realizowane były w okresie od 01.01.2014. do 31.12.2014., zleceniom podlegało wykonanie różnorodnych prac porządkowych na terenie miasta, wskazanych przez Wydział Gospodarki Miejskiej oraz prace na terenie innych jednostek. Stawka w większości zawieranych umów za wykonanie w pełnym zakresie zleconych prac wynosiła 1.000,00 zł brutto (stawka osób przeprowadzających dzieci w obrębie szkół wynosiła od 1.250,00 zł do 1.400,00 zł);
3. Roboty publiczne na okres 6 miesięczny – realizowane były w okresie od 07.04.2014. do 31.10.2014., osoby zatrudnione wykonywały prace porządkowe na terenie miasta, w ramach robót publicznych stworzono 45 miejsc pracy dla osób skierowanych z Powiatowego Urzędu Pracy.

Specyfika wykonywanych prac przez osoby bezrobotne

- a) sprzątananie patrolowe – prace czystościowo-porządkowe na wyznaczonych chodnikach wzdłuż ulic, na placach, w centrach dzielnic, parkingach miejskich w pasie drogowym i innych miejscach wskazanych przez Wydział Gospodarki Miejskiej tj. zmiatanie, zbieranie papierów, plewienie, grabienie, usuwanie nielegalnych plakatów i ogłoszeń etc. (umowa zlecenia, prace 10 godz./tyg., roboty publiczne);
- b) w okresie zimowym – odśnieżanie, skuwanie lodu i posypywanie piaskiem wskazanych chodników, odśnieżanie chodników w centrach dużych dzielnic miasta w systemie codziennym, odśnieżanie parkingów miejskich – przydzielonych MOPS Operatem Zimowym (umowa zlecenia);
- c) utrzymywanie w czystości miejskich terenów zielonych tj. koszenie traw, cięcie żywopłotu, czyszczenie krawężników, gracowanie ciągów pieszych po okresie zimowym (umowa zlecenie i roboty publiczne);
- d) czyszczenie rowów przydrożnych i dorzeczy rzek tj. wycinka samosiewów, oczyszczanie, koszenie, udrażnianie oraz likwidacja dzikich wysypisk (umowa zlecenie i roboty publiczne);
- e) prace porządkowe wykonywane na terenach innych jednostek miasta, na podstawie odrębnych zleceń, za zgodą Prezydenta Miasta lub jego Zastępców, tj.:
  - Bielsko-Bialski Ośrodek Sportu i Rekreacji (umowa zlecenie),
  - Miejski Zakład Gospodarczy (umowa zlecenie),
  - Straż Miejska (umowa zlecenia i prace 10 godz./tyg.);
- f) różnorodne prace porządkowo-gospodarskie wykonywane w gminnych placówkach pomocy społecznej w zależności od zaistniałych potrzeb tj.:
  - Dom dla Bezdomnych i Noclegownia dla Mężczyzn (umowa zlecenie),
  - budynki siedziby MOPS przy ul. Milusińskich, ul. Cieszyńskiej, ul. Stojałowskiego, Plac Ratuszowy (umowa zlecenie),
  - budynek mieszkań przejściowych przy ul. Wapienickiej 34, (umowa zlecenie),
  - domy pomocy społecznej w Bielsku-Białej (prace 10 godz./tyg.),
  - Środowiskowe Centrum Pomocy (prace 10 godz./tyg.),
  - Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych (prace 10 godz./tyg.),
  - Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej (prace 10 godz./tyg.);
- g) świadczenie usług w zakresie czynności gospodarczych dla podopiecznych MOPS m.in. dostarczanie opału (umowa zlecenie);
- h) prace magazynowe polegające na rozładunku, porządkowaniu i wydawaniu paczek (umowa zlecenie);
- i) pomoc dzieciom w bezpiecznym przejściu przez jezdnię wokół wskazanych szkół w trakcie trwania roku szkolnego w rejonie:
  - Szkoły Podstawowej nr 9 (ul. Piłsudskiego 47),
  - Szkoły Podstawowej nr 13 (ul. Lipnicka 226),
  - Szkoły Podstawowej nr 20 (ul. Lenartowicza 17),

- Szkoły Podstawowej nr 23 (ul. Karpacka 150),
  - Szkoły Podstawowej nr 24 (ul. Żywiecka 239),
  - Szkoły Podstawowej nr 27 (na terenie ronda Hulanka przy ul. Cieszyńskiej),
  - Szkoły Podstawowej nr 28 (ul. Wyzwolenia 343),
  - Szkoły Podstawowej nr 29 (ul. Czereśniowa 20),
  - Szkoły Podstawowej nr 32 (ul. Jaworzańska 2),
  - Szkoły Podstawowej nr 33 (ul. Łagodna 26),
  - Szkoły Podstawowej nr 37 (ul. Dol. Miętusiej 5 – umowa zlecenie i roboty publiczne);
- j) prace remontowo-budowlane (umowa zlecenie i roboty publiczne);
- k) różne prace porządkowo-gospodarskie wykonywane przez osoby skierowane do MOPS przez sąd w celu odpracowania zasądzonej kary.

Efekty realizowanego Programu

1. Tworzenie partnerstw pomiędzy jednostkami organizacyjnymi służb zatrudnienia oraz pomocy społecznej – w celu organizacji robót publicznych i prac w wymiarze do 10 godzin/tyg. MOPS zawarł stosowne porozumienia, dotyczące zasad wzajemnej współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy;
2. Społeczna użyteczność wykonywanych prac na rzecz miasta, poprawa wizerunku Centrum oraz większych dzielnic miasta;
3. Prawidłowe funkcjonowanie osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przy niewielkim wsparciu finansowym z MOPS w formie zasiłków lub pomocy rzeczowej bądź w niektórych sytuacjach nawet bez pomocy finansowej tut. Ośrodka;
4. Możliwość ujawnienia innych problemów i deficytów osobowościowych występujących u beneficjentów pomocy społecznej;
5. Wzrost samooceny, aspiracji życiowych, zwiększenie odporności na stres i motywacji do aktywności zawodowej uczestników Programu (dzięki zatrudnieniu nauczyli się punktualności, przestrzegania norm i zasad obowiązujących w grupie, osoby zatrudnione w ten sposób częściej wykazywały chęć usamodzielnienia się od systemu pomocy społecznej);
6. Możliwość uzyskania uprawnień do zasiłku dla bezrobotnych lub do emerytury, po wypracowaniu przez osoby objęte Programem, wymaganego odrębnymi przepisami stażu pracy.

Tabela 28: Ilość osób zatrudnionych w ramach Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych w latach 2012-2014 (z podziałem na płeć)

lp.	Rodzaj zatrudnienia	Ilość osób w 2012			Ilość osób w 2013			Ilość osób w 2014		
		Ogółem	K	M	Ogółem	K	M	Ogółem	K	M
1.	W pracach w wymiarze 10 godzin/tyg.	181	104	77	218	121	97	177	104	73
2.	Na umowę zlecenia	191	78	113	179	75	104	130	59	71
3.	W ramach robót publicznych	31	13	18	45	13	32	45	11	34
4.	W ramach odpracowania zasądzonej kary	11	1	10	13	2	11	10	2	8
5.	Razem	414	196	218	455	211	244	362	176	186

K – kobiety

M – mężczyźni

Tabela 29: Wysokość środków wykorzystanych na realizację Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych w latach 2012-2014

l.p.	Wyszczególnienie	2012/w zł./	2013/w zł./	2014/w zł./
1.	Ogółem kwota wydatkowana na realizację prac społecznie użytecznych	1.659.020,93	1.934.937,44	1.939.093,70
2.	Kwota przekazana z budżetu gminy na realizację Programu	1.248.149,07	1.318.342,45	1.598.727,01
3.	Kwota pozyskana dodatkowo z budżetu państwa (ze środków Funduszu Pracy refundowanych przez PUP), w tym:	410.871,86	616.594,99	639.093,70
3.1	Na organizację prac społecznie użytecznych w wymiarze do 10 godzin/tyg.	113.847,81	144.130,14	170.197,89
3.2	Na organizację robót publicznych	297.024,05	472.464,85	468.895,81

4.2.2. Projekt p.n.: „Bielsko-Biała łączy ludzi”

Informacje wstępne

W 2014r. kontynuowano realizację Projektu Systemowego pn.: *Bielsko-Biała łączy ludzi*, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie: 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie: 7.1.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej). Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Partner: Stowarzyszenie Ludowy Klub Sportowy „Zapora” Wapienica. Wartość Projektu w 2014r.: 1.340.346,00zł, w tym wkład własny miasta Bielsko-Biała: 159.999,66zł, dotacja rozwojowa: 1.180.346,34zł. Wykonanie budżetu Projektu na poziomie 100%.

Projekt p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi* skierowany jest do osób bezrobotnych poszukujących pracy lub niepozostających w zatrudnieniu oraz zatrudnionych będących w wieku aktywności zawodowej i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Integralną część Projektu stanowi Program Aktywności Lokalnej (PAL), działający na rzecz rozwoju i integracji społeczności lokalnej na terenie osiedla Wapienica, Śródmieście Bielsko oraz Grunwaldzkie.

Realizowane zadania

1. Aktywna integracja przy wykorzystaniu instrumentów:
  - aktywizacji zawodowej;
  - aktywizacji edukacyjnej;
  - aktywizacji społecznej;
2. Praca socjalna;
3. Działania o charakterze środowiskowym;
4. Zarządzanie Projektem;

W ramach Projektu kontraktami socjalnymi objęto 80 Beneficjentów a Programem Aktywności Lokalnej dla osiedla Wapienica, Śródmieście Bielsko i Grunwaldzkie 40 osób. Uczestnicy Projektu skorzystali z następujących form wsparcia:

A) Instrumenty aktywizacji zawodowej:

- a) usługi wspierające aktywizację zawodową: usługi doradcy zawodowego (120 Beneficjentów zostało objętych usługą doradcy zawodowego w ramach umów-zlecenia w Klubie Integracji Społecznej „Centrum” w Bielsku-Białej oraz Klubie Integracji Społecznej przy ul. Milusińskich 6);
- b) 120 Beneficjentów uczestniczyło w zajęciach Klubu Integracji Społecznej „Centrum” oraz Klubu Integracji Społecznej przy ul. Milusińskich 6 w Bielsku-Białej;

B) Instrumenty aktywizacji edukacyjnej:

a) zorganizowano następujące szkolenia i kursy:

- „Kurs prawa jazdy kategorii B”, na kurs skierowano 68 osób, ukończyło 68 osób;
- „Kurs prawa jazdy kategorii C z uprawnieniami na przewóz rzeczy”, na kurs skierowano 10 osób, ukończyło 10 osób;
- „Kurs operatora koparko-ładowarki”, na kurs skierowano 4 osoby, ukończyły 4 osoby;
- „Kurs opiekunki osób starszych i dzieci”, na kurs skierowano 13 osób, ukończyło 12 osób;
- „Kurs na kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej osób i mienia”, na kurs skierowano 3 osoby, ukończyły 3 osoby;
- „Kurs księgowości wspomaganą komputerem z elementami prawa pracy, kadr, płac i prowadzenia małej firmy”, na kurs skierowano 4 osoby, ukończyły 4 osoby;
- „Kurs sprzedawcy z obsługą kasy fiskalnej i fakturowaniem”, na kurs skierowano 6 osób, ukończyło 5 osób;
- „Kurs spawacza”, na kurs skierowano 4 osoby, ukończyły 4 osoby;
- „Kurs magazyniera z obsługą wózka widłowego i wymianą butli”, na kurs skierowano 5 osób, ukończyło 5 osób;
- „Kurs operatora obrabiarek sterowanych numerycznie CNC”, na kurs skierowano 2 osoby, ukończyły 2 osoby;
- „Kurs wizażu i stylizacji paznokci”, na kurs skierowano 8 osób, ukończyło 8 osób;
- „Szkolenie oraz egzamin kwalifikacyjny SEP w zakresie eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych/grupa I/D i E”, na kurs skierowano 1 osobę, ukończyła 1 osoba.

C) Instrumenty aktywizacji społecznej:

Podczas realizacji Projektu zapewniona była opieka nad dziećmi Beneficjentów. Łącznie wsparciem objęto 64 osoby bezrobotne, 20 osób zatrudnionych. W Projekcie uczestniczyły 43 osoby nieaktywne zawodowo, w tym 26 osób niepełnosprawnych.

Na przestrzeni 2014r.:

1. Wydano 4 numery periodyku *Czas na osiedla* – pierwszego w mieście redagowanego z myślą o mieszkańcach trzech osiedli: Wapienica, Śródmieście Bielsko, Grunwaldzkie. Zagwarantował on m.in. dostęp do informacji na temat wydarzeń o charakterze lokalnym, dawał możliwość wyrażania opinii i wysuwania postulatów dotyczących rozwoju Osiedli, a ponadto popularyzował wiedzę o lokalnym dziedzictwie kulturowym;
2. Działały Punkty Poradnictwa Obywatelskiego dla mieszkańców osiedla Wapienica (ul. Cieszyńska 365), Śródmieście Bielsko (ul. Cieszyńska 13) oraz Grunwaldzkiego (ul. Milusińskich 6);
3. W ramach edukacji obywatelskiej zaangażowano prawnika, pełniącego dyżury dla mieszkańców osiedla Wapienica, Śródmieście Bielsko oraz Grunwaldzkie (udzielono 363 porady);
4. W okresie od kwietnia do września 2014r. wraz z Partnerem w Projekcie zorganizowano zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży z osiedla Wapienica;
5. W maju 2014r. wraz z Partnerem w Projekcie zorganizowano imprezę o charakterze integracyjnym *Dzień Wapienicy*;
6. W październiku 2014r. zorganizowano imprezę kulturalną *Uliczna Parada Teatralna w Śródmieściu Bielsko*;

7. W okresie wakacyjnym wraz z partnerem w Projekcie, Stowarzyszeniem LKS „Zapora” Wapienica zorganizowano dla 40 dzieci i młodzieży z Wapienicy imprezę o charakterze turystyczno-integracyjnym: Warszawa oraz imprezę o charakterze edukacyjno-kulturalnym: Srebrna Góra i Góry Stołowe;
8. W okresie od września do listopada 2014r. zrealizowano 30 godzin warsztatów tanecznych dla dzieci i młodzieży z osiedla Wapienica;
9. W okresie od sierpnia do października 2014r. zorganizowano 30 godzin warsztatów teatralnych dla dzieci i młodzieży z osiedla Śródmieście Bielsko;
10. W okresie od marca do grudnia 2014r., dla mieszkańców osiedla Grunwaldzkiego zorganizowano 80 godzin warsztatów artystyczno-edukacyjnych;
11. W okresie od marca do grudnia 2014r. zorganizowano 60 godzin zajęć sportowych dla mieszkańców osiedla Grunwaldzkiego i Śródmieście Bielsko w wieku 15-25;
12. W okresie sprawozdawczym odbyło się łącznie 15 spotkań koalicjantów na osiedlach: Wapienica, Śródmieście Bielsko i Grunwaldzkie;
13. W czerwcu 2014r. zorganizowano imprezę integracyjną *Festyn rodzinny na Grunwaldzkim*.

Projekt był promowany poprzez utworzoną specjalnie w tym celu stronę internetową (www.zaradni.eu), na którą nanoszono bieżące zmiany, dotyczące aktualnych działań. Publikowano też reklamy/ogłoszenia informujące o podejmowanych działaniach.

4.2.3. Projekt p.n.: „Kierunek – Zmiana! Program aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Osiedla Socjalnego – przy ul. Sobieskiego w Bielsku-Białej”

Informacje wstępne

W 2014r. rozpoczęto realizację projektu pn.: *Kierunek – Zmiana! Program aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Osiedla Socjalnego – przy ul. Sobieskiego w Bielsku-Białej* w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Priorytetu 7. Promocja integracji społecznej, Działania 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej, Poddziałania 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wartość Projektu w 2014r.: 195.897,64zł. Wykonanie budżetu Projektu: 68.046,96zł. Termin realizacji Projektu: 01.06.2014-30.06.2015r.

Cel i priorytet Projektu

Celem Projektu jest zwiększenie szans efektywnego funkcjonowania zawodowego i społecznej integracji wśród 30 kobiet i 20 mężczyzn zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących osiedle Wapienica do czerwca 2015r.

Priorytetem Projektu jest złagodzenie lub wyeliminowanie barier: (finansowych, geograficzno-czasowych, psychologiczno-motywacyjnych), na które napotykają mieszkańcy osiedla Wapienica, poprzez ułatwienie dostępu do informacji i usług edukacyjnych, podniesienie świadomości wartości jaką jest kształcenie, zwiększenie motywacji do samokształcenia, jak również włączenie tych osób w proces aktywizacji zawodowej i społecznej.

Zadania Projektu

1. Diagnoza potencjału zawodowego i społecznego oraz tworzenie indywidualnych planów działania;
2. Poradnictwo psychologiczne (indywidualne i grupowe);
3. Kurs – Pracownik robót wykończeniowych w budownictwie;
4. Kurs – Ogrodnik terenów zielonych z obsługą i eksploatacją kosiarek i wykaszarek;
5. Kurs – Opieka nad osobami starszymi i dziećmi;
6. Program *Szybki Start*;
7. Staże u pracodawcy;
8. Zarządzanie projektem.

W 2014r. w ramach Projektu przeprowadzono diagnozę potencjału zawodowego i społecznego (doradztwo zawodowe) oraz poradnictwo psychologiczne (indywidualne i grupowe) – ze wsparcia skorzystało 50 osób.

Zakładane rezultaty Projektu

- podniesienie aktywności zawodowej i życiowej uczestników projektu, która będzie oddziaływała na wzrost aktywności gospodarczej i społecznej regionu objętego wsparciem;
- zmniejszenie poziomu deficytów społecznych;
- podniesienie kwalifikacji zawodowych wśród 50 mieszkańców Bielska-Białej (w szczególności osiedla Wapienica) poprzez udział w doradztwie i kursach zawodowych;
- nabycie praktycznych umiejętności zawodu.

4.3. Programy integracyjne

4.3.1. Program Aktywności Lokalnej dla Osiedla Wapienica w Bielsku-Białej

Informacje wstępne

Program Aktywności Lokalnej (PAL) dla osiedla Wapienica, dotyczy wprowadzania środowiskowej metody pracy socjalnej. Jest częścią projektu p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi*, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, przyjętego do realizacji Uchwałą Nr XXIV/627/2008 RM w B-B, z dn. 29.04.2008r. (z późn. zm.), który wdrażany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013.

Cele PAL

1. Wypracowanie wspólnych działań i rozwój partnerskich relacji w środowisku poprzez budowanie koalicji na rzecz społeczności lokalnej osiedla Wapienica.
2. Realizacja projektów odpowiadających na lokalne potrzeby.
3. Zdobywanie i tworzenie nowych zasobów w obrębie społeczności lokalnej poprzez pozyskiwanie nowych zewnętrznych i wewnętrznych źródeł finansowania.
4. Powstanie nowych form pomocy poprzez stworzenie grup zadaniowych i samopomocowych.
5. Zwiększenie demokratycznego uczestnictwa lokalnych mieszkańców w procesie podejmowania decyzji.
6. Wzrost kompetencji społecznych mieszkańców Osiedla.

Cele PAL realizowane były poprzez następujące zadania:

1. Aktywna integracja;
2. Praca socjalna;
3. Działania o charakterze środowiskowym.

Na przestrzeni 2014r. prowadzono rekrutację osób chętnych do udziału w kursach i szkoleniach wśród podopiecznych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz osób spełniających następujące kryteria: osoby zamieszkujące na terenie Bielska-Białej, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym z co najmniej jednego powodu spośród wskazanych w art. 7 *Ustawy o pomocy społecznej*, osoby pozostające bez zatrudnienia (bezrobotne lub nieaktywne zawodowo) lub zatrudnione, będące w wieku aktywności zawodowej, osoby, które nie brały udziału w Projekcie pn. *Bielsko-Biała łączy ludzi* w latach 2008-2013. Udział w Programie Aktywności Lokalnej dla osiedla Wapienica zakończyło 9 osób, 4 osoby kontynuują udział w 2015 roku. Beneficjenci PAL skorzystali z usługi doradcy zawodowego, uczestniczyli również w zajęciach Klubu Integracji Społecznej oraz kursach zawodowych (w kursie prawa jazdy kat. B uczestniczyło 5 osób, w kursie prawa jazdy kat. C uczestniczyła 1 osoba, w kursie operatora koparko-ładowarki uczestniczyły 2 osoby, w kursie opieki osób starszych i dzieci uczestniczyła 1 osoba, w kursie magazyniera z obsługą wózka widłowego i wymianą butli uczestniczyły 2 osoby, w kursie wizażu i stylizacji paznokci uczestniczyły 2 osoby. Szkolenie oraz egzamin kwalifikacyjny SEP w zakresie eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych/grupa I/D i E” ukończyła 1 osoba, 3 osoby brały udział tylko w zajęciach KIS).

W roku 2014 kontynuowano współpracę na rzecz Osiedla Wapienica z przedstawicielami wiodących/istotnych instytucji działających na terenie oraz na rzecz tego Osiedla, tj.: Rady Osiedla Wapienica w Bielsku-Białej, Stowarzyszenia Ludowy Klub Sportowy „Zapora” w Bielsku-Białej, lokalnej Świetlicy Środowiskowej i Domu Kultury, Szkoły Podstawowej nr 32, Gimnazjum nr 15, Przedszkola nr 41, Przedszkola nr 42, Zespołu Szkół Specjalnych im. K. I. Gałczyńskiego, Parafii św. Franciszka z Asyżu, Stowarzyszenia Mieszkańców Wapienicy.

Ponadto, w ramach realizowanych działań współpracowano z: Ośrodkiem Wspierania Ekonomii Społecznej w Bielsku-Białej, Inkubatorem Społecznej Przedsiębiorczości w Bielsku-Białej.

Wzorem lat wcześniejszych organizowano spotkania koalicjantów, w których brali udział przedstawiciele Rady Osiedla Wapienica oraz Policji, Straży Miejskiej i instytucji oświatowych, a także kulturalnych działających na terenie Wapienicy. Na spotkaniach prezentowano sprawozdania z bieżącej działalności PAL, ustalano również zadania i plany przedsięwzięć na rzecz integracji społecznej osiedla Wapienica.

Działania wspierające animację lokalną osiedla Wapienica:

1. Przygotowano 30 paczek mikołajkowych dla dzieci z osiedla Wapienica w wieku od 2 do 5 r.ż., nieobjętych systemem oświatowym;
2. Dzięki współpracy z koalicjantami w Wapienicy 30 dzieci z rodzin z terenu osiedla mogło uczestniczyć w spotkaniu z Mikołajem, które odbyło się 06.12.2014r. w Domu Kultury w Wapienicy;
3. W dniu 11.04.2014r. zorganizowano wspólnie z lokalnymi placówkami oświatowymi *Dzień Seniora* dla 110 samotnych i starszych osób z osiedla Wapienica. Dzięki współpracy koalicyjnej oraz wsparciu lokalnych sponsorów przygotowano spotkanie, zapewniono poczęstunek i obdarowano uczestników upominkami wykonanymi własnoręcznie przez podopiecznych wapienickich placówek oświatowych i pomocowych;
4. Współorganizowano z Partnerem w projekcie – LKS „Zapora” Wapienica zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży zamieszkującej osiedle Wapienica, które miały na celu promocję alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Z zajęć sportowych w okresie sprawozdawczym skorzystało 25 osób;

W Punkcie Poradnictwa Obywatelskiego pracownik socjalny realizujący PAL udzielał osobom zainteresowanym informacji w zakresie praw i możliwości sprzyjających przywróceniu samodzielności życiowej i powrotowi, bądź wejściu na rynek pracy. Udzielał porad, dotyczących m.in.: uzyskania świadczeń rodzinnych i innych świadczeń z pomocy społecznej (np. z PFRON), a także informacji związanych z realizacją projektów unijnych. Pracownik przeprowadzał także rekrutację osób chętnych do udziału

w kursach interpersonalnych i zawodowych, organizowanych w PAL. Pracownik socjalny informował Beneficjentów o terminach szkoleń, dostarczał skierowania oraz dokonywał stałego monitoringu ich uczestnictwa w poszczególnych zajęciach.

Do zadań wykonywanych przez pracownika socjalnego należało również świadczenie na rzecz Uczestników PAL pracy socjalnej metodą środowiskową. Pracownik czynnie uczestniczył w przygotowaniach do festynów i imprez plenerowych na terenie Wapienicy (przygotowanie akcji reklamowych, zapewnienie atrakcji podczas trwania festynów, prowadzenie korespondencji ze sponsorami i instytucjami zaangażowanymi w różnorodne przedsięwzięcia, monitoring realizacji poszczególnych działań).

Zgodnie z założeniami Programu Aktywności Lokalnej w Punkcie Poradnictwa Obywatelskiego w Bielsku-Białej przy ul. Cieszyńskiej 365 udzielane były nieodpłatne porady prawne. Prawnik dyżurował zgodnie z wyznaczonym harmonogramem.

Wraz z Radą Osiedla Wapienica i Stowarzyszeniem LKS „Zapora” Wapienica współorganizowano już po raz siódmy imprezę o charakterze lokalnym *Dzień Wapienicy*, której celem była integracja mieszkańców osiedla Wapienica. W ramach festynu odbyły się prezentacje dorobku artystycznego dzieci z Przedszkoli, Szkół, Domu Kultury, placówek działających na terenie Osiedla, a także występy zaproszonych gości. Dzieci, młodzież, a przede wszystkim całe rodziny mogły wziąć udział w konkursach, z atrakcyjnymi nagrodami rzeczowymi. Uczestnikom zapewniono wiele atrakcji: przejazdy konne, dmuchany plac zabaw, zabawy integracyjne, konkursy rysunkowe, malowanie twarzy, przejażdżka Ciuchcią Beskidzką. Wszystkie atrakcje festynu udostępniane były nieodpłatnie. Festyn miał miejsce 17.05.2014r.

W dniach 03.07-04.07.2014r. oraz 11.08-13.08.2014r., wraz z partnerem w Projekcie – Stowarzyszeniem LKS „Zapora” Wapienica zorganizowano dla 40 dzieci z Wapienicy dwa wyjazdy o charakterze: turystyczno-integracyjnym do Warszawy i edukacyjno-kulturalnym do Srebrnej Góry i Gór Stołowych.

W okresie od 25.09.2014r. do 27.11.2014r. zrealizowano 30 godzin warsztatów tanecznych dla dzieci i młodzieży z osiedla Wapienica. Zajęcia odbywały się w SP nr 32 w dwóch grupach wiekowych liczących łącznie 50 osób.

Pracownik socjalny przy zaangażowaniu sponsora, mieszkańców Osiedla i lokalnych partnerów w dniu 26.07.2014r., w ramach projektu *Zagraj z nami*, zorganizował piknik integracyjny, połączony z meczami piłki nożnej na zrehabilitowanym w 2012r. boisku znajdującym się na Osiedlu Socjalnym. W pikniku uczestniczyli: przedstawiciele Rady Miejskiej Bielska-Białej i lokalnego biznesu, mieszkańcy Osiedla Socjalnego. Tego typu działania mają indukować zaangażowanie młodzieży z Osiedla Socjalnego, jednak istotą projektu jest wszechstronne aktywizowanie mieszkańców, zmierzające do ich usamodzielnienia w rozwiązywaniu problemów.

4.3.2. Program Aktywności Lokalnej dla Osiedla Śródmieście Bielsko w Bielsku-Białej

Informacje wstępne

Program Aktywności Lokalnej (PAL) dla osiedla Śródmieście Bielsko (ŚB), dotyczy wprowadzania środowiskowej metody pracy socjalnej. Jest częścią projektu p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi*, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, przyjętego do realizacji Uchwałą Nr XXIV/627/2008 RM w B-B, z dn. 29.04.2008r. (z późn. zm.), który wdrażany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013.

Cele PAL

Głównym celem Programu Aktywności Lokalnej dla osiedla Śródmieście Bielsko jest poprawa sytuacji społeczności lokalnej poprzez jej aktywizowanie i rozwiązywanie problemów ze szczególnym uwzględnieniem środowisk osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Celami szczegółowymi Programu Aktywności Lokalnej dla osiedla Śródmieście Bielsko są:

1. Identyfikacja lokalnych problemów i potrzeb, poprzez opracowanie lokalnej mapy zasobów i potrzeb dla osiedla Śródmieście Bielsko.
2. Stworzenie warunków do powstawania lokalnych inicjatyw i ich funkcjonowania na rzecz społeczności lokalnej.
3. Zwiększenie dostępu do informacji na temat praw i obowiązków mieszkańców oraz sposobów rozwiązywania ważnych problemów życiowych.
4. Wsparcie postaw obywatelskich, poprzez promocję działań prospołecznych, dostęp do informacji, kultury i wiedzy.
5. Poprawa jakości życia poprzez zaspokajanie potrzeb życiowych i wykorzystywanie potencjału zasobów ludzkich i społecznych.
6. Aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia.
7. Wzrost kompetencji społecznych mieszkańców Osiedla.

Pracownik PAL Śródmieście Bielsko w okresie od stycznia do grudnia 2014r., realizował zmierzone cele poprzez następujące zadania:

1. Aktywną integrację;
2. Pracę socjalną;
3. Działania o charakterze środowiskowym.

W ramach aktywnej integracji:

1. Przeprowadzono rekrutację Uczestników na szkolenia, kursy oraz do udziału w zajęciach Klubu Integracji Społecznej realizowanych w ramach PAL dla osiedla Śródmieście Bielsko; rekrutację przeprowadzono spośród osób korzystających z pomocy społecznej oraz pochodzących ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym w wieku pomiędzy 15 a 25 rokiem życia uczących się oraz bezrobotnych, będących mieszkańcami miasta Bielska-Białej oraz osób, które nie brały udziału w Projekcie pn. *Bielsko-Biała łączy ludzi* w latach 2008-2013. Udział w Programie Aktywności Lokalnej dla osiedla Śródmieście Bielsko zakończyło 14 osób. Beneficjenci PAL brali udział w spotkaniach z doradcą zawodowym, w zajęciach Klubu Integracji Społecznej oraz kursach zawodowych (kurs prawa jazdy kat. B – 9 osób, kurs prawa jazdy kat. C – 2 osoby, kurs opieki osób starszych i dzieci – 3 osoby, kurs wizażu i stylizacji paznokci – 1 osoba, kurs sprzedawcy z obsługą kasy fiskalnej i fakturowaniem – 1 osoba).
2. Pracownik socjalny PAL dla osiedla Śródmieście Bielsko w Punkcie Poradnictwa Obywatelskiego udzielał porad dotyczących m.in.: uzyskania świadczeń rodzinnych i innych świadczeń z pomocy społecznej, możliwości uzyskania wsparcia w różnego rodzaju placówkach, instytucjach, a także udzielał informacji związanych z realizacją projektów unijnych. Pracownik socjalny informował Beneficjentów o terminach szkoleń, dostarczał skierowania oraz dokonywał stałego monitoringu ich uczestnictwa w poszczególnych zajęciach. Do zadań wykonywanych przez pracownika socjalnego należało również świadczenie na rzecz Uczestników PAL pracy socjalnej metodą środowiskową. Pracownik czynnie uczestniczył w przygotowaniach do festynów i imprez plenerowych (przygotowanie akcji reklamowych, zapewnienie atrakcji podczas trwania festynów, prowadzenie korespondencji ze sponsorami i instytucjami zaangażowanymi w różnorodne przedsięwzięcia, monitoring realizacji poszczególnych działań). W Punkcie Poradnictwa Obywatelskiego prawnik udzielał nieodpłatnie porad prawnych dla mieszkańców Osiedla.

W 2014r., wzorem lat wcześniejszych, organizowano spotkania koalicjantów, w których brali udział przedstawiciele Rady Osiedla Śródmieście Bielsko oraz Policji, Straży Miejskiej i instytucji oświatowych, a także kulturalnych działających na terenie osiedla Śródmieście Bielsko. Na spotkaniach pracownik socjalny

prezentował sprawozdania z bieżących działań realizowanych w ramach PAL, ustalano również zadania i plany przedsięwzięć dotyczące integracji społecznej osiedla Śródmieście Bielsko.

W roku 2014 podjęto następujące działania wspierające animację lokalną na osiedlu Śródmieście Bielsko:

1. Zorganizowano po raz czwarty *Uliczną Paradę Teatralną w Śródmieściu Bielsko*, w której wzięły udział dzieci i młodzież z okolicznych placówek oświatowych oraz pomocowych. W ramach Parady odbył się uroczysty przemarsz dzieci ulicami Miasta do Teatru Polskiego, występy zespołów artystycznych z placówek oświatowych i kulturalnych. Ponadto uczestnikom zapewniono poczęstunek. Impreza miała na celu integrację mieszkańców, a także przedstawiciele różnorodnych instytucji i organizacji z terenu osiedla Śródmieście Bielsko (06.10.2014r.);
2. W dniu 16.01.2014r. współorganizowano wraz z Radą Osiedla Śródmieście Bielsko i Zespołem Szkół Ogólnokształcących im. Stefana Żeromskiego *Jaselka na Śródmieściu*, połączone z obchodami Dnia Babci i Dziadka, w których wzięło udział 60 osób starszych i samotnych z terenu Osiedla;
3. W okresie od stycznia do grudnia 2014r. odbyło się 12 spotkań grupy samopomocowej dla osób starszych i samotnych zamieszkałych na osiedlu Śródmieście Bielsko. Spotkania zorganizowano wraz z Radą Osiedla Śródmieście Bielsko w ramach projektu p.n.: *Razem raźniej*, którego celem było krzewienie postaw samopomocowych, nabywanie nowych umiejętności i kompetencji społecznych oraz aktywizacja społeczna i wsparcie;
4. W dniu 14.06.2014r. wraz z Zespołem Szkół Ogólnokształcących im. Stefana Żeromskiego, Parafią Katedralną p.w. Św. Mikołaja, Radą Osiedla Śródmieście Bielsko, Przedszkolem nr 12 i Fundacją „Drachma” zorganizowano *Parafialno-osiedlowy festyn rodzinny*. Celem była budowa dialogu i zrozumienia międzypokoleniowego na osiedlu Śródmieście Bielsko oraz wzmocnienie integracji i podniesienie aktywności społeczności lokalnej. Wzięło w nim udział 300 osób;
5. Warsztaty teatralne dla dzieci i młodzieży z osiedla Śródmieście Bielsko, przyczyniły się do rozwoju zainteresowań uczestników oraz poszerzenia ich wiedzy i umiejętności. Odbywały się w okresie od sierpnia do października 2014r. Zwieńczeniem warsztatów był występ podczas *Ulicznej Parady Teatralnej w Śródmieściu Bielsko*, na deskach Teatru Polskiego w Bielsku-Białej;
6. W okresie od maja do września 2014r. współorganizowano cykl 5 akcji społeczno-sąsiedzkich pn. *Wyprzedaż Garażowa* w partnerstwie z Radą Osiedla Śródmieście Bielsko, z Zespołem Szkół Ogólnokształcących im. Stefana Żeromskiego, Parafią Katedralną p.w. Św. Mikołaja. *Wyprzedaż Garażowa* umożliwiła przede wszystkim integrację sąsiadów (wspólne, sąsiedzkie spotkanie – poznanie się, rozmowa), wzmocniła lokalne partnerstwo (podejmowanie nowatorskich inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej), a także przyczyniła się do niwelowania konfliktu międzypokoleniowego pomiędzy uczniami Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. S. Żeromskiego a mieszkańcami (osobami starszymi i samotnymi) zamieszkującymi okoliczne ulice (zagospodarowano boisko przy w/w ZSO). *Wyprzedaż Garażowa* na trwałe wpisała się w harmonogram działań organizowanych na ŚB – akcje odbywały się regularnie w każdą ostatnią sobotę miesiąca;
7. W dniu 14.11.2014r. odbyła się *Wieczornica poświęcona Polsce*, która była nowatorską ideą powołaną w ramach wcześniej podejmowanych działań partnerskich integrujących społeczność lokalną osiedla ŚB. Podobnie jak inne działania *Wieczornica* była współorganizowana w partnerstwie z Radą Osiedla Śródmieście Bielsko, z Zespołem Szkół Ogólnokształcących im. Stefana Żeromskiego, Parafią Katedralną p.w. Św. Mikołaja. *Wieczornica* przyczyniła się do zbudowania dialogu, tolerancji, wzajemnego zrozumienia, do eliminowania społecznej izolacji, a przede wszystkim do niwelowania konfliktu międzypokoleniowego pomiędzy uczniami Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. S. Żeromskiego a mieszkańcami (osobami starszymi i samotnymi) zamieszkującymi okoliczne ulice;
8. Program p.n.: *Śródmieście Bielsko przyjazne edukacji i integracji seniorów* zrealizowany w listopadzie 2014 r. w Klubie Samopomocy dla Osób Starszych „Przystań”, składał się z 3 warsztatów edukacyjnych realizowanych w partnerstwie ze Środowiskowym Centrum Pomocy, Radą Osiedla Śródmieście Bielsko, Śląskim Ośrodkiem Fundacji Praesterno. Warsztaty dotyczyły następującej tematyki: „Fakty i mity na

temat starzenia się”; „Umysłowa siłownia 50+ czyli jak starzeć się mądrze”; „Profilaktyka procesów poznawczych osób starszych” (15 uczestników);

9. Zorganizowano warsztat rękodzieła dla 40 seniorów z osiedla ŚB – 21.01.2014r.;
10. W dniu 13.02.2014 r. w Klubie Samopomocy dla Osób Starszych „Przystań” zorganizowano *Bal karnawałowo-walentynkowy*, w którym wzięło udział 60 seniorów z osiedla ŚB;
11. Wraz z Publicznym Liceum Ogólnokształcącym zorganizowano wernisaż (12.03.2014r.) i wystawę *Rycerze w obiektywie 2*, prezentującą zdjęcia uczniów PLO z imprezy profilaktycznej *Rycerze nie biorą*, która odbyła się 24.05.2013r. na bielskim Grodzisku. Prace zostały wystawione w Galerii Handlowej „Sfera” w okresie od 12.03.2014r. do 26.03.2014r.;
12. W okresie od 28.03.2014 do 23.06.2014 r. realizowano projekt profilaktyczny *Nie biorę – na co mi to* promujący zdrowy styl życia i profilaktykę uzależnień, finansowany ze środków Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020, w projekcie uczestniczyło 80 os. – dzieci i młodzież, podopieczni Świetlic Środowiskowych. Projekt obejmował: cykl warsztatów profilaktycznych (4 warsztaty po 1,5h) dla 4 grup (po 20 osób) – kwiecień-maj 2014r.; cykl warsztatów tanecznych (32 warsztaty po 1,5h) dla 3 grup (po 20 osób) – marzec-czerwiec 2014r.; cykl warsztatów fotograficznych (5 warsztatów po 1,5h) dla grupy młodzieży; konkurs plastyczny wśród dzieci, które brały udział w w/w warsztatach (rozstrzygnięcie konkursu 16.06.2014r. z udziałem eksperta z Zespołu Szkół Plastycznych). Zajęcia rozwijały zainteresowania, jako alternatywę i sposób na zagospodarowanie czasu wolnego;
13. W dniu 23.06.2014r. w Domu Kultury im. Wiktorii Kubisz w Bielsku-Białej odbyła się „Akcja profilaktyczna” będąca podsumowaniem projektu *Nie biorę – na co mi to*, w której wzięło udział 250 osób;
14. W okresie od 14.11.2014r. do 11.12.2014r. zrealizowano II edycję projektu profilaktycznego *Nie biorę – na co mi to* promującego zdrowy styl życia i profilaktykę uzależnień. W ramach projektu przeprowadzono 25 godzin warsztatów profilaktycznych, w których uczestniczyło 106 osób – uczniowie SP nr 4 w Bielsku-Białej;
15. W dniu 11.12.2014r. w SP nr 4 odbyło się spotkanie panelowe będące podsumowaniem projektu *Nie biorę – na co mi to*, w którym wzięło udział 30 pedagogów z terenu Miasta. Projekt finansowany był ze środków Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020.

4.3.3. Program Aktywności Lokalnej dla Osiedla Grunwaldzkiego w Bielsku-Białej

Informacje wstępne

Program Aktywności Lokalnej (PAL) dla osiedla Grunwaldzkiego, dotyczy wprowadzania środowiskowej metody pracy socjalnej. Jest częścią projektu p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi*, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, przyjętego do realizacji Uchwałą Nr XXIV/627/2008 RM w B-B, z dn. 29.04.2008r. (z późn. zm.), który wdrażany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013.

Cele PAL

Głównym celem Programu Aktywności Lokalnej dla osiedla Grunwaldzkiego jest poprawa sytuacji społeczności lokalnej poprzez jej aktywizowanie i rozwiązywanie problemów ze szczególnym uwzględnieniem środowisk osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Celami szczegółowymi Programu Aktywności Lokalnej dla osiedla Grunwaldzkiego są:

1. Identyfikacja lokalnych problemów i potrzeb, poprzez opracowanie lokalnej mapy zasobów i potrzeb dla osiedla Grunwaldzkiego.
2. Stworzenie warunków do powstawania lokalnych inicjatyw i ich funkcjonowania na rzecz społeczności lokalnej.
3. Zwiększenie dostępu do informacji na temat praw i obowiązków mieszkańców oraz sposobów rozwiązywania ważnych problemów życiowych.
4. Wsparcie postaw obywatelskich, poprzez promocję działań prospołecznych, dostęp do informacji, kultury i wiedzy.
5. Poprawa jakości życia poprzez zaspokajanie potrzeb życiowych i wykorzystywanie potencjału zasobów ludzkich i społecznych.
6. Aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia.
7. Wzrost kompetencji społecznych mieszkańców Osiedla.

Pracownik realizujący PAL dla osiedla Grunwaldzkiego w okresie od stycznia do grudnia 2014r., realizował zmierzone cele poprzez następujące zadania:

1. Aktywną integrację;
2. Pracę socjalną;
3. Działania o charakterze środowiskowym.

W ramach aktywnej integracji:

1. Przeprowadzono rekrutację Uczestników na szkolenia, kursy oraz do udziału w zajęciach Klubu Integracji Społecznej realizowanych w ramach PAL dla osiedla Grunwaldzkiego; rekrutację przeprowadzono spośród osób korzystających z pomocy społecznej oraz pochodzących ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym w wieku pomiędzy 15 a 25 rokiem życia uczących się oraz bezrobotnych, będących mieszkańcami miasta Bielska-Białej oraz osób, które nie brały udziału w Projekcie pn. *Bielsko-Biała łączy ludzi* w latach 2008-2013. Udział w Programie Aktywności Lokalnej dla osiedla Grunwaldzkiego zakończyło 13 osób. Beneficjenci PAL brali udział w spotkaniach z doradcą zawodowym, w zajęciach Klubu Integracji Społecznej oraz kursach zawodowych (kursie prawa jazdy kat. B – 5 osób, w kursie księgowości wspomaganą komputerem z elementami prawa pracy, kadr, płac i prowadzenia małej firmy – 2 osoby, w kursie opieki osób starszych i dzieci – 1 osoba, w kursie magazyniera z obsługą wózka widłowego – 1 osoba, w kursie sprzedawcy z obsługą kasy fiskalnej i fakturowaniem – 1 osoba);
2. Pracownik socjalny PAL dla osiedla Grunwaldzkiego w Punkcie Poradnictwa Obywatelskiego udzielał porad dotyczących m.in.: uzyskania świadczeń rodzinnych i innych świadczeń z pomocy społecznej, możliwości uzyskania wsparcia w różnego rodzaju placówkach, instytucjach, a także udzielał informacji związanych z realizacją projektów unijnych. Pracownik socjalny informował Beneficjentów o terminach szkoleń, dostarczał skierowania oraz dokonywał stałego monitoringu ich uczestnictwa w poszczególnych zajęciach. Do zadań wykonywanych przez pracownika socjalnego należało również świadczenie na rzecz Uczestników PAL pracy socjalnej metodą środowiskową. Pracownik czynnie uczestniczył w przygotowaniach do festynów i imprez plenerowych (przygotowanie akcji reklamowych, zapewnienie atrakcji podczas trwania festynów, prowadzenie korespondencji ze sponsorami i instytucjami zaangażowanymi w różnorodne przedsięwzięcia, monitoring realizacji poszczególnych działań). W Punkcie Poradnictwa Obywatelskiego prawnik udzielał nieodpłatnie porad prawnych dla mieszkańców Osiedla.

Ponadto, organizowano spotkania koalicjantów, podczas których prezentowano sprawozdania z bieżących działań realizowanych w ramach PAL, ustalano również zadania i plany przedsięwzięć dotyczące integracji społecznej osiedla Grunwaldzkiego. W spotkaniach brali udział przedstawiciele Rady Osiedla Grunwaldzkiego oraz Policji, Straży Miejskiej, organizacji pozarządowych i instytucji oświatowych, a także kulturalnych działających na terenie Osiedla.

W roku 2014 podjęto następujące działania wspierające animację lokalną na osiedlu Grunwaldzkim:

1. W okresie od marca do grudnia 2014r., w odpowiedzi na zapotrzebowanie mieszkańców osiedla Grunwaldzkiego zorganizowano warsztaty artystyczno-edukacyjne, p.n.: *Klub aktywnej mamy*. Projekt

miał na celu aktywizację oraz integrację ze środowiskiem lokalnym matek zamieszkujących na osiedlu Grunwaldzkim, które aktualnie zajmują się wychowywaniem dzieci i nie wracają na rynek pracy. Poprzez zorganizowanie cyklu wykładów tematycznych z zakresu psychologii rodziny oraz pedagogiki, a także organizację warsztatów artystycznych o różnorodnej specjalizacji, mieszkanki poszerzyły wiedzę i nabyły nowe umiejętności z zakresu sztuki użytkowej. Działanie to, poza poszerzeniem wiedzy i umiejętności uczestniczek, przyczyniło się do nawiązania relacji i zwiększenia aktywności młodych mam i ich motywacji do podejmowania działań na rzecz osiedla, a także wzmocnienia integracji społeczności lokalnej Osiedla. Odbyły się 32 spotkania;

2. Projekt p.n.: *Klub aktywnego seniora* realizowany w okresie od stycznia do grudnia 2014r. adresowany był do mieszkańców osiedla Grunwaldzkiego, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych (60+). Celem projektu była integracja kobiet i mężczyzn 60+, w tym grup emerytów i rencistów poprzez zwiększenie ich uczestnictwa w życiu społecznym osiedla, zmniejszenie barier, na jakie napotykają w życiu codziennym oraz zwiększenie ich aktywności w zakresie samoorganizacji i podejmowania inicjatyw na rzecz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczenia społecznego. Realizacja projektu *Klubu aktywnego seniora* była rezultatem licznych głosów ze strony mieszkańców w sprawie zapotrzebowania na miejsce spotkań osób starszych oraz możliwości stworzenia warunków do zdobycia podstawowej wiedzy odnośnie praw przysługujących osobom starszym, form opieki zdrowotnej, itp. W spotkaniach Klubu odbyły się różnorodne zajęcia m.in.: z zakresu zdrowego żywienia, kuchni świata, bezpieczeństwa na drodze i w domu oraz różnorodne wykłady i warsztaty manualne. Odbyło się 36 spotkań.
3. Zajęcia sportowe dla mieszkańców osiedla Grunwaldzkiego i Śródmieście Bielsko wieku 15-25 realizowano w okresie od marca do grudnia 2014r. Celem zajęć było zwiększenie aktywności fizycznej i rozwój zainteresowań wśród młodzieży oraz promocja alternatywnych form spędzania czasu wolnego;
4. Projekt p.n. *W krainie bajek* realizowano w okresie marzec-kwiecień 2014r., natomiast *W krainie bajek II* w okresie październik-listopad 2014r. Nowa inicjatywa zrodziła się podczas spotkań osób starszych w ramach Klubu Aktywnego Seniora. Seniorzy postanowili zaangażować się aktywnie w życie społeczności lokalnej osiedla Grunwaldzkiego, rozpoczynając od najbliższego otoczenia, jakim jest Przedszkole nr 14. Seniorzy w ramach akcji *Cała Polska czyta dzieciom* zadeklarowały chęć włączenia się w akcję poprzez czytanie dzieciom bajek w przedszkolu. Projekt rozszerzono o kolejne placówki: Przedszkole 24 oraz Iskierka. Projekty miały na celu integrację społeczności lokalnej osiedla Grunwaldzkiego oraz budowę dialogu i świadomości międzypokoleniowej, w szczególności pomiędzy dziećmi i młodzieżą a osobami starszymi, jak również eliminację społecznej izolacji osób starszych oraz wzmacnianie w podejmowaniu inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej osiedla Grunwaldzkiego. Łącznie w 2014r. odbyło się 25 spotkań;
5. W dniu 08.06.2014r. zorganizowano pierwszy *Festyn Rodzinny na Grunwaldzkim* mający na celu integrację społeczności lokalnej osiedla Grunwaldzkiego, w powiązaniu z promocją aktywnych form spędzania czasu wolnego. Wśród atrakcji znalazły się m.in.: występy dzieci i młodzieży z placówek oświatowych i kulturalnych, pokazy zaproszonych grup artystycznych, konkursy rodzinne, wystawy prac dzieci, pokazy wozów bojowych, dmuchany plac zabaw oraz wiele innych. Ponadto organizacja powyższej imprezy miała również na celu upowszechnianie i kultywowanie dorobku kulturalnego placówek oświatowych i podmiotów działających na terenie osiedla Grunwaldzkiego. W imprezie wzięło udział ok. 200 osób;
6. W dniu 13.11.2014r. odbyło się spotkanie senierek z osiedla Grunwaldzkiego z nastoletnimi dziewczętami z pobliskiego Gimnazjum nr 3, połączone z wystawą zdjęć. Projekt pn. *Nastolatki dawniej i dziś* miał na celu budowę dialogu i wzajemnej tolerancji międzypokoleniowej pomiędzy młodzieżą a osobami starszymi, podniesienie aktywności osób starszych oraz zminimalizowanie poczucia osamotnienia i izolacji osób starszych w życiu i wydarzeniach lokalnej społeczności. Podczas spotkania uczestniczki mogły wymienić doświadczenia na temat kultury, obyczajów, nauki i spędzania czasu wolnego, a także wzbudzić wzajemny szacunek i tolerancję;

7. W dniu 09.12.2014r. zorganizowano *Świąteczne spotkanie z Mikołajem* dla najmłodszych mieszkańców osiedla Grunwaldzkiego w wieku do 4 lat, nieobjętych systemem oświaty (przedszkola, żłobki). Uczestniczyło 13 dzieci, dla których przygotowano paczki mikołajkowe;
8. W dniu 10.12.2014r. odbyło się spotkanie opłatkowe dla starszych i samotnych mieszkańców osiedla Grunwaldzkiego, zorganizowane wspólnie z Radą Osiedla Grunwaldzkiego oraz BSA „Teatr Grodzki”. Projekt *Opłatek na Grunwaldzkim* to kolejny projekt integrujący społeczność lokalną osiedla. W stworzeniu magii Świąt pomogły dzieci z osiedlowych przedszkoli oraz gimnazjum, które wystawiły Jasełka oraz kolędowały wspólnie z zaproszonymi gośćmi. W spotkaniu uczestniczyło ok. 100 osób.

4.3.4. Program p.n.: „Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych”

Informacje wstępne

Program p.n.: *Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych* (DON) wprowadzony został Zarządzeniem Wewnętrznym nr DPU-0161/8/09 Dyrektora MOPS w Bielsku-Białej z dnia 24.03.2009r. i stanowi integralną część projektu p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi*. Wpisuje się również w realizację *Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2020*, a także w *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bielska--Białej na lata 2014-2020*. Głównym celem jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych oraz ich integracja ze społeczeństwem.

Cele programu

1. Wsparcie osób niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów w dostępie do informacji dotyczących wszystkich sfer życia;
2. Wsparcie w sprawnym korzystaniu z ofert organizacji, instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie miasta.

Formy realizacji programu

1. Dyżury DON na terenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej;
2. Wizyty w instytucjach i organizacjach działających na rzecz osób niepełnosprawnych;
3. Konsultacje z pracownikami socjalnymi MOPS i prawnikiem;
4. Udzielanie pracownikom MOPS bieżących informacji dot. praw osób niepełnosprawnych oraz istotnych wydarzeń w środowisku lokalnym, podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z założeniami Programu dyżury DON były prowadzone cyklicznie w każdy poniedziałek i środę w godz. od 8.30-12.30, wtorek w godz. od 11.30-15.00 oraz w piątek od godz. 8.00-11.30 w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. W trakcie dyżurów udzielano nieodpłatnie doradztwa w formie bezpośredniej konsultacji jak również drogą telefoniczną i elektroniczną. Udzielono łącznie doradztwa 1091 osobom, w tym w formie indywidualnych konsultacji stacjonarnych 617 osobom, telefonicznych – 467, internetowych – 6 osobom oraz 1 osobie w miejscu zamieszkania interesanta.

Udzielano informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom niepełnosprawnym, które dzięki temu wsparciu będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy stanowiące przyczynę trudnej sytuacji życiowej.

Istotnym elementem pracy DON jest współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych poprzez kontakty telefoniczne oraz osobiste, w celu rozwiązywania problemów zgłaszanych przez osoby niepełnosprawne. Realizacja tego zadania polegała m.in. na:

- a) stałej wymianie informacji i doświadczeń z Doradcami Osób Niepełnosprawnych działającymi na terenie Bielska-Białej, a także pracującymi w Narodowym Funduszu Zdrowia oraz Państwowym Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Katowicach;
- b) stałej współpracy z Zakładami Pracy Chronionej na terenie Bielska-Białej w zakresie pozyskiwania ofert pracy dla osób niepełnosprawnych – w okresie sprawozdawczym pozyskano 4 oferty;
- c) współpracy z koordynatorem Platformy Integracji Osób Niepełnosprawnych PION z miasta Bielska-Białej oraz z Fundacją Aktywizacji „Centrum Edukacji i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych” w Opolu w celu uzyskania ofert pracy dla osób niepełnosprawnych;
- d) nawiązywaniu współpracy z przedstawicielami instytucji, organizacji i firm działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Ponadto, Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych:

1. Prowadził spotkania informacyjno-edukacyjne dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin w Zakładzie Introligatorsko-Drukarskim przy BSA „Teatr Grodzki”; w Środowiskowym Domu Samopomocy „Podkowa”; w Domu Dziennego Pobytu dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych; w Klubach Samopomocy: „Klub Seniora”; „Milusińscy” i „Przystań”; w Domu Dziennego Pobytu dla Osób dotkniętych chorobą Alzheimera; w Specjalistycznym Psychiatrycznym Zespole Opieki Zdrowotnej; w Stowarzyszeniu Pomocy Dzieciom i Osobom Dorosłym z Zespołem Aspergera oraz Zaburzeniami Pokrewnymi „AS”;
2. Rozpowszechniał w organizacjach pozarządowych działających na terenie miasta Bielska-Białej informacje na temat: konkursu *Seniorzy w akcji* organizowanego przez Towarzystwo Inicjatyw Twórczych; projektów: *Rower dla niepełnosprawnego*; *Wsparcie osób niepełnosprawnych ruchowo na rynku IV*; *Gwarancje dla młodzieży*; ofert pracy dla osób niepełnosprawnych z Firmy EKOTRADE oraz akcji *Doradcy Podatkowi Niepełnosprawnym*;
3. Opracowywał informacje o aktualnych prawach i uprawnieniach oraz bieżących wydarzeniach dla osób niepełnosprawnych na stronę internetową (www.zaradni.eu);
4. Zgłaszał osoby niepełnosprawne do: Fundacji Aktywnej Rehabilitacji; Projektu p.n.: *Niepełnosprawni – Pełnosprawni w pracy* realizowanego przez Fundację Rozwoju Nauki i Przedsiębiorczości;
5. Przygotował i opracował zbiorowy materiał z MOPS w formie elektronicznej i papierowej do aktualizacji zmian do „Informatora dla Osób Niepełnosprawnych” do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej;
6. Przeprowadzał rekrutację uczestników do Projektu *Bielsko-Biała łączy ludzi* wśród osób niepełnosprawnych zgłaszających się do doradcy;
7. Przeprowadzał wywiady środowiskowe, realizował pracę socjalną oraz udzielał pomocy finansowej zgodnie z *Ustawą o Pomocy Społecznej* na rzecz 10 uczestników projektu p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi* (osoby niepełnosprawne), monitorował ich udział w szkoleniach i spotkaniach Klubu Integracji Społecznej;
8. Brał udział w przygotowaniu danych do ankiety: „Monitoring Realizacji Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych” do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej;

DON, jako przedstawiciel MOPS uczestniczył w licznych konferencjach poświęconych problematyce szeroko rozumianej niepełnosprawności oraz w zorganizowanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych akcji informacyjnej pt. *Dzień Otwarty w ZUS dla Osób Niepełnosprawnych*.

Poprzez kontakt z organizacjami i instytucjami oraz przychodniami rodzinnymi i specjalistycznymi promował punkt doradztwa, dostarczając ulotki zawierające niezbędne informacje dotyczące pracy DON.

4.3.5. Program p.n.: „Klub Integracji Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej”

Informacje wstępne

Program p.n.: *Klub Integracji Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej* realizowany jest w oparciu o Zarządzenie Wewnętrzne Nr DPU-0161/5/2013 Dyrektora MOPS w Bielsku-Białej z dn. 28.02.2013r. Klub Integracji Społecznej brał aktywny udział w realizacji zadań na rzecz Projektu p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi*. Działalność Klubu Integracji Społecznej miała na celu przede wszystkim reintegrację zawodową i społeczną Beneficjentów Projektu, zakwalifikowanych do udziału w zajęciach KIS, m.in. poprzez diagnozę potencjału społecznego, działania terapeutyczne i edukacyjno-pomocowe, jak również organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Działania prowadzone były w siedzibie przy ul. Piastowskiej 4 i ul. Milusińskich 6. Na przestrzeni 2014r. działaniami prowadzonymi przez KIS objętych zostało 127 osób.

Podjęte działania

1. Działania diagnostyczne;
2. Działania terapeutyczne;
3. Działania edukacyjno-pomocowe;
4. Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

Diagnoza Uczestników

Proces diagnostyczny zmierzał przede wszystkim do ustalenia preferencji zawodowych i potrzeb szkoleniowych Uczestników (tzw. *Diagnoza Potencjału Zawodowego*), ale też zbadania ich potencjału w funkcjonowaniu społecznym (tzw. *Diagnoza Potencjału Społecznego*). Efektem końcowym *Diagnozy Potencjału Zawodowego* było utworzenie *Indywidualnego Planu Działania* dla każdego z Uczestników. Proces diagnostyczny realizowano poprzez: (1) Wywiad wstępny; (2) Wywiad – diagnoza obszaru zawodowego Klienta; (3) Kwestionariusz zasobów; (4) Kwestionariusz Kompetencji Społecznych; (5) Skala Samooceny SES; (6) Ankieta: Pomoc w Poszukiwaniu Pracy; (7) Budowanie Indywidualnych Planów Działania – Badanie doradcy zawodowego (IPD).

IPD, to etap końcowy odkrywania zainteresowań i potrzeb szkoleniowych Klienta. Jego zasadniczą częścią jest rozmowa podsumowująca informacje uzyskane we wcześniejszych etapach *Diagnozy Potencjału Zawodowego*. Rozmowa ta zmierza do ustalenia z Klientem konkretnych działań, jakie podejmie on podczas trwania Projektu (np. ukończenie wybranego szkolenia). Budowanie IPD kończy się sporządzeniem przez Klienta (z pomocą doradcy) pisemnego wyciągu zawierającego informacje o jego zainteresowaniach, preferencjach i potrzebach szkoleniowych.

Proces diagnostyczny realizowano głównie w pracy indywidualnej. *Diagnoza Potencjału Zawodowego* Uczestników była integralną, lecz nie jedyną częścią działań prowadzonych z Klientem na początku jego uczestnictwa w zajęciach KIS. Poza częścią diagnostyczną realizowano również działania terapeutyczne i edukacyjno-pomocowe.

Działania Terapeutyczne

Dzięki działaniom terapeutycznym Klient miał szansę otrzymać potrzebne wsparcie psychologiczne w przeżywanych trudnościach. Uczestnictwo w tej formie aktywności było całkowicie opcjonalne tzn., że Klient nie miał obowiązku realizowania tych działań, a ich zakres i czas trwania uzgadniano indywidualnie.

Działania terapeutyczne realizowane przez KIS:

1. Rozmowa wspierająco-doradcza – podczas takiej rozmowy Klient miał szansę konsultacji z psychologiem lub terapeutą w ważnych dla niego kwestiach oraz uzyskania potrzebnego wsparcia psychologicznego. Ilość rozmów uzależniona była od potrzeb Klienta;
2. Grupa wsparcia – szeroko rozumianym celem grupy jest wzrost świadomości Uczestników na temat siebie (osobistych pragnień, dążeń, celów życiowych) jak również zdobycie nowych umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresujących i dezorganizujących codzienne życie. Grupę wsparcia tworzą ludzie przeżywający podobne problemy, którzy pragną dowiedzieć się o sobie więcej oraz zdobyć cenne informacje od współtworzących grupę na temat tego, w jaki sposób my sami jesteśmy postrzegani przez innych. Grupa bywa swoistym laboratorium, w którym Uczestnicy czują, że nie są sami. Pod czujnym okiem prowadzącego grupę, który posiada wymaganą wiedzę i przygotowanie, wspólnymi siłami w atmosferze zaufania, zrozumienia i wzajemnej życzliwości, Uczestnicy dzielą się swoimi problemami z grupą. Poczucie obcowania z innymi, wymiana cennych doświadczeń, akceptacja uczuć i emocji towarzyszących spotkaniom sprzyja doświadczaniu siebie.

Działania Edukacyjno-Pomocowe

To największy i najbardziej różnorodny obszar działalności KIS, obejmujący zarówno indywidualne jak i grupowe formy aktywności, ukierunkowane na psychoedukację i pomoc w poszukiwaniu pracy. Celem tych działań było nabycie przez Klienta nowej wiedzy i umiejętności pomocnych w procesie reintegracji społecznej i zawodowej.

Formy działań edukacyjno-pomocowych realizowane przez KIS:

1. Trening kompetencji i umiejętności społecznych – Pomoc w poszukiwaniu pracy – Trening to specyficzny sposób uczenia się i rozwijania określonych umiejętności, polegający na wykorzystywaniu doświadczeń uzyskiwanych w czasie spotkań z trenerem. Celem zajęć jest nabycie praktycznych umiejętności koniecznych do skutecznego poruszania się na rynku pracy takich jak: pisanie dokumentów aplikacyjnych, radzenie sobie podczas rozmowy kwalifikacyjnej oraz szukania ofert pracy przez Internet.
2. Trening podstaw obsługi komputera – praktyczne zajęcia z obsługi komputera. Są one prowadzone przez trenera wyłącznie indywidualnie, co daje możliwość dostosowania programu zajęć do wyjściowych umiejętności Uczestnika i jego tempa uczenia zwiększając w ten sposób efektywność treningu.
3. Trening komunikacji interpersonalnej – głównym celem treningu było rozwinięcie wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym wiedzy i umiejętności z zakresu poprawnej komunikacji interpersonalnej, niezbędnej do poruszania się po rynku pracy, zdobyciu zatrudnienia czy podjęciu kształcenia, oraz służącej polepszeniu relacji i stosunków międzyludzkich.
4. Zajęcia warsztatowe pt.: „Rozmowa kwalifikacyjna” – były to zajęcia grupowe w formie warsztatów związane z kształtowaniem samodzielności w poszukiwaniu zatrudnienia i poruszaniu się po rynku pracy oraz częściowo także wpisujące się w zadanie dotyczące zwiększenia umiejętności radzenia sobie w sytuacjach społecznych i rozwijania potencjału osobistego uczestników.
5. Zajęcia warsztatowe pt.: „Poczucie własnej wartości - moje zasoby” – były to zajęcia grupowe w formie warsztatów, mające na celu zwiększenie wśród Uczestników świadomości ich osobistych zasobów.
6. Zajęcia warsztatowe pt.: „Poruszanie się po rynku pracy” – były to zajęcia grupowe w formie warsztatów związane ze znajomością zasad funkcjonowania rynku pracy, uwarunkowań i mechanizmów rządzących rynkiem oraz instytucji powiązanych z poszukiwaniem pracy.
7. Spotkanie z ekspertem – „Pierwsza pomoc przedmedyczna” – zajęcia grupowe w formie praktycznych ćwiczeń umiejętności związanych z udzielaniem pierwszej pomocy przedmedycznej prowadzone przez specjalistę: instruktora-ratownika Emergency First Response.
8. Spotkanie z ekspertem OWES – zakładanie spółdzielni socjalnych- zajęcia grupowe z ekspertem – doradcą z Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) prowadzonego przez Stowarzyszenie Bielskie Centrum Przedsiębiorczości w Bielsku-Białej. Głównym celem spotkania było zapoznanie uczestników KIS

z podstawowymi informacjami jak założyć spółdzielnię socjalną krok po kroku oraz ze specyfiką prowadzenia działalności gospodarczej w formie spółdzielni socjalnej.

9. Spotkanie z ekspertem: Metamorfoza – zajęcia mają na celu nabycie umiejętności świadomego kreowania własnego wizerunku w życiu osobistym i zawodowym. Zajęcia odbywają się w dwóch blokach: grupowym – w formie warsztatów i indywidualnego spotkania z ekspertem, mającego na celu zmianę wizerunku uczestniczek zajęć, obejmującego konsultacje ze stylistą, fryzjerem i kosmetyczką.

Alternatywne Formy Spędzania Wolnego Czasu

Celem tego rodzaju działalności była reintegracja społeczna Uczestników w sferze spędzania przez nich czasu wolnego i poszerzenie repertuaru aktywności z tym związanych. Zorganizowano grupowe wyjście do teatru, kina i Bielskiego Centrum Kultury oraz zorganizowano wycieczki do: Krakowa i Kopalni Soli w Wieliczce, Kopalni Srebra oraz Sztolni Czarnego Pstrąga w Tarnowskich Górach, Muzeum Zamkowego w Pszczynie oraz Chlebowej Chaty w Górkach Wielkich. Celem wycieczek było nie tylko poszerzenie repertuaru sposobu spędzania wolnego czasu, ale rozwijanie wiedzy ogólnej poprzez poznanie dorobku historyczno-kulturowego regionu, środowiska przyrodniczego, tradycji, zabytków kultury i historii. Podczas wycieczki do Chlebowej Chaty beneficjenci uczestniczyli w warsztatach: niezbędne do życia wyposażenie domu; droga "od ziarenka do bochenka"; proces wyrobu masła i sera; ciekawostki z życia pszczół. Wycieczka była dla Uczestników okazją do budowania nowych więzi społecznych oraz oderwania się od problemów życia codziennego. Odbyły się także spotkania o charakterze samopomocowym na terenie KIS.

Tabela 30: Działania realizowane przez KIS w 2014 roku

Działania	Działania szczegółowe	l.p.	Techniki/Narzędzia	Ilość osób
Działania diagnostyczne	Diagnoza potencjału społecznego Uczestników	1.	Wywiad wstępny – rekrutacyjny	127
	Diagnoza potencjału zawodowego Uczestników	2.	Wywiad – diagnoza obszaru zawodowego Klienta	126
		3.	Ankieta – Kwestionariusz zasobów	123
		4.	Kwestionariusz Kompetencji Społecznych	123
		5.	Skala Samooceny SES M. Rosenberga	123
		6.	Ankieta: Pomoc w poszukiwaniu Pracy	123
	7.	Budowanie indywidualnych planów działania	Badanie doradcy zawodowego; Rozmowa	124
Działania terapeutyczne	Indywidualne: rozmowy wspierająco-doradcze	8.	Rozmowa wspierająco-doradcza	122
	Grupowe: grupy wsparcia	9.	Spotkania grupowe	31

Działania	Działania szczegółowe	l.p.	Techniki/Narzędzia	Ilość osób
Działania edukacyjno-pomocowe	Indywidualne: Trening kompetencji i umiejętności społecznych – pomoc w poszukiwaniu pracy, Doradztwo zawodowe	10.	Trening kompetencji i umiejętności społecznych Pomoc w poszukiwaniu pracy	121
	Trening podstaw obsługi komputera	11.	Zajęcia indywidualne	105
	Grupowe: warsztaty psychoedukacyjne	12.	Trening komunikacji interpersonalnej	113
		13.	Warsztaty: „Rozmowa kwalifikacyjna”	19
		14.	Warsztaty: „Poczucie własnej wartości – moje zasoby”	18
		15.	Warsztaty: „Poruszanie się po rynku pracy”	6
		Spotkanie z ekspertem	16.	„Pierwsza pomoc przedmedyczna”
	17.		Spotkanie z ekspertem OWES – zakładanie spółdzielni socjalnych	22
	18.		Spotkanie z ekspertem Metamorfoza	28
	Alternatywne formy spędzania wolnego czasu	Zajęcia na terenie Klubu	19.	Spotkanie o charakterze samopomocowym
20.			Seans filmowy	115
Zajęcia poza obiektem KIS		21.	Seans teatralny	97
		22.	Kulig/Wycieczka	67

4.4. Programy opiekuńcze

4.4.1. Program p.n.: „Giełda Wolontariatu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej”

Informacje wstępne

Celem głównym Programu *Giełda Wolontariatu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej* (GW) jest szerzenie idei wolontariatu w środowisku lokalnym poprzez pomoc na rzecz osób potrzebujących. Giełda Wolontariatu organizuje spotkania informacyjne, rekrutuje wolontariuszy wśród studentów uczelni wyższych, uczniów szkół średnich, organizacji pozarządowych. Ponadto, organizuje bazę danych wolontariuszy oraz odbiorców świadczeń wolontarystycznych.

Cele szczegółowe

1. Współpraca z innymi organizacjami i instytucjami w celu diagnozowania potrzeb środowiska lokalnego oraz rekrutacji wolontariuszy;
2. Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i zwiększenie ich aktywności społecznej poprzez zaangażowanie wolontariuszy;
3. Zaspokajanie potrzeb dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin niewydolnych wychowawczo i znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej;
4. Podejmowanie innych działań mających na celu wymianę doświadczeń w dziedzinie wolontariatu oraz wymianę dobrych praktyk.

Realizowane zadania

Na przestrzeni 2014r. ideę wolontariatu propagowano w lokalnych czasopismach, na stronach internetowych MOPS oraz Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej. Promowano również działania GW podczas imprez plenerowych organizowanych przez pracowników PAL tj. *Festyn Rodzinny na Grunwaldzkim*.

W ramach promocji idei wolontariatu przeprowadzono rekrutację wolontariuszy wśród uczniów gimnazjów, szkół średnich oraz studentów uczelni wyższych na terenie Bielska-Białej. Organizowano spotkania z pedagogami, wychowawcami, uczniami oraz studentami, podczas których przedstawiana była oferta Giełdy Wolontariatu, rozdawano ulotki oraz rozwieszano plakaty. Nawiązano również kontakt z kilkoma bielskimi parafiami rzymsko-katolickimi, na terenie których zostały zaprezentowane plakaty promujące Giełdę Wolontariatu. Rekrutacji wolontariuszy dokonywano również poprzez internetowe pośrednictwo wolontariatu – *Skrzynka Dobroci* – system rejestracji i komunikacji wolontariuszy i placówek zainteresowanych współpracą w zakresie szerzenia idei wolontariatu.

Promocja wolontariatu objęła także organizacje pozarządowe z terenu miasta. W 2014r. kontynuowano współpracę z „Centrum Wolontariatu” przy Bielskim Stowarzyszeniu Artystycznym „Teatr Grodzki”. Ponadto zawarto Porozumienie z Fundacją „Drachma” w sprawie organizacji wolontariatu.

Przeprowadzona promocja idei wolontariatu umożliwiła stworzenie bazy danych wolontariuszy oraz odbiorców ich pracy. Zawarto z wolontariuszami 131 Porozumień o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych na okres dłuższy niż 30 dni. Łącznie świadczenia wolontarystyczne wykonywało 67 wolontariuszy z tego:

1. Pomoc na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych świadczyło 42 wolontariuszy – pomoc była świadczona w miejscu zamieszkania podopiecznych (rozmowy wspierające, organizowanie czasu wolnego), jak również poza miejscem zamieszkania (spacery, wspólne zakupy);
2. Pomoc na rzecz dzieci świadczyło 25 wolontariuszy – była to przede wszystkim pomoc w nauce i wspólne odrabianie zadań domowych.

Wśród wolontariuszy najliczniejszą grupę stanowili wolontariusze w wieku 25-50 lat, (27 osób); 25 wolontariuszy znajdowało się w przedziale wiekowym 15-24 lat; 15 wolontariuszy to osoby, które przekroczyły 50 rok życia.

Ponadto pracownicy Giełdy Wolontariatu brali udział w imprezie p.n. *Gala Wolontariatu 2014*, podczas której został rozstrzygnięty konkurs pod nazwą *Barwy bielskiego wolontariatu*. Do udziału w konkursie zgłoszono 5 wolontariuszy pracujących na rzecz tutejszego Ośrodka. Jedna osoba zajęła w konkursie 3 miejsce, jedna osoba została wyróżniona za swoją działalność. Pozostałe 3 osoby otrzymały podziękowanie za dotychczasową pracę na rzecz podopiecznych MOPS.

4.4.2. Program osłonowy „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020

Opisano w rozdziale nr 2. Pomoc środowiskowa, 2.2.3. Program osłonowy *Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020*

4.5. Pozostałe Projekty

4.5.1. Projekt innowacyjny p.n. „Budowanie kultury współdziałania instytucji z obszaru zatrudnienia i integracji społecznej poprzez wspólne tworzenie map problemów i zasobów środowiska lokalnego na przykładzie miasta Bielska-Białej”

Informacje wstępne

Od 01.02.2011r. MOPS rozpoczął realizację Projektu konkursowego p.n.: *Budowanie kultury współdziałania instytucji z obszaru zatrudnienia i integracji społecznej poprzez wspólne tworzenie map problemów i zasobów środowiska lokalnego na przykładzie miasta Bielska-Białej* (na mocy Uchwały Nr LXIII/1445/2010 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dn. 09.11.2010r.). Projekt realizowany jest w ramach Priorytetu I „Zatrudnienie i integracja społeczna”, Działania 1.4 „Projekty innowacyjne” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. MOPS realizuje Projekt w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy w Bielsku-Białej oraz Wyższą Szkołą Administracji w Bielsku-Białej. Całkowita wartość projektu to: 739.090,00zł.

Celem innowacji było wypracowanie profesjonalnych zasad (zwiększenie zakresu i poprawa jakości mechanizmów) współpracy pracowników instytucji publicznych i niepublicznych działających w obszarze pomocy i integracji społecznej oraz rynku pracy działających w 16 zespołach (partnerstwach) w skali całego kraju w oparciu o model współpracy powstały w ramach Projektu.

Projekt ma charakter innowacyjny, gdyż dotąd żadna instytucja nie podjęła się dogłębnego zbadania w skali kraju: 1) wykorzystania narzędzia Mapa problemów społecznych, 2) sposobów gromadzenia danych dot. problemów społecznych, 3) obszarów badawczych (np. grupy społeczne, społeczności lokalne, miejscowości, dzielnice, osiedla, ulice) oraz co istotne 4) organizacji procesu stawiania diagnoz społecznych w poszczególnych gminach. Nie stworzono i nie podjęto również testowania nowatorskiego modelu współpracy instytucji przy tworzeniu diagnoz społecznych oraz nie upowszechniono jeszcze i nie włączono w główny nurt polityki takiego modelu.

Pierwszy etap realizacji zakończyło opracowanie *Strategii wdrażania projektu innowacyjnego testującego*, która została rekomendowana przez Krajową Sieć Tematyczną do akceptacji oraz zaakceptowana przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich w Warszawie (co stanowiło warunek dalszej realizacji Projektu). Drugi etap realizacji Projektu zakończył się przedstawieniem wypracowanych produktów Projektu Krajowej Sieci Tematycznej oraz Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich w Warszawie. W lipcu 2014r. tut. MOPS otrzymał pozytywną ocenę w toku prowadzonej walidacji, co pozwoliło na dalszą realizację Projektu. W związku z wydłużającymi się czynnościami oceniającymi, CRZL w Warszawie wydało zgodę na zmianę realizacji projektu do 30.06.2015r.

Cele Projektu

Celem ogólnym projektu jest zwiększenie zakresu i poprawa jakości mechanizmów współpracy pracowników instytucji publicznych i niepublicznych działających w obszarze pomocy i integracji społecznej oraz rynku pracy poprzez wypracowanie systemowego modelu współpracy podczas prowadzonych wspólnie lokalnych diagnoz społecznych.

Celami szczegółowymi są:

- wytworzenie przyjaznej kultury współpracy pomiędzy pracownikami działającymi w obszarze rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej,
- głębsze poznanie lokalnych problemów społecznych pozwalające podejmować skuteczne projekty, co wpłynie na efektywność wydawanych środków publicznych,
- zwiększenie kompetencji i wiedzy tych pracowników w prowadzeniu przydatnych diagnoz społecznych przy wykorzystaniu sprawdzonych i skutecznych metod badawczych,
- uporządkowanie i standaryzacja metod i technik badawczych służących stawianiu trafnych diagnoz społecznych,
- zapewnienie i upowszechnienie dostępu podmiotom społecznym oraz mieszkańcom gmin do zintegrowanych informacji dotyczących problemów społecznych i zasobów oraz zwiększenie udziału mieszkańców w tworzeniu polityki społecznej gmin w myśl idei społeczeństwa obywatelskiego.

Realizowane zadania

1. Przygotowanie wstępnego modelu współpracy instytucji w zakresie prowadzenia wspólnych diagnoz społecznych;
2. Wdrożenie wypracowanego modelu współpracy przy pomocy narzędzia: Mapy problemów społecznych i zasobów w środowisku lokalnym;
3. Zarządzanie projektem.

Grupą docelową użytkowników produktu finalnego są publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy, publiczne instytucje pomocy społecznej oraz niepubliczne organizacje działające w obszarze pomocy społecznej z całego kraju, w tym: powiatowe urzędy pracy, wojewódzkie urzędy pracy, agencje zatrudnienia, ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, regionalne ośrodki polityki społecznej, organizacje pozarządowe – zajmujące się pomocą społeczną. Grupą docelową odbiorców produktu finalnego są osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Stworzony model pośrednio dotyczy rozwiązywania problemów osób wykluczonych społecznie, gdyż w wyniku trafnie postawionej diagnozy formy wsparcia będą docierać do najbardziej potrzebujących. Grupami użytkowników w procesie testowania byli pracownicy instytucji rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej, którzy otrzymali model współpracy w zakresie prowadzenia wspólnych diagnoz społecznych.

Zakładane produkty i rezultaty Projektu

W latach 2011-2014:

- Przeprowadzono warsztaty dla uczestników Projektu w zakresie: *Zakładania zespołów zadaniowych skoncentrowanych na diagnozowaniu problemów społecznych*;
- Przeprowadzono warsztaty dla uczestników Projektu w zakresie: *Modelu współpracy instytucji z obszaru pomocy społecznej i rynku pracy w trakcie diagnozy problemów społecznych i zasobów środowiska lokalnego*;
- Opracowano narzędzia służące analizie i ocenie wypracowanego modelu współpracy;
- Powstał międzysektorowy *Zespół ds. diagnozy problemów społecznych*;
- Utworzono *Mapę problemów społecznych i zasobów miasta Bielska-Białej* oraz przeprowadzono jej digitalizację przy pomocy programu komputerowego w systemie Google;
- Zorganizowano debaty społeczne w wybranych 12 osiedlach Miasta, celem konsultacji publicznej tworzonego modelu współpracy oraz przekazania poszczególnym społecznościom lokalnym wyników analiz dot. problemów społecznych i zasobów tkwiących w ich środowiskach lokalnych;
- Wypracowano model współpracy instytucji z obszaru pomocy społecznej i rynku pracy przy wspólnym opracowywaniu diagnoz za pomocą *Map problemów społecznych i zasobów środowiska lokalnego*, na który składa się zestaw metod, narzędzi, sposobów działania w celu budowania komitetów sterujących ds. diagnoz oraz trybów organizacji badań społecznych i stawiania diagnoz w środowisku lokalnym oraz ich graficzna prezentacja w formie map, a także utworzono program komputerowy do analizy danych i ich prezentacji pod postacią map punktowych;
- Opracowano program szkoleniowy dla kandydatów na członków komitetów sterujących ds. diagnoz, w którym zawarte są metody dydaktyczne przygotowujące do pracy w komitetach (program jest częścią wydanego podręcznika);
- W ramach projektu wydano: *Podręcznik wdrażania modelu współpracy instytucji z obszaru pomocy i integracji społecznej oraz rynku pracy. Problemy i zasoby społeczne – Diagnoza – Mapa interaktywna – Strategie działania*;
- Przygotowano tekst o projekcie do periodyku „Praca socjalna” pt.: *Budowanie kultury współdziałania instytucji z obszaru pomocy społecznej i rynku pracy przy tworzeniu map problemów społecznych*;
- Przygotowano materiał o projekcie do publikacji informacyjnej na potrzeby konferencji upowszechniającej produkty z pierwszego konkursu innowacyjnego (październik 2014 r.) organizowanej przez CRZL;
- Powstał film ukazujący proces realizacji Projektu;
- Zorganizowano konferencję inauguracyjną upowszechnianie modelu współpracy instytucji pomocy społecznej i rynku pracy przy wspólnym opracowywaniu diagnoz problemów społecznych w środowisku lokalnym w Bielsku-Białej (16.12.2014r.);
- Zorganizowano seminarium informacyjne nt. modelu współpracy instytucji pomocy społecznej i rynku pracy przy wspólnym opracowywaniu diagnoz problemów społecznych w środowisku lokalnym we Wrocławiu (18.12.2014r.);

Projekt został nagrodzony w konkursie *Samorządowy Lider Zarządzania 2014 – Razem dla rozwoju* organizowanym przez Związek Miast Polskich, Związek Powiatów Polskich oraz Związek Gmin Wiejskich RP, zdobywając II miejsce w kategorii „Współpraca międzysamorządowa i międzysektorowa”. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał również dyplom za promowanie w swojej pracy metod partycypacji publicznej i budowę kultury współdziałania. Realizowany projekt został także wpisany do rejestru dobrych praktyk Związku Miast Polskich.

4.5.2. Projekt p.n. „Centrum Asystentury Społecznej (CAS) – Model wsparcia OPS/PCPR w aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych”

Projektodawcą przedsięwzięcia i liderem partnerstwa jest Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne „Teatr Grodzki”. Partnerami: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, firma Limes Piotr Bartkowiak z Leszna oraz Fundacja Imago z Wrocławia. Projekt uzyskał dofinansowanie w ramach Poddziałania 7.2.1. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym PO KL – projekty innowacyjne.

Realizacja projektu odbywa się w terminie od 01.10.2012r. do 30.06.2015r. Celem głównym projektu jest wzrost skuteczności działań aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez wypracowanie modelu Centrum Asystentury Społecznej (CAS) wspierającego zadania OPS/PCPR do 30.06.2015r. Celami szczegółowymi zaś: zwiększenie poziomu aktywności społecznej i zawodowej 40 osób niepełnosprawnych spełniających kryteria grupy odbiorców poprzez opracowanie modelu działania Centrum Asystentury Społecznej w okresie od października 2012r. do sierpnia 2014r. w woj. śląskim; wzrost potencjału instytucji integracji społecznej w zakresie aktywizacji osób niepełnosprawnych z woj. śląskiego poprzez opracowanie rozwiązań zakładających współpracę instytucji publicznych, prywatnych i pozarządowych w obszarze usług asystenckich w okresie od października 2012r. do czerwca 2015r. w woj. śląskim.

W projekcie przewiduje się realizację następujących zadań: Pogłębiona diagnoza oraz opracowanie wstępnej wersji produktu, Testowanie modelu, Ewaluacja, audyt, empowerment, Intensyfikacja działań upowszechniających i włączających. Koszty ogółem projektu wynoszą 1.997.780,95 zł. Projekt nie wymagał wkładu własnego.

W okresie sprawozdawczym wdrażano pierwszy etap realizacji projektu, polegający na pogłębionej diagnozie oraz opracowaniu wstępnej wersji modelu. Zaakceptowana została również *Strategia wdrażania projektu innowacyjnego-testującego* oraz podejmowano działania testujące wypracowany model wsparcia.

4.5.3. Projekt p.n. „Młodzi Kreatywni Aktywni”

Liderem partnerstwa w projekcie jest Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne „Teatr Grodzki”, partnerem: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej. Projekt uzyskał dofinansowanie w ramach Poddziałania 7.2.1. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Realizacja projektu odbywa się w terminie od 01.07.2014r. do 30.06.2015r. Celem głównym projektu jest wzrost aktywności zawodowej 30 osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, tj. domy dziecka i rodzinne domy dziecka, rodziny zastępcze. Celami szczegółowymi są: wzrost kwalifikacji i praktycznych umiejętności zawodowych z zakresu usług opiekuńczych i asystenckich, podnoszących zdolność do podjęcia zatrudnienia młodzieży usamodzielniającej się oraz wzrost motywacji do podjęcia zatrudnienia młodzieży usamodzielniającej się. Koszty ogółem projektu wynoszą 282.509,17zł, w tym 15% wkład własny – 42.376,38zł.

W okresie sprawozdawczym zrekrutowano 35 osób (w tym 5 osób na listę rezerwową). Odbyło się także szkolenie podstawowe w zakresie asystentury lub opiekuna osoby starszej. Od 01.12.2014r. staż u pracodawców rozpoczęło 7 uczestników, po ukończeniu którego mają gwarancję zatrudnienia.

4.6. Inne Programy

Na przestrzeni roku 2014 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej partycypował także w realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Bielska-Białej na lata 2014-2020* (Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/967/2014 z dnia 29.04.2014r.) oraz różnorodnych programów o zasięgu zarówno miejskim jak i gminnym. Programy te ustalane były w oparciu o Uchwały Rady Miejskiej w Bielsku-Białej. Szczegółowe sprawozdania z realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Bielska-Białej na lata 2014-2020* jak również z poszczególnych Programów, przekazywano do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej zgodnie z wytycznymi *Zarządzenia Nr ON. 0050.1629.2012.ON.RM Prezydenta Miasta Bielska-Białej z dnia 27.07.2012r. w sprawie zasad tworzenia, nadzorowania i wykonywania aktów prawnych Rady Miejskiej w Bielsku-Białej i Prezydenta Miasta Bielska-Białej oraz sprawozdań z ich realizacji*. Wśród wspomnianych programów znajdują się m.in.:

1. Program Rodzina Plus na Lata 2012-2018
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XIX/474/2012 z dnia 29.05.2012r.);
2. Program Wspierania Rodziny oraz Rozwoju Pieczy Zastępczej na Lata 2012-2014
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XX/499/2012 z dnia 26.06.2012r.);
3. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Bielsku-Białej na Lata 2014-2020
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/970/2014 z dnia 29.04.2014r.);
4. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2014 (Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XXXVII/888/2013 z dnia 20.12.2013r.);
5. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na Lata 2014-2020
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/968/2014 z dnia 29.04.2014r.);
6. Program osłonowy w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XXXIX/923/2014 z dnia 25.02.2014r.);
7. Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na Lata 2014-2020 (Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/974/2014 z dnia 29.04.2014r.);
8. Miejski Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie na Lata 2014-2020
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/971/2014 z dnia 29.04.2014r.);
9. Miejski Program na Rzecz Osób Starszych na Lata 2014-2020
(Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/969/2014 z dnia 29.04.2014r.);

The page features a decorative graphic consisting of three overlapping circles in shades of blue, arranged in a diagonal line from the top right to the bottom right. Two thin blue lines intersect at the top left and extend towards the circles, creating a triangular shape that frames the upper part of the page.

Świadczenia rodzinne i opiekuńcze

Fundusz alimentacyjny

5. ŚWIADCZENIA RODZINNE I OPIEKUŃCZE. FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

5.1. Świadczenia rodzinne i opiekuńcze

Świadczenia rodzinne są przyznawane na podstawie *Ustawy z dnia 28.11.2003r. o świadczeniach rodzinnych* (t. j. Dz. U. z 2013r. poz. 1456-) oraz *Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 03.01.2013r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne* (Dz. U. z 2013r. poz. 3), a także w oparciu o *Uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr LIV/1245/2010 z dn. 27.04.2010 r. w sprawie podniesienia kwoty dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego i rozpoczęcia roku szkolnego oraz rocznego przygotowania przedszkolnego* (t.j. *Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XXXI/757/2013 z dn. 28.05.2013r.*) oraz *Uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XIX/472/2012 z dn. 29.05.2012r. w sprawie przyznania jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia trojga lub więcej dzieci podczas jednego porodu.*

Zasiłki dla opiekunów są przyznawane w oparciu o *Ustawę z dnia 04.04.2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów* (Dz. U. 2014r. poz. 567).

Świadczenia rodzinne w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej realizuje Dział Świadczeń Rodzinnych, którego praca skoncentrowana była w roku 2014 m.in. na:

- przyjmowaniu interesantów i załatwianiu ich spraw w zakresie świadczeń rodzinnych i opiekuńczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- przyjmowaniu wniosków i dokumentacji od osób ubiegających się o przyznanie świadczeń rodzinnych i opiekuńczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także o pomoc finansową w związku z *Rządowym programem wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne*;
- przyjmowaniu wniosków i dokumentacji od osób ubiegających się o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych w przypadku bezskutecznej egzekucji świadczeń alimentacyjnych;
- analizowaniu wniosków pod kątem kompletności i wprowadzaniu danych do programu SI SYRIUSZ „Świadczenia rodzinne – Familia” oraz „Fundusz alimentacyjny – FundAI”;
- sporządzaniu decyzji administracyjnych w zakresie świadczeń rodzinnych i opiekuńczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także pomocy finansowej w związku z *Rządowym programem wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne*;
- przekazywaniu kopii decyzji, dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego komornikom sądowym, prowadzącym postępowanie egzekucyjne w sprawach o świadczenia alimentacyjne;
- prowadzeniu i weryfikacji akt świadczeniobiorców, wierzycieli i dłużników alimentacyjnych przez cały okres zasiłkowy i świadczeniowy;
- sporządzaniu list wypłat świadczeń rodzinnych i opiekuńczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego i ich rozliczanie;
- szacowaniu środków finansowych na realizację zadań z zakresu świadczeń rodzinnych i opiekuńczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- sporządzaniu i przekazywaniu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dokumentacji zgłoszeniowej osób podlegających ubezpieczeniu;
- sporządzaniu miesięcznych zestawień osób ubezpieczonych;
- odprowadzaniu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek osób ubezpieczonych;

- współpracy z komornikami sądowymi, prowadzącymi postępowania egzekucyjne w sprawach dotyczących egzekucji świadczeń alimentacyjnych;
- kierowaniu pism do komorników prowadzących postępowanie egzekucyjne, MSWiA, oraz ambasad celem ustalenia miejsca zamieszkania dłużników alimentacyjnych i podjęcia wobec w/w działań, o których mowa w *Ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*;
- kierowaniu pism do Krajowego Rejestru Karnego, Centralnego Zarządu Służby Więziennej, zakładów karnych i aresztów śledczych celem ustalenia miejsca pobytu dłużników alimentacyjnych;
- informowaniu dłużników alimentacyjnych oraz organów właściwych dłużnika o przyznaniu osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- informowaniu dłużników alimentacyjnych o wysokości ich zobowiązań wobec Skarbu Państwa z tytułu wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie *Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*, zaliczek alimentacyjnych na podstawie *Ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej*, świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie *Ustawy o funduszu alimentacyjnym*;
- występowaniu do organów właściwych z wnioskami o podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych;
- informowaniu organów egzekucyjnych o sytuacjach dłużników alimentacyjnych mających istotny wpływ na prowadzone postępowanie egzekucyjne;
- przeprowadzaniu wywiadów alimentacyjnych z dłużnikami oraz odbieraniu od nich oświadczeń majątkowych;
- kierowaniu do Sądów wniosków o ustalenie kuratorów do doręczeń dla nieznanymi z miejsca pobytu dłużników alimentacyjnych celem wydania i skutecznego doręczenia decyzji w sprawach zwrotu należności przez Ww. z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- wydawaniu decyzji w sprawach zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych osobie uprawnionej oraz o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;
- informowaniu Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej o konieczności aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego;
- przygotowaniu wniosków o zatrzymanie prawa jazdy dłużników alimentacyjnych;
- przygotowaniu wniosków do Prokuratury o ściganie dłużników alimentacyjnych za przestępstwo określone w art. 209 § 1 Kodeksu Karnego;
- informowaniu organów właściwych wierzyciela o podjętych na wniosek ww. organów działaniach wobec dłużników alimentacyjnych,
- sporządzaniu obowiązujących sprawozdań z zakresu realizacji świadczeń rodzinnych i opiekuńczych;
- współpracy z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w zakresie realizacji *Ustawy o ubezpieczeniu społecznym i zdrowotnym*;
- współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Katowicach w związku z zastosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego;
- współpracy z wieloma instytucjami na terenie miasta i kraju oraz innymi ośrodkami pomocy społecznej, w celu ustalenia uprawnień do świadczeń rodzinnych, opiekuńczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Tabela 31: Rodzaje świadczeń przyznanych w latach 2012-2014

l.p.	Wyszczególnienie	2012		2013		2014	
		Kwota /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota /w zł./	Ilość świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne	5.977.252	68.911	6.387.876	65.056	5.866.642	59.615
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	4.120.417	27.735	3.837.850	26.240	3.195.459	23.886
2.1	Urodzenia dziecka	346.000	346	402.000	402	276.000	276
2.2	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	1.391.607	3.559	1.194.710	3.055	824.109	2.102
2.3	Samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	0	0	0	0	0	0
2.4	Samotnego wychowywania dziecka	753.490	4.288	659.570	3.789	585.280	3.362
2.4.1	Wyplacone na podstawie art.11a, ust.1 pkt. 1 Ustawy	399.420	2.263	335.460	1.930	281.870	1.612
2.4.2	Wyplacone na podstawie art.11a, ust. 1 pkt. 2 Ustawy	349.990	2.001	320.030	1.835	299.330	1.726
2.4.3	Wyplacone na podstawie art. 11a, ust. 1 pkt. 3 Ustawy	4.080	24	4.080	24	4.080	24
2.4.4	Art. 11a ust.2 Ustawy	0	0	0	0	0	0
2.5	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	289.920	3.837	301.240	3.974	296.020	3.880
2.5.1	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	51.120	852	50.040	834	43.140	719
2.5.2	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	238.800	2.985	251.200	3.140	252.880	3.161
2.6	Rozpoczęcia roku szkolnego	421.500	4.215	398.500	3.985	372.600	3.726
2.7	Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	17.740	238	13.350	179	13.370	189
2.7.1	Na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem	13.140	146	9.900	110	8.820	98
2.7.2	Na pokrycie wydatków związanych z dojazdem	4.600	92	3.450	69	4.550	91
2.8	Wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	900.160	11.252	868.480	10.856	828.080	10.351
3.	Zasiłki rodzinne z dodatkami (w.1 + w.2)	10.097.669	96.646	10.225.726	91.296	9.062.101	83.501

l.p.	Wyszczególnienie	2012		2013		2014	
		Kwota /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota /w zł./	Ilość świadczeń
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	5.737.806	37.502	5.931.657	38.769	6.020.364	39.350
5.	Świadczenia pielęgnacyjne	1.957.855	3.807	1.879.891	3.392	2.023.576	2.742
6.	Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego	0	0	121.800	1.218	1.300	13
7.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	0	0	26.503	51	47.077	91
8.	Świadczenia opiekuńcze (w.4 + w.5 + w.6 + w.7)	7.695.661	41.309	7.959.851	43.430	8.092.317	42.196
9.	Razem (w.3 + w.8)	17.793.330	137.955	18.185.577	134.726	17.154.418	125.697
10.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	1.707.000	1.707	1.118.000	1.118	1.177.000	1.177
11.	Razem (w.9 + w.10)	19.500.330	139.662	19.303.577	135.844	18.331.418	126.874

W Dziale Świadczeń Rodzinnych w 2014r. przyjęto 4.109 nowych wniosków na świadczenia rodzinne i 427 aktualizacji oraz 1.258 wniosków o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka.

W ramach prowadzonych postępowań administracyjnych dotyczących świadczeń rodzinnych skierowano 2.884 pisma do Stron i różnych instytucji na terenie miasta i kraju.

Ponadto, Dział Świadczeń Rodzinnych realizując działania wpisane w *Program Rodzina Plus na Lata 2012-2018* wypłacał w 2014 roku zwiększone kwoty dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu: wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej o 50zł, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego o 100zł, rozpoczęcia roku szkolnego o 70zł. W 2014 roku powyższy program objął 2.193 rodziny. Łącznie wypłacono kwotę 1.164.080zł z w/w tytułu.

Rządowy program wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne

W związku z ustanowieniem w dniach 25.06.2012r., 26.03.2013r. i 24.12.2013r. zmienionego w dniu 12.03.2014r. *Rządowego programu wspierania niektórych osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne* osoby mające prawo do świadczenia pielęgnacyjnego w związku ze sprawowaniem opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem na okres od stycznia 2014r. do grudnia 2014r. przyznanego na podstawie *Ustawy o świadczeniach rodzinnych* otrzymywały dodatkową pomoc finansową w wysokości 200,00zł miesięcznie. Łącznie wypłacono kwotę 548.800,00zł z w/w tytułu. Realizacja zadania odbywała się w oparciu o środki z budżetu państwa.

Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego

W 2014 roku Dział Świadczeń Rodzinnych nadal realizował wypłatę dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego w wysokości po 100,00zł miesięcznie. Dodatek ten przysługiwał niektórym osobom mającym prawo do ww. świadczenia w związku ze sprawowaniem opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem w okresie od stycznia 2014r. do czerwca 2014r. Łącznie wypłacono kwotę 1.300,00zł z powyższego tytułu.

Zasiłek dla opiekunów

Od 2014 roku Dział Świadczeń Rodzinnych realizuje również zadania wynikające z *Ustawy z dnia 04.04.2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów*.

Zasiłek dla opiekuna przyznawany jest osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa na podstawie art. 11 ust. 3 *Ustawy z dnia 07 grudnia 2012r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw z dniem 01 lipca 2013r.* Zasiłek ten przysługuje:

- 1) za okresy od dnia 1 lipca 2013 r. do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie ustawy wraz z ustawowymi odsetkami, w których osoba spełniała warunki do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012r.;
- 2) od dnia wejścia w życie ustawy, jeżeli osoba spełnia warunki do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012r.

W związku z powyższym w 2014 roku skierowano do stron 132 informacje wraz z dołączonymi drukami wniosków w tej sprawie. Przyjęto 106 wniosków i wydano 106 decyzji.

Dokonano również zgłoszeń osób uprawnionych do w/w. zasiłku do ubezpieczeń społecznych od maja 2014r. z wyrównaniem od lipca 2013r., oraz do ubezpieczeń zdrowotnych od maja 2014r.

Łącznie wypłacono kwotę 764.210,00zł z w/w tytułu oraz 25.269,8zł z tytułu ustawowych odsetek. Realizacja zadania odbywała się w oparciu o środki z budżetu państwa.

5.2. Fundusz alimentacyjny

Dział Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w 2014 roku realizował również zadania wynikające z *Ustawy z dnia 07.09.2007r.*(t.j. Dz.U. z 2012r. poz. 1228 ze zm.) o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Powyższy akt prawny określa zarówno warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych z funduszu alimentacyjnego wypłacanych dla osób uprawnionych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, jak również działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych. W związku z powyższym, przyjęto 1.312 wniosków o wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Do tut. Ośrodka wpłynęło również 1.586 wniosków o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych, w związku z bezskuteczną egzekucją świadczeń alimentacyjnych.

Dodatkowo w 184 sprawach wystąpiono do komorników prowadzących postępowanie egzekucyjne z pismem o ustalenie aktualnego miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego. Ponadto skierowano 87 wniosków do Sądu o wyznaczenie przedstawiciela dla nieobecnej strony postępowania administracyjnego nieznanego z miejsca pobytu celem skutecznego doręczenia dłużnikowi alimentacyjnemu decyzji zobowiązującej do zwrotu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Sporządzono również łącznie 11.218 innych pism do Stron postępowania oraz różnych instytucji w tym m.in. MSWiA, Komisariatów Policji, Komorników Sądowych i Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej w sprawach dotyczących dłużników alimentacyjnych oraz osób pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

W 2014 roku rozdysponowano przyznane świadczenia z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę 7.251.204,00zł, co stanowi całkowitą liczbę 17.550 świadczeń dla osób uprawnionych.

Pracownicy Działu Świadczeń Rodzinnych wystawili 11.450 decyzji administracyjnych, dotyczących świadczeń rodzinnych i opiekuńczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Ponadto, Dział Świadczeń Rodzinnych wydał 82 postanowienia oraz 1.632 zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawach dotyczących świadczeń rodzinnych i opiekuńczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Dodatkowo wydano 763 zaświadczenia w powyższych sprawach celem przedłożenia w innych instytucjach, tj. m.in. w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Katowicach, sądach, Miejskim Zakładzie Komunikacji w Bielsku-Białej czy szkołach wyższych do uzyskania stypendium.

Tabela 32: Działania wobec dłużników alimentacyjnych podjęte w latach 2012-2014, o których mowa w rozdziale 2 Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

l.p.	Wyszczególnienie	2012	2013	2014
1.	Ilość podjętych działań w tym:	2.995	4.277	3.757
1.1	Wystąpienia do organów właściwych ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego z wnioskiem o podejmowanie przewidzianych prawem działań	147	337	238
1.2	Skierowanie wniosków do starosty o zatrzymanie prawa jazdy	347	381	269
1.3	Wycofanie skierowanych wniosków o zatrzymanie prawa jazdy oraz skierowanie wniosków o zwrot zatrzymanego prawa jazdy w związku ze spełnieniem przez dłużnika warunków określonych w Ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	35	16	14
1.4	Złożenie wniosków o ściganie dłużnika za przestępstwo określone w art. 209 § 1 kodeksu karnego	393	485	372
1.5	Przekazanie powiatowemu urzędowi pracy informacji o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika	150	249	245
1.6	Zobowiązania dłużników alimentacyjnych do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy	6	33	68
1.7	Przekazanie informacji komornikowi prowadzącemu postępowanie egzekucyjne mających wpływ na egzekucję świadczeń alimentacyjnych w związku z przeprowadzonym wywiadem alimentacyjnym oraz odebraniem oświadczeniem majątkowym	284	378	398
1.8	Przekazanie informacji komornikowi o podjętych działaniach wobec dłużnika oraz ich efektach	183	258	209
1.9	Przekazanie informacji organowi właściwemu wierzyciela o podjętych działaniach wobec dłużnika oraz ich efektach	183	233	245
1.10	Wezwania do dłużników alimentacyjnych w celu przeprowadzenia wywiadów alimentacyjnych i odebrania oświadczeń majątkowych	606	996	760
1.11	Wezwania do dłużników	117	141	157
1.12	Przekazanie informacji powiatowemu urzędowi pracy o utracie statusu dłużnika oraz ustaniu potrzeby aktywizacji zawodowej dłużnika	2	2	0
1.13	Przeprowadzone wywiady alimentacyjne	271	384	391
1.14	Odebrane oświadczenia majątkowe dłużników alimentacyjnych	271	384	391

A decorative graphic on the right side of the page consists of three blue circles of varying sizes, each with a lighter blue outer ring. Two thin blue lines intersect at the top center and extend downwards and outwards, passing through the centers of the circles. The largest circle is at the top right, a medium one is in the middle, and the largest one is at the bottom right.

Dodatki mieszkaniowe

6. DODATKI MIESZKANIOWE

Dodatki mieszkaniowe są przyznawane na podstawie *Ustawy z dnia 21.06.2001r. o dodatkach mieszkaniowych* (t.j. Dz.U. 2013r. poz. 966) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28.12.2001r. w sprawie dodatków mieszkaniowych. Obowiązująca ustawa pozwala na przyznanie dodatków mieszkaniowych osobom, które mają tytuł prawny do zamieszkiwanego lokalu, zajmują powierzchnię zgodnie z wyznaczonymi w ustawie normami i nie przekraczają dochodu: 125% najniższej emerytury na każdą osobę w gospodarstwie wieloosobowym (1.055,56zł/os.) oraz 175% najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym (1.477,79zł) – kwoty obowiązujące od 01.03.2014r. były aktualne do 31.12.2014r. (zmiana następuje zawsze przy rewaloryzacji rent i emerytur). Od 01.01.2004r. na podstawie *Ustawy z dnia 08.03.1990r. o samorządzie gminnym*, dodatki mieszkaniowe są finansowane tylko z budżetu gminy. Na przestrzeni roku sprawozdawczego dofinansowanie do czynszu otrzymały 2.622 gospodarstwa domowe.

Tabela 33: Dodatki mieszkaniowe w latach 2012-2014

l.p.	Wyszczególnienie	2012	2013	2014*
1.	Ogółem /w zł./	5.344.980	6.237.824	6.109.647
2.	Ilość wypłaconych dodatków (cały rok)	25.813	27.179	26.557
3.	Średnia wysokość jednego dodatku/m-c /w zł./	207,06	229,50	230,06
4.	Ilość dodatków dla mieszkań komunalnych	12.709	13.173	12.963
5.	Średnia wysokość jednego dodatku w mieszkaniach komunalnych /w zł./	234,14	270,80	266,70
6.	Ilość dodatków dla mieszkań innych	13.104	14.006	13.594
7.	Średnia wysokość jednego dodatku w mieszkaniach innych /w zł./	180,80	190,60	195,11
8.	Ilość korzystających rodzin (śr. na miesiąc)	2.151	2.264	2.213

* ilość rodzin objętych pomocą w formie dodatku mieszkaniowego (śr. na miesiąc) w 2014r., w porównaniu do roku 2013 zmniejszyła się (o 51 osób/rodzin). Średnia wysokość 1 dodatku mieszkaniowego w tym samym okresie wzrosła nieznacznie (o 56 gr). W związku z powyższym zmniejszyła się łączna kwota wydatkowana na realizację wypłat dodatków mieszkaniowych w 2014r.

W 2014r. przeprowadzono 412 wywiadów środowiskowych, a 395 wniosków zweryfikowano z aktami innych działów MOPS, przy danych zgodnych – pozostawiono bez dodatkowego wywiadu na złożony wniosek o przyznanie dodatku mieszkaniowego.

W oparciu o wywiady:

- wydano 4 decyzje odmowne ze względu na dysproporcję pomiędzy wykazywanymi dochodami a faktycznym stanem majątkowym;
- 206 wnioskodawców zmieniło deklaracje o dochodach, podając dodatkowe źródła dochodu;
- 12 osób zgłosiło rezygnację z ubiegania się o dodatek mieszkaniowy i wycofało złożony wniosek;
- wydano 1 decyzję odmowną ze względu na brak zgody na przeprowadzenie wywiadu środowiskowego.

A decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each with a lighter blue outer ring. They are connected by thin blue lines that form a triangular shape. The circles are positioned in the top right and bottom right corners of the page.

Dodatki energetyczne

7.DODATKI ENERGETYCZNE

Dodatki energetyczne są przyznawane na podstawie *Ustawy z dnia 10.04.1997r. Prawo energetyczne* (Dz.U. z 2012 r. poz. 1059 z późn. zm.) oraz *Obwieszczenia Ministra Gospodarki z dnia 28.11.2013r. w sprawie wysokości dodatku energetycznego obowiązującej od 01.01.2014r. do 30.04.2014r. (M.P. z 2013 r. poz.963)* i *Obwieszczenia Ministra Gospodarki z dnia 17 kwietnia 2014 r. w sprawie wysokości dodatku energetycznego obowiązującej od 01.05.2014r. do 30.04.2015r. (M.P. z 2014 r. poz.291)*.

Obowiązująca ustawa pozwala na przyznanie dodatku energetycznego odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej, tj. osobie, której przyznano dodatek mieszkaniowy, która jest jednocześnie stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii energetycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania tej energii elektrycznej. Osobie tej przysługuje zryczałtowany dodatek energetyczny, który wynosi rocznie:

- 900 kWh w roku kalendarzowym – dla gospodarstwa jednoosobowego,
- 1250 kWh w roku kalendarzowym – dla gospodarstwa od 2 do 4 osób,
- 1500 kWh w roku kalendarzowym – dla gospodarstwa liczącego co najmniej 5 osób.

Wysokość dodatku energetycznego w 2014 r. wynosiła odpowiednio dla gospodarstwa domowego:

- prowadzonego przez osobę samotną: 11,36 zł/m-c;
- liczącego od 2 do 4 osób: 15,77 zł/m-c;
- liczącego co najmniej 5 osób: 18,93 zł/m-c.

Dodatki energetyczne są finansowane dotacją celową otrzymywaną z budżetu państwa.

Tabela 34: Dodatki energetyczne w 2014 roku

l.p.	Wydatki na dodatki energetyczne	2014
1.	Ogółem /w zł./	99.537,89
2.	Ilość wypłaconych dodatków (cały rok) /w zł./	6.798

The page features a decorative graphic on the right side consisting of three blue circles of varying sizes, each with a lighter blue outer ring. Two thin blue lines intersect at the top right, forming a large 'V' shape that frames the circles. The text 'Stypendia szkolne' is positioned in the lower-left area of the page.

Stypendia szkolne

8. STYPENDIA SZKOLNE

Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLIII/1002/2009 z dnia 02.06.2009r. powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej zadanie polegające na realizacji pomocy wynikającej z Ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty.

Od września 2009r. zadania te w MOPS są realizowane przez Dział Świadczeń, który przyznaje i wypłaca stypendia i zasiłki szkolne.

Stypendia szkolne przyznawane są uczniom z rodzin, w których miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust 1 pkt 2 Ustawy o pomocy społecznej. Wysokość przyznanego stypendium szkolnego uzależniona jest od wysokości dochodu na osobę w rodzinie. W 2014r. na stypendia i zasiłki szkolne przyznano łączną kwotę w wysokości 579.959,31zł, w tym: stypendia szkolne – 572.179,39zł, zasiłki szkolne – 7.780,00zł. Wysokość wypłacanego stypendium szkolnego uzależniona jest od dochodu w rodzinie ucznia i wynosi od 84,80zł do 212 zł miesięcznie. Wysokość zasiłku szkolnego nie może przekroczyć jednorazowo kwoty 530,00zł. W roku 2014r. przyznano 683 stypendia szkolne. Ta forma pomocy trafiła do 394 rodzin.

Zasiłki szkolne przyznaje się natomiast uczniom z rodzin, w których z uwagi na zaistniałe zdarzenie losowe nastąpiło pogorszenie sytuacji dochodowej. Zasiłki te mają być przeznaczone na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym.

Tabela 35: Stypendia szkolne oraz zasiłki szkolne przyznane w latach 2012-2014

l.p.	Wyszczególnienie	2012	2013	2014
1.	Ilość przyznanych stypendiów w tym:	620	768	683
1.1	Dla uczniów szkół podstawowych	302	385	381
1.2	Dla uczniów gimnazjów	179	212	170
1.3	Dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych	136	167	131
1.4	Dla uczniów szkół policealnych	1	1	0
1.5	Dla słuchaczy kolegiów	2	3	1
2.	Ilość przyznanych zasiłków szkolnych	48	56	18

The page features a decorative graphic consisting of three overlapping circles in shades of blue, arranged in a descending diagonal line from the top right towards the bottom right. Two thin, light blue lines intersect at the top left and extend diagonally across the page, framing the circles and the title.

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

9. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

MOPS realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, określone w: *Ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków PFRON, Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie turnusów rehabilitacyjnych, Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie warsztatów terapii zajęciowej.*

Powiat otrzymuje środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). W roku 2014 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał środki przekazane przez Fundusz w łącznej wysokości 2.875.073zł, (*Uchwała Nr XL/949/2014 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 25.03.2014r. w sprawie określenia zadań na rzecz osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, na rok 2014 ze zmianami*). Podczas gdy w 2012 roku środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wynosiły 3.391.608zł, a w 2013r. – 2.403.330zł.

W roku 2014 indywidualne osoby niepełnosprawne złożyły łącznie 2.319 wniosków (w 2012 roku – 2.428 wniosków, w 2013r. – 1.918 wniosków). Środki finansowe w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej obejmowały dofinansowanie:

- kosztów działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej;
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych;
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, ortopedyczny i środki pomocnicze przyznawane na podstawie odrębnych przepisów osobom niepełnosprawnym;
- uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.

Dofinansowanie kosztów działania Warsztatów Terapii Zajęciowej

Na terenie miasta działają Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne „Teatr Grodzki” oraz Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Port”. W zajęciach uczestniczyło 80 osób niepełnosprawnych z terenu miasta Bielska-Białej i okolic. Warsztaty są finansowane w 90% ze środków PFRON, co w roku 2014 wyniosło 1.132.965zł oraz w 10% ze środków własnych powiatu, tj. 123.985zł i 1.900 z innych źródeł. W ramach warsztatów prowadzone są zajęcia rehabilitacji zawodowej i społecznej w pracowniach dostosowanych do indywidualnych predyspozycji osób niepełnosprawnych, chcących w przyszłości podjąć pracę na otwartym rynku pracy.

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

O środki finansowe z Funduszu na dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych złożyło wnioski i ubiegało się 17 stowarzyszeń z terenu miasta. W ramach tego zadania organizowano imprezy plenerowe, wycieczki turystyczno-rekreacyjne, przedstawienia, gry, zabawy, spotkania teatralne, zawody sportowe, turnieje, które miały bezpośredni wpływ na integrację społeczną osób niepełnosprawnych. Łącznie przedsięwzięcia te zgromadziły 675 osób niepełnosprawnych. Na powyższe zadanie wydatkowano kwotę 88.353,81zł.

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych

Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych stanowi formę pomocy dla indywidualnych osób, które z racji swej niepełnosprawności napotykać na trudności w funkcjonowaniu w swoim mieszkaniu, środowisku i najbliższym otoczeniu. Złożono 417 wniosków o dofinansowanie, a Ośrodek wypłacił na to zadanie kwotę 625.328,88zł; w tym na likwidację barier architektonicznych 270.752,81zł, na likwidację barier technicznych 152.126,85zł a na likwidację barier w komunikowaniu się 202,449,22zł.

Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych

Dużym wsparciem finansowanym dla osób niepełnosprawnych jest udzielone dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych. Dofinansowanie takie wypłacono 982 osobom na łączną kwotę 795.607,36zł. Osoby niepełnosprawne mogły w ten sposób otrzymać sprzęt niezbędny do funkcjonowania w życiu codziennym tj. wózki inwalidzkie, obuwie ortopedyczne, aparaty słuchowe, okulary, balkoniki, protezy, materace przeciwośluzynowe itp. oraz sprzęt do ćwiczeń rehabilitacyjnych w warunkach domowych.

Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych

O dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym złożono 555 wniosków. W 14-dniowych turnusach rehabilitacyjnych organizowanych na terenie całego kraju wzięło udział 148 osób wraz z opiekunami. Na ten cel Ośrodek wypłacił kwotę 232.593zł.

Pilotażowy program „Aktywny samorząd”

Od września 2012r., w oparciu o Uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XX/502/2012 z dnia 26.06.2012r. w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie Miasta Bielska-Białej do realizacji pilotażowego programu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla jednostek samorządu terytorialnego *Aktywny samorząd* oraz umowy z dnia 29 kwietnia 2013r. (z póź. aneksami) zawartej pomiędzy PFRON a Miastem Bielsko-Biała, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował wnioski złożone na te cel. Łącznie wypłacono kwotę 498.101.10zł dla 83 osób niepełnosprawnych, z którymi zawarto umowę o dofinansowanie. Powyższy program obejmował 2 Moduły wsparcia dla osób niepełnosprawnych tj.:

1. Moduł I

- obszar A: zadanie 1 (pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu) – wypłacono kwotę 15.000zł dla 3 osób niepełnosprawnych; zadanie 2 (pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B) – wypłacono kwotę 1.350zł dla 1 osoby niepełnosprawnej;
- obszar B: zadanie 1 (pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania) – wypłacono kwotę 119.099,20zł dla 6 osób niepełnosprawnych; zadanie 2 (dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania) – wypłacono kwotę 10.000zł dla 5 osób niepełnosprawnych;
- obszar C: zadanie 1 (pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym) – wypłacono kwotę 99.955,80zł dla 8 osób niepełnosprawnych; zadanie 2 (pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym) – wypłacono kwotę 3.050zł dla 2 osób niepełnosprawnych; zadanie 3 (pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne) – wypłacono kwotę 31.072,23zł dla 2 osób niepełnosprawnych;

- obszar D: pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej – wypłacono kwotę 20.544,70zł dla 17 osób niepełnosprawnych;
- 2. Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym – wypłacono kwotę 198.029,17zł dla 39 osób niepełnosprawnych;

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each composed of concentric rings of different shades of blue. These circles are arranged in a descending diagonal line from the top right towards the bottom right. Two thin, light blue lines intersect at the top left and extend diagonally across the page, framing the circles and the text.

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

10. MIEJSKI ZESPÓŁ DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku-Białej funkcjonuje w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej od dnia 1.01.2009r. Zajmuje się wydawaniem orzeczeń o niepełnosprawności /zaliczeniu bądź niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych/ osób w wieku do 16 roku życia, wydawaniem orzeczeń o stopniu niepełnosprawności /zaliczeniu do lekkiego bądź umiarkowanego bądź znacznego stopnia niepełnosprawności/ osób w wieku od 16 roku życia oraz wydawaniem legitymacji osobom niepełnosprawnym. Orzeczenia w trybie przepisów *Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15.07.2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności* (Dz. U. z 2003r. Nr 139 poz. 1328 z późn. zm.) wydają trzyosobowe składy orzekające Zespołu, w których zasiadają: jako przewodniczący – lekarz medycyny, jako członek: psycholog lub doradca zawodowy lub pracownik socjalny oraz protokolant. Aktualnie w Zespole pracuje: siedmiu lekarzy, jeden psycholog, trzech doradców zawodowych, trzech pracowników socjalnych, czterech protokolantów. W roku 2014 Miejski Zespół w Bielsku-Białej przyjął przedstawione poniżej ilości wniosków oraz wydał podane ilości orzeczeń i legitymacji.

Tabela 36: Dane dotyczące wniosków, orzeczeń i legitymacji wydawanych dla dzieci do 16 roku życia w latach 2012-2014

l.p.	Wyszczególnienie	2012	2013	2014
1.	Ilość złożonych wniosków osób do 16 roku życia	278	323	331
2.	Ilość wydanych orzeczeń dla osób do 16 roku życia w tym:	277	311	319
2.1	Orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	231	280	265
2.2	Orzeczenia o nie zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	42	27	49
2.3	Orzeczenia o odmowie wydania nowego orzeczenia (stan zdrowia nie uległ pogorszeniu)	4	4	5
3.	Ilość wydanych legitymacji dla osób niepełnosprawnych do 16 roku życia	211	250	216

Tabela 37: Dane dotyczące wniosków, orzeczeń i legitymacji wydawanych dla osób po 16 roku życia w latach 2012-2014

l.p.	Wyszczególnienie	2012	2013	2014
1.	Ilość złożonych wniosków	3.877	4.070	4.659
2.	Ilość wydanych orzeczeń dla osób po 16 roku życia w tym:	3.769	4031	4.141
2.1	Orzeczenia o lekkim stopniu niepełnosprawności	1.008	1.134	902
2.2	Orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	1.584	1.690	2.069

l.p.	Wyszczególnienie	2012	2013	2014
2.3	Orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności	964	952	944
2.4	Orzeczenia negatywne, o niezaliczeniu do żadnego stopnia niepełnosprawności	60	98	68
2.5	Orzeczenia o odmowie wydania nowego orzeczenia (stan zdrowia nie uległ pogorszeniu)	153	157	158
3.	Ilość wydanych legitymacji dla osób niepełnosprawnych po 16 roku życia	1.647	1.892	1.713

W roku 2014 klienci Miejskiego Zespołu złożyli ogółem 355 odwołań do II instancji, czyli Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Katowicach, w tym 324 odwołania od orzeczeń o stopniu niepełnosprawności /powyżej 16 roku życia/ oraz 31 odwołań od orzeczenia o niepełnosprawności /poniżej 16 roku życia/. W ramach samokontroli złożonych odwołań wydano ponownie 28 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności /powyżej 16 roku życia/, natomiast 302 odwołania rozpatrzył Wojewódzki Zespół. W przypadku odwołań dziecięcych /poniżej 16 roku życia/ nie wydano w ramach samokontroli orzeczeń o niepełnosprawności, natomiast wszystkie odwołania wysłano do Wojewódzkiego Zespołu.

Ilość osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia w gminie Bielsko-Biała (posiadających aktualne i ważne orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydane przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2007 do 2014) na dzień 31.12.2014 wynosiła 14.753 osoby. Liczba ta nie zawiera w sobie ilości mieszkańców Bielska-Białej legitymujących się innymi orzeczeniami: orzeczeniami o niezdolności do pracy lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, orzeczeniami o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym Lekarza Rzeczoznawcy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz orzeczeniami o niezdolności do służby Komisji lekarskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Od dnia 01.07.2014r. Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności realizował nowe zadanie tj. wydawanie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych i placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych. Od dnia 1 lipca do 31 grudnia 2014r. przyjęto 768 wniosków o wydanie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych oraz 11 wniosków dla placówek zajmujących się pomocą, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych. Wg stanu na dzień 31.12.2014r. wydano ogółem 736 kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych oraz 8 kart dla placówek zajmujących się pomocą, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych.

The page features a decorative graphic consisting of three overlapping circles in shades of blue, arranged in a diagonal line from the top right to the bottom right. Two thin blue lines intersect at the top left and extend towards the circles, creating a sense of depth and movement.

Windykacja należności

11. WINDYKACJA NALEŻNOŚCI

Zespół ds. Windykacji działa w oparciu o *Ustawę z dnia 17 czerwca 1966r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji*, która określa sposób postępowania wierzyciela – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w przypadku uchylania się zobowiązanych od wykonywania ciężących na nich obowiązków w zakresie zwrotu wymagalnych należności powstałych w toku działania MOPS.

Do podstawowych zadań Zespołu należą:

1. Reprezentowanie wierzyciela tj. MOPS przed:
  - a) osobami zobowiązanymi,
  - b) organami egzekucyjnymi,
  - c) organami wymiaru sprawiedliwości (w tym w sprawach z zakresu egzekucji z nieruchomości i postępowań wobec spadkobierców osób zobowiązanych), organami ścigania i innymi instytucjami.
2. Prowadzenie wymaganej dokumentacji w celu dochodzenia należności budżetowych;
3. Monitorowanie i bieżąca weryfikacja stanu zadłużenia zobowiązanych;
4. Wystawianie upomnień, tytułów wykonawczych;
5. Weryfikowanie wpłat dokonywanych przez dłużników MOPS;
6. Rozpatrywanie wniosków dłużników w zakresie ulg w spłacie należności wynikających z ustaw realizowanych przez MOPS;
7. Współpraca z Urzędami Skarbowymi, Wydziałem Dochodów Budżetowych Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, Komornikami Sądowymi w zakresie zadań należących do Zespołu;
8. Współpraca z Komornikami Sądowymi w zakresie dochodzenia należności z tytułu prowadzonej przez komornika egzekucji z ruchomości i nieruchomości.

Tabela 38: Zespół ds. Windykacji – ujęcie ilościowe postępowania windykacyjnego i egzekucyjnego w latach 2012-2014

l.p.	Rodzaj należności	Upomnienie 2012	Upomnienie 2013	Upomnienie 2014	Tytuły wykonawcze 2012		Tytuły wykonawcze 2013		Tytuły wykonawcze 2014	
					UM	US	UM	US	UM	US
1.	FA	987	1037	1355	2309	598	2331	725	3034	790
2.	NFA	30	47	48	24	0	63	2	42	6
3.	PS	393	318	288	134	17	440	90	177	12
4.	PZ	137	146	864	210	66	146	18	875	213
5.	ŚR	140	159	87	110	9	135	25	94	0
6.	STS	0	1	0	0	0	2	0	0	0
7.	DODM	0	0	0	1	0	0	0	0	0

FA: Fundusz alimentacyjny; **NFA:** Nienależnie pobrany fundusz alimentacyjny; **PS:** Pomoc społeczna; **PZ:** Piecza zastępcza; **ŚR:** Świadczenia rodzinne; **STS:** Stypendia szkolne; **DODM:** Dodatki mieszkaniowe; **UM:** Urząd Miejski; **US:** Urząd Skarbowy.

Liczba dłużników ogółem na dzień 31.12.2014r., w stosunku do których prowadzone jest postępowanie egzekucyjne wynosiła 4.388 osób, w tym dłużników alimentacyjnych 2 432. W 2014r. z wnioskiem o ulgę w spłacie należności zwróciły się 362 osoby (w 2012r. – 322 osoby, 2013r. – 349 osób).

Tabela 39: Odroczenia, spłaty ratalne, umorzenia zadłużeń w latach 2012-2014

l.p.	Wyszczególnienie	2012	2013	2014
1.	Odroczenie terminu spłaty zadłużenia	95	110	172
2.	Rozłożenie zadłużenia na raty	98	79	76
3.	Umorzenia należności w całości lub części	84	77	120
4.	Odmowy odroczenia terminu spłaty zadłużenia	5	3	30
5.	Odmowa rozłożenia na raty	39	42	28
6.	Odmowa umorzenia należności w całości lub części	148	262	326

Stan należności dłużników wobec MOPS na dzień 31.12.2014r. wyniósł 64.591.550,40 zł, w tym:

- fundusz alimentacyjny oraz świadczenia rodzinne: 44.673.856,61 zł.
- zaliczka alimentacyjna: 8.733.621,60 zł.
- placówki opiekuńczo-wychowawcze: 6.551.206,00 zł.
- piecza zastępcza: 4.282.246,59 zł.
- pozostałe należności: 350.619,60 zł. (wyplacone na podstawie *Ustawy o pomocy społecznej* i innych ustaw).

Średnia ściągальność należności w 2014r. wyniosła 3,73%.

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each composed of concentric circles in different shades of blue. These circles are connected by thin blue lines that form a triangular shape, with one vertex at the top right and another at the bottom right. The text is centered on the left side of the page.

Doskonalenie zawodowe pracowników MOPS

12. DOSKONALENIE ZAWODOWE PRACOWNIKÓW

12.1. Struktura zatrudnienia i podnoszenie kwalifikacji

Na dzień 31.12.2014r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej zatrudniał ogółem 306 pracowników, z czego 93 osób to pracownicy socjalni. Dodatkowo Ośrodek zatrudniał w ramach skierowania z Powiatowego Urzędu Pracy na umowę o pracę do 6 miesięcy, 45 bezrobotnych na stanowisku „robotnik gospodarczy” i 15 bezrobotnych na stanowisku „Pracownik I stopnia wykonujący zadania w ramach robót publicznych”. Ponadto Powiatowy Urząd Pracy w ramach odbywania stażu dla bezrobotnego skierował do MOPS 5 bezrobotnych, którzy taki staż odbyli. Spośród pracowników MOPS 216 osób posiada wykształcenie wyższe, co stanowi 70% ogółu zatrudnionych.

Aby zrealizować swoje zadania Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej zatrudnia wykwalifikowanych pracowników, spełniających kryteria danego stanowiska. Jednakże częste zmiany w ustawodawstwie oraz przejmowanie nowych zadań do realizacji wymagają ciągłego podnoszenia kwalifikacji przez pracowników. Wiąże się to z koniecznością doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej i przygotowywania ich do pracy w obszarze realizowanych zadań. Pracownicy Ośrodka w 2014r. skorzystali ze 105 tematycznych ofert. W szkoleniach, konferencjach i seminariach wzięło udział 169 pracowników. Tematyka szkoleń była zróżnicowana, dotyczyła problemów związanych z realizacją zadań przez Ośrodek, poszerzając wiedzę m.in. w następujących obszarach:

- pomocy społecznej, prawie energetycznym, dodatku mieszkaniowym, wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zamówieniach publicznych, postępowaniu egzekucyjnym w administracji, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych i zaliczce alimentacyjnej, prawa pracy, w zakresie BHP, kontroli zarządczej, finansach publicznych, terapii osób uzależnionych, realizacji programu „Aktywny Samorząd”, ochronie zdrowia psychicznego, świadczeniach rodzinnych, windykacji świadczeń z funduszu alimentacyjnego i nienależnie wypłaconych świadczeń, zadania zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – „Niebieska Karta”, współpraca jednostek pomocy społecznej z Policją w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, gminny standard wychodzenia z bezdomności, upowszechnianie usług asystenckich dla osób niepełnosprawnych, procedury wydawania kart parkingowych, ect.

Pracownicy skorzystali również z ofert finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach realizacji projektu systemowego *Kształcenie i doradztwo dla kadr pomocy i integracji społecznej województwa śląskiego* organizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego. Pracownicy skorzystali z tej formy szkoleń biorąc udział w różnego rodzaju szkoleniach, warsztatach i konferencjach obejmujących m.in. następujące obszary tematyczne:

- terapia skoncentrowana na rozwiązaniach; profilaktyka i interwencja w sytuacji krzywdzenia małych dzieci; coaching jako narzędzie aktywizacji-coaching w pracy z klientem pomocy społecznej; budowanie efektywnego partnerstwa lokalnego; job-coaching oraz formy współpracy w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i zagrożenie wykluczeniem społecznym; nowelizacja

przepisów z zakresu prawa zamówień publicznych; efektywna i skuteczna przedsiębiorczość społeczna; pracownik socjalny jako animator zmian w społeczności lokalnej; diagnoza środowiska lokalnego; nowelizacja przepisów z zakresu prawa zamówień publicznych; program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w woj. śląskim 2014-2020; budowanie wizerunku podmiotów integracji społecznej, partnerstw oraz inicjatyw lokalnych;

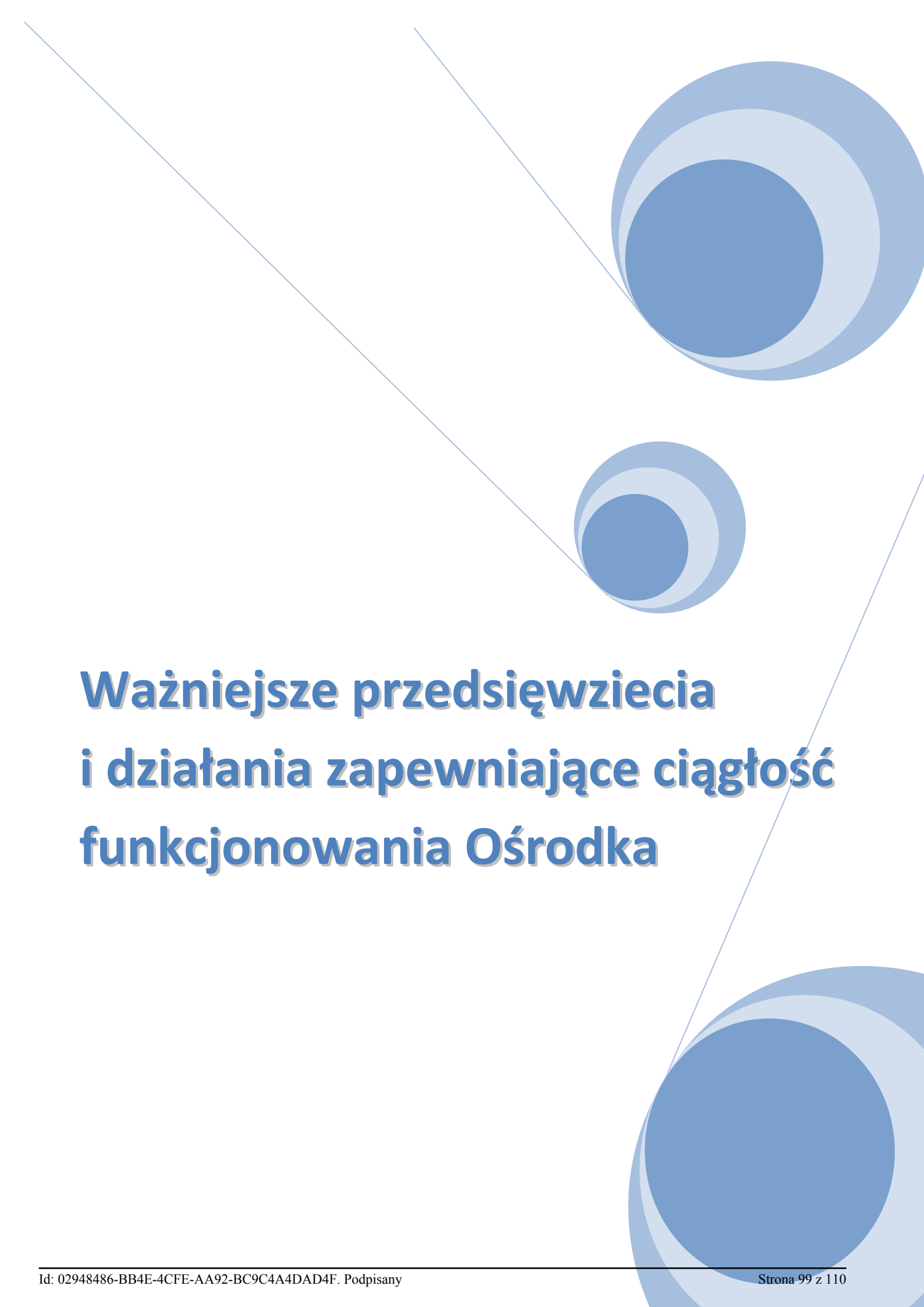
W ramach realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2014-2020, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego zorganizował studia podyplomowe i szkolenia specjalizacyjne, z których skorzystało 13 pracowników podnosząc swoje kwalifikacje na kierunkach:

- mediacje i negocjacje społeczne,
- organizacji pomocy społecznej,
- zarządzanie zasobami ludzkimi w instytucjach pomocy i integracji społecznej,
- I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny,
- ekonomia społeczna,
- gerontologia społeczna.

Aby nawiązać właściwe relacje z dzieckiem i rodziną dla pracowników zatrudnionych na stanowisku: koordynator rodzinnej pieczy zastępczej w Dziale Pieczy Zastępczej, asystentów rodziny – zatrudnionych w Zespole Poradnictwa Specjalistycznego oraz dla rodzin zastępczych, zorganizowano specjalistyczne szkolenia w m.in. następujących modułach tematycznych:

- Zachowania trudne u dzieci i młodzieży – tj. diagnoza psychiatryczna zaburzeń zachowania, rokowania, psychoterapia, rozwiązywanie problemów dzieci z zachowaniami trudnymi, zaburzenia zachowania w świetle prawa, dzieci z zaburzeniami zachowania w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii oraz Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym,
- Program szkoleniowy „Rodzina” dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej – celem jest przygotowanie trenerów do prowadzenia szkoleń według w/w programu, a także w ramach tego szkolenia przygotowanie kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze, rodziny prowadzące rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował we własnym zakresie szkolenia dla pracowników socjalnych na temat: „Organizowania pracy z klientem trudnym, budowanie motywacji i tworzenie relacji w procesie pomagania” oraz „Współpraca i komunikacja między członkami służb w zakresie pracy zespołu interdyscyplinarnego”. W trosce o podwyższenie standardów bezpieczeństwa pracy zorganizowano również dla szeregu pracowników realizujących prace w terenie szkolenie specjalistyczne umożliwiające zdobycie podstawowych wiadomości niezbędnych do pracy przy narażeniu na czynniki biologiczne w środowisku pracy wraz z oceną ryzyka zawodowego.

The page features a decorative background with three large, overlapping blue circles of varying shades (dark blue, medium blue, and light blue) and two thin, light blue diagonal lines crossing the page. The text is centered in the lower half of the page.

Ważniejsze przedsięwzięcia i działania zapewniające ciągłość funkcjonowania Ośrodka

13. WAŻNIEJSZE PRZEDSIĘWZIĘCIA I DZIAŁANIA ZAPEWNIAJĄCE CIĄGŁOŚĆ FUNKCJONOWANIA OŚRODKA

13.1. Zapewnienie zgodności z wymogami prawa

13.1.1. Działania Zespołu Prawnego, audyty i kontrole zewnętrzne

Zespół Prawny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej na przestrzeni 2014 roku zaopiniował łącznie 1.863 umowy, zarządzenia, uchwały i porozumienia oraz wydał 163 opinie prawne. Działania na rzecz zapewnienia zgodności z wymogami prawa podejmował także Główny Specjalista ds. Kontroli. W ramach kontroli zarządczej sprawdzono prawidłowość ustalania, ewidencji i windykacji należności z tytułu pieczy zastępczej oraz działania dotyczące dłużników alimentacyjnych – prowadzenie ewidencji księgowej.

W okresie sprawozdawczym tut. Ośrodek został także poddany kontrolom zewnętrznym przez następujące podmioty:

1. Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach – Wydział Polityki Społecznej (kontrola sposobu realizacji zadań wykonywanych przez Miasto Bielsko-Biała, o których mowa w art.6 ust.2-4 *Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*, ocena rzetelności ich realizacji oraz zgodności ich prowadzenia z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami prawnymi).
2. Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Katowicach (kontrola realizacji zadań w zakresie pomocy w usamodzielnianiu pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej).
3. Urząd Miejski w Bielsku-Białej – Wydział Audytu Wewnętrznego i Kontroli (kontrola problemowa w zakresie wybranych aspektów funkcjonowania gospodarki finansowej oraz prawidłowości procedur wydawania orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku-Białej).
4. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (kontrola dotycząca realizacji przez MOPS pilotażowego Programu „Aktywny samorząd”).
5. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Bielsku-Białej – Wydział Kontroli Płatników Składek (kontrola prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobieranie zobowiązany jest Zakład oraz zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, ustalanie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacanie tych świadczeń oraz dokonywanie rozliczeń z tego tytułu, prawidłowość i terminowość opracowywania wniosków o świadczenia emerytalne i rentowe).

13.1.2. Ochrona danych osobowych

Realizację obowiązku w zakresie ochrony danych osobowych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wykonuje poprzez:

- stosowanie środków technicznych i organizacyjnych, mających na celu zabezpieczenie tych danych przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem z naruszeniem *Ustawy o ochronie danych osobowych* oraz zmianą tych danych, ich utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem;
- dopuszczanie do tych danych wyłącznie osób posiadających odpowiednie upoważnienie;
- zapewnienie kontroli nad tym, jakie dane osobowe, kiedy i przez kogo zostały do zbioru wprowadzone oraz komu są przekazywane;
- stosowanie zabezpieczeń w systemach informatycznych na poziomie wysokim;
- rejestrację zbiorów danych osobowych oraz dokonywanie zgłoszeń aktualizacyjnych w Biurze Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

13.1.3. Stanowisko ds. BHP i PPOŻ

Realizację obowiązku z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej Miejski Ośrodek w 2014 roku wykonywał poprzez:

- informowanie pracowników o zagrożeniach i uciążliwościach występujących na zajmowanych stanowiskach pracy;
- ustalanie okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz ustalanie okoliczności wypadków w drodze do pracy lub z pracy, sporządzanie odpowiedniej dokumentacji, prowadzenie rejestru wypadków przy pracy;
- zapewnienie przeszkolenia z zakresu bhp/ppoż (wstępnego i okresowego), prowadzenie dokumentacji w tym zakresie;
- współpracę z lekarzem Medycyny Pracy sprawującym profilaktyczną opiekę lekarską nad pracownikami w szczególności przy organizowaniu badań lekarskich;
- sporządzenie wykazu osób uprawnionych do pobrania środków czystości oraz otrzymania ekwiwalentu pieniężnego na zakup odzieży i obuwia roboczego oraz pranie, zgodnie z zapisami Regulaminu Pracy;
- zapewnienie wykonania przeglądów okresowych podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych oraz aktualizacji „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego”.

13.2. Zadania mające na celu poprawę organizacji pracy

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Białej dysponuje 250 stanowiskami komputerowymi, wyposażonymi w system operacyjny MS Windows XP PRO, Windows 7 PRO oraz pakiet biurowy MS Office w wersji 2003, 2007, 2010 oraz 14 serwerów (z systemami MS Windows 2003 Server, 2008 Server oraz 2012 Server). Tabela 38 przedstawia programy komputerowe, dostępne dla pracowników Miejskiego Ośrodka – wspierające organizację ich bieżącej pracy oraz prowadzoną w MOPS sprawozdawczość.

Tabela 40: Programy komputerowe dostępne dla pracowników MOPS

l.p.	Nazwa oprogramowania	Przeznaczenie
1.	TT-Pomost	obsługa świadczeń wynikających z <i>Ustawy o pomocy społecznej</i>
2.	CAS	weryfikacja i przekazywanie sprawozdań pochodzących z programu „TT-POMOST”, Familia, Fundal i Działu Pieczy Zastępczej
3.	StypendiumNet	obsługa stypendiów i zasiłków szkolnych
4.	Familia	obsługa świadczeń rodzinnych
5.	FundAl	obsługa funduszu alimentacyjnego
6.	InfoMonitor	przekazywanie informacji o dłużnikach alimentacyjnych do Biura Informacji Gospodarczej
7.	MiDos	obsługa dodatków mieszkaniowych i energetycznych
8.	PCPR	obsługa Działu Rehabilitacji Społecznej
9.	ePFRON	sprawozdawczość dot. ilości zatrudnianych osób niepełnosprawnych
10.	Generatory wniosków płatniczych i aplikacyjnych dla POKL	przygotowanie wniosków o dofinansowanie i wniosków o płatność dla projektów współfinansowanych ze środków UE w ramach EFS
11.	PCPR – MPU	monitoring zarządzania projektami współfinansowanymi ze środków UE w ramach EFS
12.	Ewidencja i kontrola zamówień publicznych	zarządzanie postępowaniami z zakresu zamówień publicznych
13.	CAS	weryfikacja i przekazywanie sprawozdań do ŚUW
14.	Portal sprawozdawczy GUS	przekazywanie informacji statystycznych do GUS
15.	Rekord	oprogramowanie finansowo-księgowe i kadrowe
16.	Płatnik	obsługa dokumentów ubezpieczeniowych i wymiana informacji z ZUS
17.	Pekaobiznes24	obsługa bankowości elektronicznej
18.	Archiwum	zarządzanie dokumentacją zgromadzoną w archiwum tut. Ośrodka
19.	Ferro Backup System	archiwizacja danych
20.	SI EKSMOoN	obsługa Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności
21.	AS (aktywny samorząd)	Obsługa wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON

W roku sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował również następujące zadania związane z infrastrukturą informatyczną:

1. Zakup sprzętu komputerowego (serwer wraz z systemem operacyjnym Windows Server 2012 i zestawem licencji dostępowych) na wyposażenie budynku przy Placu Opatrzności Bożej 18;
2. Zakup serwera wraz z oprogramowaniem do sporządzania kopii zapasowych danych z komputerów znajdujących się w budynku przy Placu Opatrzności Bożej 18;
3. Zakup oprogramowania (MS Windows, MS Office) do 37 sztuk komputerów przekazanych przez CRZL;
4. Zakup 4 laptopów, 2 komputerów stacjonarnych, 6 drukarek laserowych;

5. Budowa sieci komputerowej LAN oraz uruchomienie infrastruktury komputerowej w budynku przy Placu Opatrzności Bożej 18;
6. Wdrożenie nowej platformy programowej do obsługi dodatków mieszkaniowych i energetycznych (MiDos);
7. Wdrożenie nowej platformy programowej do Obsługi wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON (AS – aktywny samorząd).
- 8.

13.3. Roboty remontowe

---

1. Wymieniono liczniki wody w pomieszczeniach sanitarnych mieszczących się w budynku MOPS przy ul. K. Miarki 11 w związku z upływem ważności cech legalizacji oraz podłączono liczniki do punktów odbioru wody w piwnicy budynku głównego.
2. Wymieniono lampy oświetlenia awaryjnego (kierunkowe i ogólne) oraz wykonano prace konserwacyjne w rozdzielniach prądu w budynku głównym MOPS przy ulicy Karola Miarki 11.

Brygada remontowa prowadziła prace remontowe wykonywane na terenie placówek MOPS wynikające z ich bieżącej eksploatacji biur i wyposażenia tj.: w budynkach siedziby Ośrodka przy ul. Cieszyńskiej 13, Piastowskiej 4, Milusińskich 6, Domu dla Bezdomnych przy ul. Stefanki 7, Noclegowni przy ul. Krakowskiej 2a, mieszkań przejściowych przy ul. Wapienickiej 34, mieszkań chronionych przy ul. 11 Listopada 31/3 oraz Bystrzańskiej 55a, Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności przy ul. Lipnickiej 36 oraz Placu Opatrzności Bożej 18. Zakres prac obejmował:

- prace stolarskie,
- instalacyjne,
- malarskie,
- montażowe,
- hydrauliczne,
- ślusarskie.

Dodatkowo do zakresu prac Brygady remontowej należy:

- utrzymywanie w czystości terenów wokół siedziby Ośrodka,
- zimowe utrzymanie parkingów służbowych (odśnieżanie, wywóz zgromadzonego śniegu), dojść do budynków (odśnieżanie i posypywanie mieszanką) oraz sukcesywne usuwanie nagromadzonego śniegu z dachów pawilonu A i B oraz dachów budynku głównego,
- bieżąca konserwacja inwentarza biurowego.

13.4. Zamówienia publiczne

Zadania realizowano z uwzględnieniem ustaw: *Ustawa z dnia 30.06.2005 r. o finansach publicznych* (Dz. U. 2009 r. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.); *Ustawa z dnia 29.01.2004 r. prawo zamówień publicznych* (Dz. U. 2013 r., poz. 907 z późn. zm.); *Ustawy z dnia 14.06.1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. 2000 r., Nr 98, poz. 1071 z późn. zm). Przeprowadzono w ramach zamówień publicznych procedury wg następujących trybów:

Tabela 41: Tryb i przedmiot zamówień publicznych

l.p.	Tryb zamówień publicznych	Przedmiot zamówienia
1.	Zapytanie o cenę	Wykonywanie druków, plakatów i ulotek
2.	Przetarg nieograniczony	Dostawa środków czystości
3.	Przetarg nieograniczony	Dostawa artykułów biurowych
4.	Przetarg nieograniczony	Kolonie letnie z programem profilaktycznym
5.	Przetarg nieograniczony	Usługi pocztowe I półrocze
6.	Zamówienie uzupełniające z wolnej ręki	Kolonie letnie z programem profilaktycznym
7.	Przetarg nieograniczony	Dostawa artykułów biurowych II kwartał
8.	Przetarg nieograniczony	Dostawa środków czystości II półrocze
9.	Przetarg nieograniczony	Usługi pocztowe III kwartał
10.	Przetarg nieograniczony	Dostawa artykułów biurowych III kwartał
11.	Przetarg nieograniczony	Usługi pocztowe IV kwartał
12.	Zamówienie uzupełniające z wolnej ręki	Specjalistyczne usługi opiekuńcze
13.	Zapytanie o cenę	Dostawa artykułów biurowych IV kwartał
14.	Przetarg nieograniczony	Specjalistyczne usługi opiekuńcze
15.	Przetarg nieograniczony	Usługi pocztowe na 2015 rok
16.	Przetarg nieograniczony	Kurs prawa jazdy kat. B i kat. C
17.	Przetarg nieograniczony	Kursy zawodowe – 10 części
18.	Zamówienie uzupełniające z wolnej ręki	Kurs wizażu i stylizacji paznokci
19.	Przetarg nieograniczony	Kursy zawodowe – 2 części
20.	Przetarg nieograniczony	Kurs języka angielskiego
21.	Przetarg nieograniczony	Kurs masażu
22.	Przetarg nieograniczony	Kursy zawodowe – 4 części

The page features a decorative graphic consisting of several overlapping blue circles of varying sizes and shades, arranged in a diagonal path from the top right towards the bottom right. Two thin blue lines intersect to form a large 'V' shape that frames the central text.

Potrzeby miasta Bielska-Białej na zadania w zakresie pomocy społecznej realizowane przez MOPS

14. POTRZEBY MIASTA BIELSKA-BIAŁEJ NA ZADANIA W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ REALIZOWANE PRZEZ MOPS W 2015 ROKU

Tabela 42: Potrzeby miasta Bielska-Białej na zadania w zakresie pomocy społecznej realizowane przez MOPS w 2015r.

l.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie budżetu w 2014r. /kwoty w zł./	Plan na 2015r. /kwoty w zł./	Potrzeby na 2015r. /kwoty w zł./
1.	Ogółem wydatki w tym:	74 185 903,48	67 589 654,20	75 035 815,80
1.1.	Zadania własne ogółem	32 957 773,32	32 200 708,41	35 284 692,41
1.2.	Zadania zlecone ogółem	36 274 882,08	31 321 762,40	35 683 940,00
1.3.	Fundusz celowy PFRON	3 404 863,15	2 883 691,00	2 883 691,00
1.4.	Projekty	1 548 384,93	1 183 492,39	1 183 492,39
1.	85117 – Zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze <i>zadanie własne</i>	15 777,36	60 768,00	81 024,00
2.	85153 – Zwalczanie narkomanii <i>zadanie własne</i>	74 121,07	77 365,00	77 365,00
3.	85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi <i>zadanie własne</i>	247 708,93	225 960,00	225 960,00
4.	85195 – Pozostała działalność <i>zadanie zlecone</i>	19 105,58	17 414,00	19 105,00
5.	85201 – Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze <i>zadanie własne</i>	172 038,17	212 200,00	212 200,00
6.	85202 – Domy Pomocy Społecznej <i>zadanie własne</i>	2 872 027,32	3 100 000,00	3 100 000,00
7.	85203 – Ośrodki wsparcia – Dom dla Bezdomnych, Noclegownia <i>zadanie własne</i>	1 045 692,87	1 094 223,00	1 094 223,00
8.	85204 – Rodziny zastępcze <i>zadanie własne</i>	3 702 433,15	4 059 449,00	4 747 621,00
9.	85204 – Rodziny zastępcze <i>zadanie zlecone</i>	157 353,00	0,00	0,00
10.	85205 – Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie <i>zadanie zlecone</i>	11 240,00	8 460,00	8 460,00
11.	85206 – Zadania w zakresie wspierania rodziny <i>zadanie własne</i>	167 131,27	176 891,00	335 598,00
12.	85206 – Zadania w zakresie wspierania rodziny <i>zadanie zlecone</i>	162 236,00	0,00	0,00
13.	85212 – Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego <i>zadanie zlecone</i>	27 750 861,37	26 453 323,00	27 750 861,00
14.	85212 – Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego <i>zadanie własne</i>	1 938 287,44	1 492 000,00	1 952 000,00

l.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie budżetu w 2014r. /kwoty w zł./	Plan na 2015r. /kwoty w zł./	Potrzeby na 2015r. /kwoty w zł./
15.	85213 – Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej <i>zadanie własne</i>	0,00	200,00	200,00
16.	85213 – Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej <i>zadanie zlecone</i>	81 332,06	80 364,00	81 332,00
17.	85213 – Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji europejskiej <i>zadanie zlecone</i>	138 072,08	141 152,00	141 152,00
18.	85214 – Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe <i>zadanie własne</i>	2 977 770,05	2 620 918,00	2 977 770,00
19.	85214 – Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe <i>zadanie zlecone</i>	968 178,00	360 417,00	968 178,00
20.	85215 – Dodatki mieszkaniowe <i>zadanie własne</i>	6 109 647,51	4 709 603,00	6 109 600,00
21.	85215 – Dodatki energetyczne <i>zadanie zlecone</i>	99 537,89	47 591,40	120 000,00
22.	85216 – Zasiłki stałe <i>zadanie własne</i>	10 444,40	6 000,00	6 000,00
23.	85216 – Zasiłki stałe <i>zadanie zlecone</i>	1 746 188,00	1 036 426,00	1 750 000,00
24.	85219 – Ośrodki pomocy społecznej <i>zadanie własne</i>	10 930 405,24	11 400 636,41	11 400 636,41
25.	85219 – Ośrodki pomocy społecznej <i>zadanie zlecone</i>	1 660 875,00	1 670 911,00	1 670 911,00
26.	85219 – Ośrodki pomocy społecznej <i>zadanie zlecone</i>	72 161,46	15 200,00	76 000,00
27.	85220 – Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej <i>zadanie własne</i>	124 645,04	154 373,00	154 373,00
28.	85228 – Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze <i>zadanie własne</i>	487 181,08	542 041,00	542 041,00
29.	85228 – Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze <i>zadanie zlecone</i>	138 588,21	127 460,00	138 600,00
30.	85278 – Usuwanie skutków klęsk żywiołowych <i>zadanie własne</i>	614,30	2 400,00	2 400,00
31.	85295 – Pozostała działalność – Prace społecznie użyteczne, Mieszkania przejściowe, KIS, dożywianie	1 723 288,29	1 824 975,00	1 824 975,00

l.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie budżetu w 2014r. /kwoty w zł./	Plan na 2015r. /kwoty w zł./	Potrzeby na 2015r. /kwoty w zł./
	<i>zadanie własne</i>			
32.	85295 – Pozostała działalność – Dożywianie <i>zadanie zlecone</i>	1 828 581,00	1 092 044,00	1 828 581,00
33.	85295 – Pozostała działalność – Rządowy Program <i>zadanie zlecone</i>	565 246,00	3 600,00	3 600,00
34.	85321 – Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności <i>zadanie zlecone</i>	411 358,92	267 400,00	411 360,00
35.	85321 – Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności <i>zadanie własne</i>	118 533,89	130 880,00	130 880,00
36.	85311 – Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych <i>zadanie własne</i>	123 985,00	131 520,00	131 520,00
37.	Fundusz celowy PFRON	3 404 863,15	2 883 691,00	2 883 691,00
38.	85415 – Pomoc materialna dla uczniów – stypendia socjalne <i>zadanie własne</i>	116 040,94	178 306,00	178 306,00
39.	85415 – Pomoc materialna dla uczniów – stypendia socjalne <i>zadanie zlecone/</i>	463 967,51	0,00	715 800,00
40.	Projekt Unijny „Bielsko-Biała łączy ludzi”	1 317 069,35	752 311,21	752 311,21
41.	Projekt Unijny „Budowanie kultury współdziałania instytucji z obszaru zatrudnienia i integracji społecznej poprzez wspólne tworzenie map problemów i zasobów środowiska lokalnego na przykładzie miasta Bielska-Białej”	136 796,62	67 102,50	67 102,50
42.	Projekt Unijny „Kierunek – Zmiana! Program aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Osiedla Socjalnego – przy ul. Sobieskiego w Bielsku-Białej”	68 046,96	337 166,19	337 166,19
43.	Projekt Unijny „Młodzi Kreatywni Aktywni”	26 472,00	26 912,49	26 912,49

Jak co roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na bieżąco analizuje wydatkowanie środków na poszczególne zadania. W przypadku wystąpienia niedoboru, tut. Ośrodek zwraca się do Prezydenta Miasta o zabezpieczenie brakujących środków na realizację zadań.

A decorative graphic on the right side of the page. It features three overlapping circles of varying sizes, each composed of concentric rings in shades of blue. Two thin, light blue lines intersect at the top right and extend downwards and outwards, framing the circles.

Zakończenie

15. ZAKOŃCZENIE

Kierunki działań, które podejmowane będą przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w roku 2015:

- Dalsza realizacja projektu p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi* oraz PAL dla osiedli: Wapienica, Śródmieście Bielsko, Grunwaldzkie i kontynuacja programu p.n.: *Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych* – w ramach Projektu;
- Dalsza realizacja projektu p.n.: *Budowanie kultury współdziałania instytucji z obszaru zatrudnienia i integracji społecznej poprzez wspólne tworzenie map problemów i zasobów środowiska lokalnego na przykładzie miasta Bielska-Białej*;
- Dalsza realizacja projektu pn.: *Kierunek – Zmiana! Program aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców Osiedla Socjalnego – przy ul. Sobieskiego w Bielsku-Białej*;
- Kontynuacja partnerstwa w projekcie p.n.: *Młodzi Kreatywni Aktywni* realizowanym z Bielskim Stowarzyszeniem Artystycznym *Teatr Grodzki*;
- Kontynuacja partnerstwa w projekcie p.n.: *Centrum Asystentury Społecznej (CAS) – Model wsparcia zadań OPS/PCPR w aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych*;
- Dalsza realizacja pilotażowego programu p.n.: *Aktywny samorząd*;
- Rozwój mieszkań chronionych dla bezdomnych matek z dziećmi, osób starszych i niepełnosprawnych;
- Realizacja rządowych programów wspierania osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego;
- Organizacja kolejnego pikniku dla rodzin zastępczych;
- Przygotowanie *Oceny zasobów pomocy społecznej dla gminy i powiatu*;
- Aplikowanie o środki unijne na realizację różnorodnych programów i projektów w nowym okresie programowania;
- Udział w otwartych konkursach ofert Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz w konkursach organizowanych przez podmioty dysponujące środkami z funduszy europejskich;
- Udział w realizacji zadań wynikających ze *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Bielska-Białej na lata 2014-2020* oraz różnorodnych programów miejskich jak i gminnych;
- Modernizacja pomieszczeń w Miejskim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności przy ul. Lipnickiej 36 związana z powiększeniem poczekalni oraz udostępnieniem drugiego gabinetu lekarskiego dla osób niepełnosprawnych;
- Wdrożenie nowego programu komputerowego do obsługi zadań realizowanych przez Dział Pieczy Zastępczej;